

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ

Діяльність Президента України
в умовах російсько-української війни

2023

Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни

Інформаційно-аналітичний бюлетень

Головний редактор збірника

В.М.Удовик, директор Фонду Президентів України,
канд. іст. наук, старш. наук. співроб.

Відповідальний за випуск

М. Б. Кушнарєва, ст. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу
Фонду Президентів України, канд. філос. наук

Інформаційні та аналітичні матеріали підготували

М. М. Хилько, завідувач відділу, канд. філос. наук; Л. Г. Дем'яненко, ст. наук. співр., канд. філол. наук;
Л. І. Кукоба, наук. співр., канд. істор. наук; Є.В. Глушук, мол. наук. співр.; Л. О. Матвійчук, ст. наук. співр.,
канд. соц. ком; М. М. Степченко, мол. наук. співр.

Заснований у 2022 р.

Виходить щотижня

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 525-54-70

E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

Матеріали ЗМІ подано в їхній редакції

Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни

Випуск 35 (79)

(огляд матеріалів ЗМІ за 28 серпня – 3 вересня 2023 р.)

Офіційна діяльність Президента України	4
Офіційна діяльність дружини Президента України	27
Аналітичний коментар за матеріалами онлайн-ЗМІ	29
<i>Корупція та держзрада: більше, менше, дорівнює?</i>	29
Міжнародна підтримка України	34
<i>Політико-правова допомога</i>	34
<i>Військова допомога</i>	36
<i>Гуманітарна та фінансова допомога</i>	40
Плани врегулювання. Переговорний процес	45
Плани повоєнного відновлення України	48
Коментарі європейських та американських політиків	55
Реакція представників української громадськості	71
Реакція представників світової громадськості та бізнесу	77
Експертні оцінки	82
Додатки	94
<i>Додаток 1</i>	94
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №493/2023	94
<i>Додаток 2</i>	94
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №498/2023	94
<i>Додаток 3</i>	99
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №500/2023	99
<i>Додаток 4</i>	107
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №502/2023	107
<i>Додаток 5</i>	119
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №513/2023	119
<i>Додаток 6</i>	123
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №514/2023	123
<i>Додаток 7</i>	126
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №515/2023	126
<i>Додаток 8</i>	130
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №517/2023	130
<i>Додаток 9</i>	136
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №549/2023	136
<i>Додаток 10</i>	138
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №550/2023	138

Офіційна діяльність Президента України

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №493/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 1)

Про присвоєння В.Бурмечу звання Герой України: Указ Президента України №494/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народу постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» БУРМЕЧУ Василю Васильовичу – молодшому сержанту. (...).

Про присвоєння А. Кривоножку звання Герой України: Указ Президента України №495/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народу постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» КРИВОНОЖКУ Анатолію Миколайовичу – генерал-лейтенанту. (...).

Про присвоєння В. Блажку звання Герой України: Указ Президента України №496/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» БЛАЖКУ Віталію Олеговичу – майору (помертло). (...).

Про присвоєння І. Кишенку звання Герой України: Указ Президента України №497/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка» КИШЕНКУ Івану Васильовичу – солдату. (...).

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №498/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 2)

Про нагородження відзнакою Президента України «Національна легенда України»: Указ Президента України №449/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За визначні особисті заслуги у становленні незалежної України і зміцненні її державності, захисті Вітчизни та служінні Українському народові, вагомий внесок у розвиток національного мистецтва, спорту, охорони здоров'я, плідну благодійну та громадську діяльність постановляю:

Нагородити відзнакою Президента України «Національна легенда України»

ГУК Ірину Олександрівну – волонтера, директора благодійної організації «Благодійний фонд Лелека-Україна»

ДЕРЮГІНУ Альбіну Миколаївну (помертно) – Героя України, заслуженого тренера України

КОЦЮБАЙЛА Дмитра Івановича (помертно) – Героя України, лейтенанта

ЛЕТЕНКА Володимира Анатолійовича – інженера Краматорського лінійного виробничого управління магістральних газопроводів товариства «Оператор газотранспортної системи України», Донецька область

ПЕТРИНЕНКА Тараса Гаррінальдовича – українського музиканта, співака, композитора, поета, народного артиста України

СІРКА Андрія Григоровича – лікаря-нейрохірурга, завідувача центру церебральної нейрохірургії комунального підприємства «Дніпропетровська обласна клінічна лікарня ім. І. І. Мечникова» Дніпропетровської обласної ради

ЦАПЛІЄНКА Андрія Юрійовича – військового кореспондента товариства «Телерадіокомпанія «Студія 1+1»

ФУМІНОРІ Цучіко – волонтера, громадянина Японії. (...).

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №500/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 3)

Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня Незалежності України: Указ Президента України №502/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – у Додатку 4)

Про присвоєння почесного найменування 104 окремій автомобільній бригаді Сил логістики Збройних Сил України: Указ Президента України №504/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З метою відновлення історичних традицій національного війська, зважаючи на зразкове виконання покладених завдань особовим складом 104 окремої автомобільної бригади Сил логістики Збройних Сил України, постановляю:

1. Присвоїти 104 окремій автомобільній бригаді Сил логістики Збройних Сил України почесне найменування «імені Остафія Дашковича» та надалі іменувати її – 104 окрема автомобільна бригада імені Остафія Дашковича Сил логістики Збройних Сил України. (...).

Про відзначення почесною відзнакою «За мужність та відвагу»: Указ Президента України №505/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З метою гідного вшанування мужності та героїзму, виявлених під час захисту державного суверенітету, незалежності, територіальної цілісності України, постановляю:

1. Відзначити почесною відзнакою «За мужність та відвагу» такі військові частини Повітряних Сил Збройних Сил України:

201 зенітна ракетна бригада імені гетьмана Пилипа Орлика;

208 зенітна ракетна бригада. (...).

Про відзначення почесною відзнакою «За мужність та відвагу»: Указ Президента України №506/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

З метою гідного вшанування мужності та героїзму, виявлених під час захисту державного суверенітету, незалежності, територіальної цілісності України, постановляю:

1. Відзначити почесною відзнакою «За мужність та відвагу» 124 окрему бригаду територіальної оборони Сил територіальної оборони Збройних Сил України. (...).

Про присвоєння М. Стрижаку звання Герой України: Указ Президента України №507/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» СТРИЖАКУ Максиму Івановичу – старшому майстер-сержанту (помертню). (...).

Про присвоєння А. Попову звання Герой України: Указ Президента України №508/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння Українському народові постановляю:

Присвоїти звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» ПОПОВУ Артему Миколайовичу – головному сержанту (помертню). (...).

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №513/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 5)

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №514/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 6)

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №515/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 7)

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №517/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 8)

Наша «оборонка» даватиме більший результат – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Сьогодні був довгий і змістовний день нарад і зустрічей. Міжнародні заходи, наша комунікація, український порядок денний.

Короткий звіт.

Головне, звісно, Ставка. І про те, що робимо зараз, і про те, до чого маємо бути готові. Перше – передова. Передусім Куп'янський напрямок, ключові точки Донеччини – Бахмут, Авдіївка, Мар'їнка, південні напрямки,

зокрема, Оріхівський. Доповіді генералів Залужного, Сирського, Тарнавського.

Доповідь очільника ГУР щодо планів окупантів. Відповімо на їхні наміри. Обов'язково. І так, як вони не очікують.

Кілька доповідей урядовців, військових щодо укріплення наших прикордонних регіонів, питання фінансів для цього вирішені.

Була окрема нарада щодо нашого українського виробництва зброї. Мінстратегпром, «Укроборонпром», керівники вітчизняних виробництв. Гармати, які зроблені в Україні. Снаряди, які зроблені в Україні. Дрони, ракети, бронетехніка. Максимально збільшуємо обсяги виробництва. Україна це може. Фінансування є. Наша «оборонка» даватиме більший результат.

На наступну Ставку – два завдання. Перше: звіт щодо підготовки до зими. Різні аспекти, зокрема безпекові. Друге: програма підготовки до застосування нових бойових літаків. Політично вже все зроблено. Домовленості є. Ключове тепер – це якісно та швидко підготувати інфраструктуру. І це вже військове завдання.

І ще одне. Була доповідь правоохоронців щодо перевірки роботи ВЛК по всій країні. Виносимо це питання на РНБО – звіт та рішення представимо суспільству. (...).

Немає таких слів, щоб описати силу, велич і самопожертву героя, який залишається навечно в бою, щоб його народ зберіг волю та здобув перемогу – Президент у День пам'яті захисників України ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

У День пам'яті захисників України Президент Володимир Зеленський ушанував воїнів, полеглих у російсько-українській війні.

«Щороку 29 серпня ми вшановуємо пам'ять українців і українок, які віддали свої життя, захищаючи нашу державу. Захищаючи незалежність України, свободу для всіх наших людей. Цілісність України. Право України бути серед вільних націй», – сказав Глава держави.

У супроводі роти почесної варті Президент встановив квіткову композицію до Стіни пам'яті на Михайлівській площі в Києві.

«Немає таких слів, яких було б достатньо, щоб описати повністю ту силу, велич і самопожертву героя, який залишається навечно в бою, щоб тільки його народ зберіг волю та здобув перемогу. Слова завжди менші, ніж те, що ми відчуваємо. І хай сльози, які будуть сьогодні, хай мовчання, яке сьогодні звучатиме гучніше, ніж будь-які слова, хай наша шана, яка є абсолютно щирою, скаже всім, що ми відчуваємо насправді та наскільки ми вдячні всім нашим захисникам і захисницям, чиє життя стало життям України», – зазначив Володимир Зеленський.

Президент і всі присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять українських героїв, які віддали свої життя за Україну.

«Хай буде світлою пам'ять усіх наших воїнів», – додав Глава держави.

Володимир Зеленський передав ордени «Золота Зірка» членам родин українських захисників, які були удостоєні звання Героя України посмертно.

Зокрема, найвищої державної нагороди посмертно удостоєні:

Сапер ЗСУ полковник Олександр Махачек, який у травні 2022 року під час ворожого артилерійського обстрілу поблизу дороги Бахмут – Лисичанськ своєчасно організував евакуацію особового складу, чим зберіг життя побратимам і забезпечив виконання бойового завдання. Загинув від влучання снаряда в бліндаж.

Заступник командира авіаційної ескадрильї підполковник Вадим Благовісний, який із початку повномасштабного вторгнення РФ здійснив 95 бойових вильотів. Героїчно загинув під час виконання бойового завдання.

Командир авіаційної ескадрильї майор Євген Лисенко. На початку березня 2022 року на Житомирщині він виявив два ворожі літаки та героїчно вступив з ними у бій, знищивши одне із повітряних суден. Його літак підбив ворог, а сам український пілот героїчно загинув.

Розвідник капітан Дмитро Романченко, який особисто організував евакуацію поранених і загиблих бойових товаришів, після чого залишився на бойових позиціях, безпосередньо керуючи підрозділом під час бою на Донеччині. Загинув унаслідок розриву артилерійського снаряда.

Капітан Едуард Камардін, який під час бою 5 вересня 2022 року на Миколаївщині особисто евакуював п'ятьох поранених військовослужбовців і надав їм першу медичну допомогу. Також, коригуючи вогонь, знищив ворожий склад. Прикриваючи побратимів, капітан загинув унаслідок ворожого артобстрілу.

Командир розвідувального взводу старший лейтенант Сергій Сучков, який третього травня 2022 року під час масованого артобстрілу зумів вивести свою розвідувальну групу в безпечне місце, але сам героїчно загинув.

Командир механізованого взводу молодший лейтенант Вадим Блищик, який загинув 14 серпня 2022 року під час інтенсивного обстрілу взводного опорного пункту з артилерії, прикривши своїм тілом підлеглого військовослужбовця.

Командир розвідувального взводу головний сержант Кирило Марач, який у серпні 2022 року під час успішного штурму й зачистки взводного опорного пункту, прикриваючи підлеглого військовослужбовця, зазнав поранення й помер у шпиталі.

Командир танка головний сержант Микола Янишин, який загинув у травні 2022 року внаслідок ворожого артилерійського удару під час порятунку своїх побратимів з іншого танка.

Старший сержант Михайло Чабаненко, який у серпні 2022 року відбив три штурми опорного пункту на Донеччині, забезпечивши знищення декількох десятків солдатів противника, але загинув унаслідок інтенсивного артобстрілу.

Навідник сержант Денис Лабунський, який виявив хоробрість і стійкість під час боїв у Бахмуті, завдаючи ворогу максимальних втрат.

Загинув у Бахмуті в листопаді 2022 року внаслідок прямого влучання снаряда противника.

Розвідник старший солдат Валентин Климчук, який у липні 2022 року під час штурму ворожих позицій у Миколаївській області особисто здійснив підрих двох ворожих бліндажів і захопив бойові документи противника. Коли закінчилися боеприпаси, він знайшов ворожий кулемет і прикрив відхід своєї розвідгрупи. Героїчно загинув від кулі снайпера.

Солдати Леонід і Роман Бутусіни. На початку березня 2022 року двоє братів у запеклих боях із переважальними силами противника на Чернігівщині не відступили, діяли рішуче та сміливо, відстрілювалися до останнього набою, прикриваючи інших військовослужбовців, і ціною власного життя врятували понад 30 бійців.

Командир відділення батареї протитанкових керованих ракет «Стугна-П», солдат Юрій Ковальчук, який у травні 2022 року вмело відбивав усі ворожі атаки, проявивши героїзм і незламність, до останнього залишився на бойовій позиції й загинув унаслідок артилерійського обстрілу.

Крім того, звання Героя України (посмертно) удостоєно:

Заступника начальника відділу прикордонної служби Державної прикордонної служби України майор Івана Волочія, який стримував просування ворога поблизу Ізюма Харківської області у березні 2022 року. Загинув унаслідок ворожого пострілу з танка.

Інспектора ДПСУ майстер-сержанта Олександра Маслака, який разом з іншими оборонцями кордону тривалий час усіма наявними засобами завдавав уражень окупантам у Маріуполі. Загинув, прикриваючи відхід побратимів.

Лейтенанта Національної гвардії України Віталія Ковалія, який був одним з оборонців Бахмута.

Молодшого сержанта НГУ Євгена Білаша, який загинув, прикриваючи відхід своєї групи під час виконання бойового завдання.

Керівника групи снайперів полковника СБУ Олександра Вдовиченка, активного учасника розвідувально-пошукових та контрснайперських заходів. Під його керівництвом групи снайперів здійснили понад 10 результативних виходів на Донеччині.

Володимир Зеленський обговорив із Прем'єр-міністром Японії реалізацію Формули миру, безпекові гарантії для України та функціонування «зернового коридору» ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський провів телефонну розмову з Прем'єр-міністром Японії Фуміо Кішидою.

Глава держави подякував за всебічну допомогу з боку Японії, зокрема за підтримку Української формули миру. Президент розповів про наступний раунд консультацій на рівні радників з питань національної безпеки, підготовку Глобального саміту миру та запросив Японію до участі в цих важливих заходах.

Володимир Зеленський високо оцінив Спільну декларацію G7 щодо безпекових гарантій для України, ухвалену під час японського головування в «Групі семи».

«На часі – укладення відповідних двосторонніх угод у межах цієї декларації. Ми готові розпочати цей переговорний процес із Японією якнайшвидше», – зазначив Глава держави.

Президент також поінформував співрозмовника про зусилля, яких докладає Україна для продовження дії «зернового коридору» в Чорному морі, зокрема шляхом створення альтернативних маршрутів.

«Росія і далі використовує продовольство як зброю. Знищує ракетними атаками нашу портову інфраструктуру та сховища зерна. Щодня вбиває мирних людей. Але навіть у цих складних умовах Україна готова залишатися гарантом світової продовольчої безпеки», – наголосив Володимир Зеленський.

Лідери також обговорили підготовку Конференції з питань відновлення України, запланованої в Японії на початок наступного року.

Президент України та Прем'єр-міністр Японії скоординували кроки напередодні важливих міжнародно-правових заходів.

Бути достойними шляху, яким іде Україна, – це обов'язок – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Сьогодні особливий день. День пам'яті. День усіх наших захисників, захисниць, які загинули в боях заради України з 14-го року, з 24 лютого. Сини, доньки. Батьки, матері. Брати, сестри. Друзі. Колеги. Знайомі. Побратими. Багатьом з українців сьогодні є кого згадати, чию пам'ять ушанувати.

Багато хто з нас сьогодні подумки був із тими своїми близькими, рідними та друзями, хто зараз воює. Хто зараз щодня, щогодини ризикує своїм життям заради України.

Кожен такий день – це нагадування для всього нашого народу. Для кожного, хто працює на державу. Нагадування, чим заповнене все, що є нашою державою. Українські родини, чий сини та доньки загинули в боях. Для них, для батьків українських героїв, синьо-жовтий прапор України – це тепер нагадування про рідну дитину, про її подвиг заради держави. Дитина, чий батько загинув на фронті, захищаючи Україну... Кохані, яким більше не зустрітися, бо війна забрала життя, яке стало життям України... Усе, що є нашою державою, і всі, хто є нашою державою – кожна інституція, кожен посадовець, – повинні відчувати, яка Україна за ними. Скільки болю в її серці. Скільки відваги в неї. Яка пам'ять про людей, яких більше немає. Що тепер у її символах. Та як по-іншому люди сприймають тепер усе, що принижує Україну, її силу та сподівання.

Бути достойними шляху, яким іде Україна, – це обов’язок. Давати Україні більше сили. Більше можливостей. Обов’язок. Бути небайдужими до кожного й кожної, хто поруч із тобою. Підтримувати. Дбати про людей. І завжди наближати результат. Головний результат для України. Україна має перемогти. Для всіх це головне. Щоб не відводити очей від поглядів на фотографіях воїнів на Стіні пам’яті, на інших меморіалах. (...).

Жодних черг: цифровізація роботи ВЛК – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу (Президент України Володимир Зеленський).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Звіт за день.

Перше – РНБО. Сьогодні провів засідання. Як і говорив раніше, питання єдине – ВЛК.

Зараз триває перевірка військово-лікарських комісій по всій країні. Скоро правоохоронці її завершать. І вже є кілька висновків.

Потрібно перевірити значний масив рішень ВЛК щодо інвалідності та непридатності до військової служби, які були ухвалені після 24 лютого. Сьогодні на РНБО була представлена відповідна статистика. Є приклади областей, де після лютого минулого року вдесятеро зросла кількість зняття з військового обліку через рішення ВЛК. Абсолютно зрозуміло, що це за рішення. Корумповані рішення. Та й у межах кримінальних проваджень, які тривають зараз щодо працівників ВЛК та МСЕК, видно ще краще, скільки рішень могло бути сфальшовано. Вже є чітко встановлені правоохоронцями необґрунтовані рішення ВЛК. Зафіксовані конкретні докази. В закритому режимі це представлено. Різні регіони країни, різні ТЦК, різні посадовці. Хабарі від 3 до 15 тисяч доларів. Будуть відповідати.

Окремо буде проаналізований і перелік тих, хто поїхав за кордон завдяки очевидно сумнівним рішенням ВЛК. Насамперед завдяки рішенням тих, хто вже спійманий на хабарях. Ідеться щонайменше про тисячі осіб.

Вирішимо й те, із чим звертаються майже всі командири на місцях, – поняття так званої обмеженої придатності. Дуже довго це поняття давало змогу маніпулювати в питаннях комплектації підрозділів. Зокрема, бойових бригад. Усе, що стосується придатності чи непридатності до військової служби, повинно бути максимально чітким. Щоб і людина розуміла, як вона може допомогти обороні, і щоб у підрозділах була ясність, ким їх будуть комплектувати.

І дуже важлива річ – цифровізація роботи ВЛК. Жодних черг. Жодних блукань заради того, щоб знайти чи підписати потрібний папірець. Це все можна забезпечити на електронному рівні та присутністю потрібного військового саме там, де проходить ВЛК, якщо це в цивільному медичному закладі. Урядовці завершать цю роботу щодо цифровізації. І потрібна повна доступність в усіх областях цивільної медичної системи для проходження ВЛК. Деякі регіони, наприклад Волинь, на сто відсотків забезпечили це. А

інший приклад – у Києві майже нічого не зроблено, щоб люди могли проходити ВЛК у цивільних закладах медицини.

Тому військове командування, медична сфера, всі рівні влади повинні працювати максимально активно, щоб розв'язати це питання.

Друге за сьогодні – наш міжнародний порядок денний. Дуже активно готуємося до перемовин і зустрічей, які заплановані на вересень. Провів наради з міжнародниками, із нашими послами у відповідних країнах. Чітко бачимо, з якими лідерами маємо зустрітися та переговорити, а також які результати маємо принести Україні.

Третє – Євросоюз. Провів велику нараду з представниками парламенту, з урядовцями, нашими міжнародниками щодо нашої готовності до відкриття переговорів про членство із Євросоюзом. Виконання рекомендацій. Необхідні законопроекти, які вже підготовлені та які потрібно проголосувати в парламенті. 226 голосів за кожне рішення для України у Євросоюзі – це обов'язок.

І ще кілька речей.

Формула миру. Сьогодні відбулася нова зустріч із представниками дипломатичних установ щодо реалізації Формули миру. Андрій Єрмак її провів. І сьогодні було ще плюс 11 дипломатів – загалом вже понад 70 дипломатичних представництв залучені. Це дуже хороша динаміка. І може бути ще більше держав-учасниць. Світова більшість буде з нами.

Формула миру задумана так, щоб кожна країна та кожен лідер могли проявити свої можливості заради спільного результату, заради справедливого та стійкого миру.

І наша ППО. Я дякую кожному воїну, які щодня й щоночі захищають українське небо. Дуже активно працюємо над тим, щоб забезпечити для України нові системи протиповітряної оборони. Зараз не час говорити публічно про деталі, але з різними нашими партнерами тривають переговори про додаткові системи ППО. Крок за кроком наближаємо цей успіх для України. (...).

Володимир Зеленський зустрівся з представниками компанії BAE Systems ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський провів зустріч із представниками транснаціональної компанії BAE Systems зі штаб-квартирою в Лондоні, яка веде діяльність у галузях виробництва зброї, безпеки та аерокосмічній сфері.

Глава держави подякував генеральному директору компанії Чарльзу Вудберну та команді BAE Systems за візит і рішення відкрити своє представництво в Україні.

«Ми високо цінуємо, коли приватні компанії в такий час відкривають свої офіси в нашій країні. Насамперед це дуже важливий сигнал підтримки нашого народу, українських громадян», – наголосив Володимир Зеленський.

Президент відзначив, що озброєння виробництва BAE Systems, зокрема артилерійські системи L119 та M777, БМП CV90, вже активно діє в Україні, допомагає наблизити перемогу в протистоянні з російським агресором та отримує надзвичайно схвальні відгуки українських військових.

За його словами, Україна прагне бути співтворцем нової дієвої системи європейської та світової безпеки, що неможливо без потужного оборонно-промислового комплексу. Для його побудови наша держава хоче залучати провідні оборонні компанії з країн-союзників.

За підсумками зустрічі в присутності Президента України та гендиректора BAE Systems було підписано Угоду про співпрацю з локалізації виробництва озброєнь BAE Systems між Міністерством з питань стратегічних галузей промисловості України та BAE Systems.

Також було підписано Рамкову угоду про співпрацю щодо ремонту, запасних частин та виробництва нових легких гармат L119 між Міністерством оборони України та BAE Systems.

Наприкінці зустрічі Чарльз Вудберн подарував Володимирі Зеленському пам'ятний сертифікат, присвячений відкриттю офісу BAE Systems Україна та початку співпраці компанії з нашою державою. Він знаменує налаштованість BAE Systems на стійку підтримку українського народу.

Кожен результат України – це освіта конкретного українця й українки – виступ Володимира Зеленського з нагоди 125-ї річниці заснування НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Я справді радий бути тут сьогодні. Спочатку декілька слів – вони, напевне, більш офіційні, але з відповідним змістом, який я хотів би донести. А потім поспілкуємось у такому форматі – вашому форматі.

Радий бачити й вітати вас із дуже важливим, на мій погляд, днем – із 125-річчям Київської політехніки.

125 років для університету – це юність. Але, хоч ваш університет... хоч він і юний, Національний технічний університет добре відомий у світі й має славу у різних країнах, чії люди навчалися тут. А головне – університет здобув те, що зараз так важливо для всіх українців, – довіру. Університет здобув довіру. І це заслужена довіра. Бо університет справді міцний. Я дякую вам, що ви підтримуєте міцність і славу Київської політехніки!

Різні часи були для університету. Як і загалом різні часи для України. Зараз, у час такої війни, особливо складно. Але, хоч би як було складно та хоч би якими були часи, все одно залишається незмінним те, що освіта має значення. Знання, освіченість, реальна компетентність людини – у хороші часи без цього майже неможливо виграти в конкуренції з іншими, а в часи важкі без цього не буває перемог.

Я наведу кілька прикладів.

Щодня є новини про чергову «бавовну» десь там, на території агресора. Різні випадки. Іноді вони дуже гучні, іноді менш гучні. Але всі вони дають трохи більше відчуття справедливості. Бо війна з її наслідками повертається назад – повертається до агресора. Наші люди цінують відчуття справедливості. Цінують те, що агресор не залишається безкарним. І коли гілочки бавовни стоять тут, у Києві, у кримськотатарських кафе, це символізує якраз таке задоволення від відчуття справедливості.

Але що в основі цього?

Щоб справедливість поверталася, чийсь знання – саме знання – повинні спрацювати. І спрацювати знання повинні на результат. Крейсер «Москва» пішов на дно, бо спрацювали компетенції тисяч українців і українок – абсолютно: від розробників і виробників відповідної зброї, ракет до конкретних воїнів, які здійснили цю операцію. Кожне бойове застосування наших морських дронів – це факт, що спрацювала освіта багатьох людей, які створили дрони. Люди, які цими дронами, керують, які забезпечують існування такої нашої сучасної нової сили. У нас тепер є виробництво гармат, якого не було раніше в державі. Потрібних снарядів.

Кожен такий результат України – це освіта конкретного українця, конкретної українки. І, до речі, багато хто з них здобув освіту саме тут, у вас, у Київській політехніці, та в інших українських відповідних технічних вишах.

Є ще один приклад. Може здаватися, що зовсім інший, але він теж, зокрема, про освіту.

Путін раніше любив закордонні візити. Зараз боїться поїхати кудись далі Геленджика. І реально боїться поїхати навіть туди, де його ще досі готові приймати. На жаль, ще є такі країни, однак... Чому боїться, у чому причина?

Серед іншого в тому, що є ордер на його арешт від Міжнародного кримінального суду. Який може бути реалізований у різні моменти – абсолютно справедливо – у різних країнах... Що в основі цього ордера? Це й принциповість команди Міжнародного кримінального суду. Це й робота багатьох людей і в Україні, і в МКС, і з країн-партнерів – усіх тих, хто фіксує російські злочини війни, хто займався юридичним, комунікаційними елементами, щоб світ визнав злочинною російську депортацію українських дітей.

Ані таких інституцій, які працюють на захист від російського зла, ані такої принциповості, як цей ордер, ані такої чіткої роботи із фіксації скоєного Росією не було б без належної професійної освіти. І це факт.

Третій приклад.

Ми зараз захищаємось у принципово новій війні. Саме український захист і українська перемога у війні будуть наукою для інших народів, як оборонятися, як зберегти життя. Це стосується і війни дронів – усі у світі вже роблять висновки. Тактики на полі бою. Кіберзахисту. Війни гібридної, інформаційної війни. Світ бачить, яка техніка спрацює. Які рішення

допомагають. Що реально посилює захист, що посилює оборону. Та як світ чує Україну, сприймає правду про цю війну, підтримує нас... Це багато тисяч технічних, управлінських, технологічного, різного характеру рішень, які спрацювали заради України.

Якби українці не були... справді не були освіченою нацією, якби соціальна компетентність наших людей не була такою високою, якби ми, ви не були налаштовані на інновації та готові до максимально відкритого діалогу зі світом заради своєї держави, заради оборони, доля України могла б бути подібною до того, що переживають інші народи, чия незалежність втрачена. Повернути незалежність дуже складно – багато історичних прикладів. Майже неможливо.

І Україна вистояла. І Україна продовжує жити. Україна захищається. Україна повертає своє. Завдяки цим знанням сучасності. Завдяки сміливості. Завдяки єдності. Завдяки зброї. Це факт. Завдяки підтримці світу. Але й завдяки тому, що кожен із цих елементів працює на ґрунті освіти. І хай Україна стає сильнішою разом із нашою українською освітою. І з вашою політехнікою, з усіма вишами – я всім цього бажаю, з ідеями й компетенціями.

Освіта має велике значення. І коли це так для нас, Україна матиме велике значення. Для всіх у світі. (...).

Найголовніше – це дати можливість розвиватися науці при університетах – Президент під час спілкування з університетською спільнотою КПІ імені Ігоря Сікорського ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент Володимир Зеленський відвідав Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», який відзначає 125-ту річницю заснування, та поспілкувався з професорами, викладачами й студентами.

Відповідаючи на запитання студентів, він зауважив, що в умовах повномасштабної війни велику роль відіграють цифрові технології, і дуже важливо, що наша держава почала розвивати співпрацю з ІТ-сектором іще до початку повномасштабного вторгнення Росії. Це, за його словами, допомогло захистити наші інституції від ворожих кібератак та активізувати роботу над новітніми зразками озброєння, ракет, дронів тощо.

Тому, на переконання Президента, важливо створювати умови для фахівців ІТ-сектору, щоб вони мали змогу розбудовувати приватний ІТ-бізнес, активно співпрацювали з державою та спільно розвивали кіберзахист, цифрові технології тощо. Зокрема, в Україні було запроваджено спеціальний правовий і податковий режим Дія.City для фахівців ІТ-сфери.

«У нас сьогодні найкращі податки для технологічних компаній. Це факт. Вони одні з найкращих у світі та, можливо, найкращі у Європі», – зауважив Володимир Зеленський.

Глава держави зазначив, що креативність, інтелект і пам'ять треба постійно тренувати, і важливо не втратити набутий освітній досвід. Тож потрібно підтримувати конкурентоспроможність наших вишів у світі. За його словами, після перемоги почнеться відбудова українських університетів, з'явиться сучасна інфраструктура.

«Найголовніше – це дати можливість розвиватися науці при університетах. Щоб людина не хотіла змінювати професію, щоб науковці були залучені. І якщо вони хочуть щось розвивати, вони повинні мати цю змогу тут. Має бути й державне замовлення, і бізнес має бути зацікавлений у таких фахівцях», – переконаний Президент.

Володимир Зеленський також висловився за те, щоб Міністерство освіти і науки України розробило механізм, який давав би змогу українським студентам виїздити за кордон для участі в міжнародних олімпіадах, на зразок того, що діє для спортсменів і діячів культури, але не пропускав би громадян, які хочуть виїхати з України з метою уникнення мобілізації.

Наприкінці розмови ректор НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського» Михайло Згуровський вручив Главі держави на згадку про зустріч два офорти заслуженого художника України Володимира Іванова-Ахметова із зображенням колишніх студентів КПІ Сергія Корольова та Ігоря Сікорського, а також книгу про університет.

Україна після перемоги має бути прикладом безбар'єрності – Президент під час спілкування з університетською спільнотою КПІ імені Ігоря Сікорського ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Після закінчення війни в Україні буде велика кількість ветеранів і цивільних, які зазнали різних ушкоджень унаслідок бойових дій, тому наша країна має стати прикладом створення безбар'єрного середовища. Про це заявив Президент Володимир Зеленський під час спілкування з університетською спільнотою з нагоди відзначення 125-ї річниці з дня заснування Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Глава держави зазначив, що розвитком на пряму безбар'єрності має займатися держава спільно з місцевими громадами, бо в кожному регіоні обсяги необхідних робіт будуть різними, адже вирізнятиметься ступінь руйнування інфраструктури населених пунктів. Також різною буде кількість людей із травмами.

На переконання Президента, у питанні безбар'єрності варто використовувати найкращий світовий досвід, але багато чого Україні доведеться створювати самостійно, адже за останні роки ніхто не стикався з необхідністю забезпечення умов для такої великої кількості людей.

«Міністерство ветеранів має змінити політику загалом. Вони розвиватимуть політики, впроваджуватимуть відповідне законодавство для 1,5 мільйона людей. Буде велика кількість. Ми маємо бути прикладом безбар'єрності», – резюмував Глава держави.

Домовлено про постачання в Україну великої партії броньованих «медеваків» – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Сьогодні був насичений день.

Селектор із військовими та урядовцями. Фронт. Наші наступальні дії. Результати нашої зброї – нової української зброї – 700 кілометрів. Завдання – більше.

Важлива новина для передової: домовлено про поставку в Україну броньованих «медеваків», великої партії. Те, про що мені говорили воїни, коли ми відвідували бойові бригади. Міністерство оборони сьогодні відзвітувало.

Як і завжди на селекторах, були звіти розвідки – ГУР та зовнішньої розвідки – щодо планів окупантів. Безнадійні в них плани.

Провів нараду щодо наступного тижня – наших міжнародних заходів. Будуть вагомі речі. Вагомі перемовини для України.

Ще одна нарада – щодо завтрашнього дня. Вже буде 1 вересня, початок нового навчального року. Віце-прем'єр-міністр Федоров і міністр Лісовий разом зі своїми командами готують дуже позитивну новацію для наших школярів, для батьків, для вчителів. Те, що справді допомагатиме. Завтра представимо перші деталі.

Привітав сьогодні Київську політехніку – 125 років університету. Було надзвичайно приємно та корисно поспілкуватися зі студентами, з викладачами. Хоч би що відбувалося, освіта завжди буде залишатися тим елементом, який дає силу людям і державі, який дає змогу розвиватися й ставати міцнішими попри все.

І я особливо хочу подякувати сьогодні тим нашим студентам і викладачам, тим нашим освітянам, які не просто здобувають чи допомагають здобути освіту, а роблять освітній процес таким практичним, який потрібен саме зараз, коли світлий розум наших людей допомагає, зокрема, українській «оборонці». Хороші проекти є в наших студентів, сильні проекти. Мінстратегпрому є що реалізовувати.

І окремо ще одна річ.

Провів зустріч із представниками компанії BAE Systems. Світ дуже добре знає цю компанію. А наші воїни вже дуже добре знають зброю, яку виробляє ця компанія. Зокрема, артилерію – L119 та M777, бронетехніку – CV90, дуже потужну. Компанія починає працювати в Україні. Наша мета – щоб усю найкориснішу зброю для оборони можна було виробляти в Україні. І це буде. Вже за певними позиціями виробництво є, а буде за всіма необхідними.

Я дякую всім у світі, хто допомагає!

Дякую кожному й кожній, хто воює й працює заради України! Особливо відзначу: 47-ма окрема механізована бригада – дякую, хлопці, за

ваше просування вперед; воїни нашої 44-ї артилерійської бригади – дякую за влучність! (...).

Володимир Зеленський привітав учнів і педагогів в Україні та за кордоном із Днем знань ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

3 нагоди Дня знань Президент України Володимир Зеленський поспілкувався в режимі відеоконференції з українськими учнями та педагогами й привітав їх із початком нового навчального року.

До онлайн-спілкування з Головою держави долучилися майже 40 навчальних закладів із 23 областей України, а також з-за кордону. Зокрема, це школи з прифронтових областей, навчальні заклади, які прийняли учнів-переселенців, школа з міста Бахмута, яка працює у надзвичайному дистанційному форматі, заклади у Стамбулі, Вільнюсі, Варшаві, Мюнхені, де навчаються українські діти.

Президент зазначив, що сьогодні всі українські школи функціонують у різних умовах, і з початком повномасштабної війни 1 вересня в усіх різне. Він відзначив, що сьогодні почали роботу майже 13 тис. шкіл, де здобуватимуть знання понад 3 млн 700 тис. учнів і учениць.

«Колись це було настільки звично, що навіть і думки такої не було, щоб якось це особливо цінувати. Зараз ми всі це розуміємо. Майже мільйон українських дітей усе ще навчатимуться онлайн. Іще майже мільйон – у змішаному форматі. Більшість – в Україні. Але ми не забуваємо жодної української дитини, жодного хлопця, жодної дівчини, хоч би де ви були зараз та хоч би яким було ваше 1 вересня сьогодні. Всі ми – українці», – наголосив Володимир Зеленський.

Під час спілкування з учнями Глава держави висловив переконання, що українська освіта обов'язково має бути сучасною та складати гідну конкуренцію освіті західних країн.

«Сьогодні не секрет, що коли наші сім'ї поїхали за кордон і українські діти пішли до шкіл, то всі відзначають наших дітей. Усі вчителі в різних школах світу справді наголошують, що рівень знань, освіти наших дітей не нижчий, а навіть у деяких країнах вищий, ніж у діточок з інших країн. Кмітливі діти, навчаються, багато знають, уміють дуже швидко мислити. Вивчають мови і за два-три місяці розмовляють мовою тієї країни, де зараз перебувають», – зазначив він.

Водночас Президент акцентував, що Україна чекає на повернення всіх наших сімей і дітей.

«Найголовніше, що ми повинні робити нашу освіту сучасною. Мені здається, ми зараз це робимо», – сказав Глава держави.

Володимир Зеленський подякував керівникам і педагогам освітніх закладів прифронтових регіонів, які роблять велику героїчну справу, а також сміливим дітям, які навчаються в цих школах, і їхнім батькам.

Президент побажав українським учням і освітянам, щоб цей навчальний рік був успішним і попри все безпечним, а держава робитиме все

можливе, щоб повернути максимальну безпеку в усі куточки нашої країни якнайшвидше.

«Будь ласка, якщо є повітряна тривога, зважайте на неї та користуйтеся укриттями. Дбайте одне про одного. І пам'ятайте, що навіть найбільші мрії можуть здійснитися, якщо ти справді стараєшся, справді працюєш заради своєї мрії і якщо тобі допомагають», – наголосив Глава держави.

У День знань Президент презентував інноваційний освітній застосунок «Мрія» – унікальний цифровий проект, який допоможе розкрити потенціал і таланти дитини ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

У День знань Президент України Володимир Зеленський презентував для українських школярів, їхніх батьків і педагогів інноваційний освітній цифровий проект «Мрія».

Глава держави розповів про новий застосунок «Мрія» під час зустрічі у форматі відеоконференції з учнями й педагогами із майже 40 навчальних закладів з України та з-за кордону.

Президент зауважив, що сьогодні світ постійно змінюється і деякі речі втрачають актуальність, а щось, навпаки, стає важливішим. Кожна дитина впродовж навчання теж змінюється, тому їй потрібна своєрідна навігація, щоб знайти себе в цьому світі.

Головна мета проекту «Мрія» – дати дитині її особистий освітній простір і унікальний алгоритм розвитку, відкрити можливість кожному українцю стати тим, ким він хоче бути.

Застосунок допомагатиме дитині, батькам і вчителям ефективніше орієнтуватися в навчальному процесі та поза його межами, вчасно вказуватиме, на що звернути увагу, чому присвятити більше часу. Він міститиме бібліотеку контенту, який потрібен саме цій дитині, інформацію про освітні програми, курси, відеоматеріали, позашкільні активності, олімпіади, гуртки.

«Застосунок рекомендуватиме те, що необхідно конкретній дитині, базуючись на її освітньому шляху, на її талантах, на тому, що можна окреслити як мрію вже зараз. Неважливо, який вік. Неважливо, яка географія. Головне, щоб дитині вдавалося», – розповів Володимир Зеленський.

Завдяки застосунку кожна дитина матиме своє портфоліо в освіті, де буде інформація про її досягнення та плани.

«Адже важливі всі досягнення, а не лише оцінки: участь в олімпіадах, волонтерство, власні проекти, спортивні досягнення, тобто вся активність дитини, увесь її потенціал», – пояснив Глава держави.

«Мрія» матиме зручний інтерфейс, щоб стежити за графіком занять і позашкільних активностей дитини.

Крім того, у застосунку дитина може мати ID – унікальний цифровий дитячий документ для більшого захисту й можливостей у світі дорослих за аналогією з «Дією».

Батькам «Мрія» допомагатиме знати, чи перебуває їхня дитина в безпеці під час повітряних тривог. Для цього достатньо буде одного натискання в застосунку після того, як учитель завів дітей в укриття.

Також батьки зможуть бачити, у чому їхня дитина більш талановита, зрозуміти, у чому дитина потребує допомоги, а що їй вдається блискуче. Крім того, «Мрія» міститиме контент і для батьків, що сприятиме їхньому саморозвитку.

Застосунок також даватиме змогу батькам отримувати зворотний зв'язок від учителя.

«Дуже важливо, що «Мрія» нарешті зробить життя вчителів легшим. Прибираємо максимум папірців. Усілякі форми, які зараз треба заповнювати. Максимум уваги вчителя – тому, щоб навчати, а не витратити час», – зазначив Володимир Зеленський.

Окрім того, завдяки «Мрії» вчитель зможе використовувати не лише стандартні матеріали для підготовки уроків, а й спеціальні курси. Це може зробити навчання цікавішим.

Як повідомив Президент, до кінця поточного року заплановано розпочати ознайомчий процес із пілотним проектом «Мрії» у тестових школах, а наступного року, після реалізації «пілота», проект планують масштабувати на інші навчальні заклади України.

Віце-прем'єр-міністр з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій – міністр цифрової трансформації Михайло Федоров і міністр освіти Оксен Лісовий крок за кроком представлятимуть кожну деталь проекту.

«Усі мрії українців мають здійснюватися. І держава – це, відповідно, інструмент для цього. І я вже дуже вірю в нашу «Мрію». Бо найбільше хочу вірити у вас. У кожного й кожну. Хочу пишатися вами. Хочу, щоб українцям вдавалося. Усім, хто навчається, хто навчає і хто мріє як батько, як мати, що дитина зможе. Зможе знайти себе в житті», – підсумував Володимир Зеленський.

Жодних сумнівів, що час головування Італії в G7 дасть сильні рішення для глобальної безпеки – звернення Президента України до учасників форуму Ambrosetti, що відбувається в Черноббіо ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Ciao Italia! Дуже радий вас усіх бачити та вже вдруге брати участь у вашому форумі Ambrosetti.

В мене є кілька думок, а потім ми поспілкуємося. Я знаю, що ви хочете поставити кілька запитань. Передусім чи можна я почну зі свого запитання?

Чи могли б ви уявити ще кілька років тому, що важливою новиною може бути повідомлення про судно, яке пройшло Чорним морем до Босфору?

Здавалося б, у цьому не може бути жодної новини. І це має бути буденністю. Але це доводиться робити буденністю.

Україна повертає Чорноморському регіону реальну свободу мореплавства. Ми як держава це робимо, в також компанії, бізнеси, які представляють різні держави. Різні власники суден.

Вже друге судно, яке було заблоковане в наших портах російською агресією, пройшло новим коридором у західній частині Чорного моря. І зараз балкер із вантажем сталі для споживачів у Африці вже в Середземноморському регіоні.

Чому я починаю із цього прикладу? Бо цей, як може здаватися, невеличкий приклад ілюструє дуже-дуже важливу істину, а саме – наскільки важлива сила рішення. І політичного, і бізнесового. Справжня сила.

Коли ти бачиш, що треба зробити. Коли ти наважуєшся діяти. І коли ти дієш так, що це твоє лідерство дає змогу й іншим бути більш лідерськими.

І коли я це кажу, я кажу, зокрема, про Італію. Бо жодного дня, коли ми співпрацювали з вами, з вашою державою, з вашим урядом, із Джорджею, з італійськими компаніями, я не сумнівався в тому, що італійські рішення будуть сильними.

Італія підтримала нас в обороні, зокрема дуже важливою системою ППО. Потужною SAMP-T.

Італія підтримала нас політично, зокрема в ЄС, підтримала наш кандидатський статус.

Італія підтримала нас безпековими гарантіями, зокрема підписала разом з усією «Групою семи» декларацію про Україну.

Наступний рік – час головування Італії в «Групі семи». І я не сумніваюся, що цей час дасть сильні рішення не лише для нашої спільної безпеки, не лише для всієї нашої Європи, а й глобально.

І ми всі бачимо, чому й кому ми опонуємо. З ким має справу наша з вами сила.

З того боку, за лінією нашого фронту, сили немає, там тільки підлість і запаси зброї.

Хіба є якась сила в тому, що Росія обстрілює ракетами мирні міста? Або скидає керовані авіабомби на школи?

Росія цим не демонструє своєї сили. Навпаки. Це злочини того, хто боїться, що вже все програв. Усвідомлює це. Але поки не визнає.

Хіба є якась сила в тому, щоб ударити ракетою по літаку зі своїм конкурентом? А самому при цьому боятися вилетіти з території Росії в будь-яку державу. Та й по своїй державі їздити виключно на броньованому потягу. Хоча це закономірність. Бо якщо один терорист вбиває іншого терориста в такій державі, то знайдеться третій.

Коли ми дивимося на Росію після всього цього, ми не бачимо нічого, окрім слабкості.

І навіть зараз, коли вони намагаються додати хаосу в Африку, вони не демонструють свою силу. Російські найманці в Африці – це спроба відволікти світ від того, чим стала сьогоднішня Росія.

Терор не прикриває слабкість – лише завдає болю.

Сила робить геть інше.

Сила завжди прибирає хаос. Не примножує його. Сила завжди захищає свою землю, а не хапається за чуже. Сила в тому, що ти поважаєш себе, а тебе реально поважають інші, тебе поважає твій народ, тебе поважають інші народи. І з тобою через це, через цю повагу, спілкуються, а не через те, що в тебе ядерна зброя.

Сила – коли вона справжня – несе не війну, а мир. Мир буде нашим із вами результатом. Бо в нас є сила. (...).

Без деокупації Криму та Донбасу не буде справжнього сталого миру ані в Україні, ані у Європі – Глава держави на економічному форумі Ambrosetti (Президент України Володимир Зеленський).

Президент України Володимир Зеленський зазначає, що нещодавні події в Росії яскраво продемонстрували, що російському Президентові не можна довіряти, тому немає жодного сенсу про щось із ним домовлятися, і це мають усвідомити всі у світі. Про це Глава держави заявив під час онлайн-участі в міжнародному економічному форумі Ambrosetti в Італії.

За словами Володимира Зеленського, є багато ознак того, що російський Президент убиває незручних для себе діячів усередині своєї країни, даючи їм перед цим публічні й неpubлічні гарантії, і це свідчить про слабкість Володимира Путіна.

«Тобто це говорить про слабкість його слова. Це, до речі, дуже важливий момент. На це треба всім нашим партнерам звернути увагу. Чи можна домовлятися в принципі з Путіним? Я думаю, що ні. За жодних умов. Тому що він не дотримує слова. І не питання, кому він дає це слово: своїм терористам чи якимось політичним лідерам усередині своєї держави чи ззовні. Путіну не можна довіряти, і його слово нічого не варте», – наголосив Президент України.

Крім того, на його думку, події в Росії свідчать про те, що Володимир Путін не довіряє інституціям своєї держави, не діє відповідно до її законів і ще не впевнений у тому, що радикально налаштована частина російського суспільства підтримає його.

Також під час відповідей на запитання Володимир Зеленський зазначив, що без деокупації Криму та Донбасу, без звільнення всіх тимчасово окупованих українських територій не буде справжнього сталого миру ані в Україні, ані на всьому європейському просторі.

За словами Глави держави, питання деокупації Криму можна вирішувати дипломатичним або військовим шляхом, але останній матиме вищу ціну.

«Ми за те, щоб російські війська пішли з півострова без тиску нашої армії, тому що буде менше жертв. Ми бережемо своїх людей. Я зараз піклуюся тільки про своїх людей, а про росіян нехай піклується Президент Путін», – сказав він. (...).

Усмішка кожної дитини, кожен урок, який сьогодні провели українські вчителі, – це доказ, що Україна точно витримає – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Щойно провів засідання Ставки. Фактично вся Ставка – про ситуацію на фронті зараз.

Головком, командувачі. Окрема закрита доповідь керівника ГУР Буданова.

Ситуація на Сході, на Півдні, на лівому березі Херсонщини. Постачання боєприпасів. Ракети для нашої ППО. Техніка. Українське виробництво зброї. Багато різних нюансів, багато різних деталей. Ключове – дати нашим воїнам іще більше необхідного для наступальних операцій, для розмінування, для евакуації поранених бійців. Кожен з учасників Ставки чітко розуміє, що повинен робити.

Була нарада з правоохоронцями – продовжують очищувати державу від тих, хто досі намагається послаблювати Україну зсередини. Осінь має бути плідною в цьому питанні – саме для України.

Узяв участь у роботі дуже представницького італійського форуму – форуму «Амброзетті». Це один із ключових європейських майданчиків для напрацювання політики. Тих рішень, які потрібні. Економічних, безпекових, політичних. Подякував Італії за всю надану підтримку. Та закликав ніколи не відмовлятися від нашої природної сили – сили всього вільного світу. Сили діяти разом. На повну. Заради наших спільних інтересів. Так само, як ми діємо вже 555 днів повномасштабної війни.

І найголовніше за сьогодні. Найбільш емоційне. Впевнений, не лише для мене. Більш як 3 мільйони 700 тисяч українських дітей сьогодні розпочали новий навчальний рік. Більшість – в Україні. Більшість – в офлайн або змішаному форматі, коли все ж таки зберігається соціальна взаємодія між дітьми.

Звичайно, ми зробимо все, щоб на всій нашій землі можна було повернутися до шкіл, до університетів – нормально. Без онлайну. (...). І буде день, коли 1 вересня на всій нашій землі стане однаково мирним і безпечним. Слава всім, хто наближає такий час! Час нашої перемоги.

І хочу окремо сьогодні подякувати всім, хто вже зацікавився нашим новим освітнім проектом, державним проектом – застосунком «Мрія», який я представив і який незабаром зможе стати частиною життя кожної дитини, яка навчається і яка прагне до свого результату разом із нами всіма. Разом з Україною. (...).

Про нагородження орденом «За мужність»: Указ Президента України №549/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 9)

Про відзначення державними нагородами України: Указ Президента України №550/2023 ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

(текст Указу та повний список нагороджених – наприкінці збірника у Додатку 10)

Цієї суботи свій день відзначають три міста, без яких не уявити Україну – Президент України Володимир Зеленський виступив зі зверненням до українського народу ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський:

(...). Цієї суботи три міста відзначають свій день. Міста, без яких не уявити Україну.

Одеса. Наша опора на півдні, на Чорному морі. Місто, яке разом з Україною має та завжди матиме глобальне значення. Порт, від якого залежить життя різних народів – від українського експорту через Велику Одесу. Місто культури, яке вміє бути цікавим для всіх та вміє поважати кожного й кожну.

Ми захистили Одесу від знищення. Бо нічого іншого, крім деградації, російський режим нездатний принести. І ми повернемо Одесі безпеку. Завжди Одеса була такою, що в ній відчуваєш легкість і щастя. Такою Одеса і буде. Вітаю вас із вашим Днем!

Суми. Наш форпост на північному сході. Щороку в другу суботу вересня відзначає свій день. І буде відзначати завжди вільним, завжди українським.

У цей час – час війни – із Сумщини, на жаль, дуже часто надходять повідомлення про російський терор. Про обстріли, ракети, бомби. Про постійні намагання російських ДРГ зайти в область.

Але, попри все, Сумщина живе. Суми живуть, дають силу всій області. І коли я був у місті, я відчув, що там є віра. Віра, що зло не стане вищим. Віра в людей. Віра в Україну. Віра в те, що ми обов'язково пройдемо цей час. І переможемо. Так буде. Суми, вітаю вас!

І третє місто – Лисичанськ. Місто, яке Україні ще належить повернути разом з усією Луганщиною.

Сьогодні ніхто не назве конкретної дати, коли місто буде знову вільним. Але кожен, хто воює та працює заради України, робить усе можливе, щоб наші міста й села, які зараз в окупації, могли знову відчути нормальне та вільне життя.

Лисичанськ завжди був однією з опор сходу нашої держави, одним із ключових міст. Горде місто! Таким і буде. Місто, яке вміє працювати та по праву пишається своїми результатами. Разом з Україною це все дається. З нашою силою, нашою єдністю та нашим умінням дбати одне про одного – усі міста разом, усі села, усі люди.

І ще одне, про що варто сказати.

Безумовно, ми захистимо Україну та повернемо свободу всій землі. І кожен із нас відчує, що це буде Україна інших правил. Кордони – ті самі. Демократія – напевно, така ж бурхлива. Свобода – одна з найбільших у Європі, як і завжди.

Але точно без багатолітнього «як завжди» щодо тих, хто грабував Україну та ставив себе вище, ніж закон і будь-які правила. І я дякую українським правоохоронцям за рішучість довести до справедливого результату кожну – кожну зі справ, які десятиліттями гальмувались. Закон повинен працювати. (...).

Володимир Зеленський обговорив з Еммануелем Макроном оборонну підтримку та початок переговорів у межах Спільної декларації про безпекові гарантії ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Президент України Володимир Зеленський провів телефонну розмову з Президентом Французької Республіки Еммануелем Макроном.

Глава Української держави докладно поінформував колегу про ситуацію на фронті, зокрема на Куп'янському, Східному та Південному напрямках. Володимир Зеленський передав французькій стороні інформацію про оборонні потреби українського війська для подальшої деокупації території України.

Співрозмовники обговорили продовження оборонної співпраці.

Президент України подякував Франції за потужну підтримку в обороні та постійне розширення спроможностей українського війська.

«Високо ціную завжди конкретні позиції Франції щодо термінів та обсягів надання оборонної підтримки. Також ціную твої постійні зусилля щодо активізації підтримки з боку наших партнерів», – заявив Глава Української держави, вертаючись до Еммануеля Макрона.

Лідери домовилися про участь Франції та приватних французьких компаній у Форумі оборонних індустрій, який відбудеться восени в Україні.

Президенти погодилися з важливістю продовження «зернового коридору» й домовилися поглибити співпрацю в захисті морських шляхів. Окремо Володимир Зеленський акцентував на нагальній необхідності посилення безпеки Одеського регіону.

Глава Української держави відзначив важливість Спільної декларації G7 про підтримку України. В її контексті президенти ухвалили рішення про початок двосторонніх переговорів між Україною та Францією й дали відповідні доручення командам.

Володимир Зеленський висловив подяку Французькій Республіці за її лідерство в імплементації Формули миру за напрямом радіаційної та ядерної безпеки. Співрозмовники також обговорили модальності проведення Глобального саміту миру з найширшим колом учасників, включно з країнами Глобального Півдня.

Офіційна діяльність дружини Президента України

Олена Зеленська провела зустріч із регіональним директором ЮНІСЕФ Реджиною Де Домініс ([Президент України Володимир Зеленський](#)).

Перша леді України Олена Зеленська зустрілася з регіональним директором ЮНІСЕФ у країнах Європи та Центральної Азії Реджиною Де Домініс.

Вона також виконує функції представника ЮНІСЕФ при Організації Об'єднаних Націй у Женеві та спеціального координатора з питань біженців та мігрантів у Європі. За свою понад 25-річну кар'єру Реджина Де Домініс обіймала низку керівних посад у Дитячому фонді ООН.

«Дякую за ваш візит до України. Кожен такий візит має велике значення для українців і є проявом підтримки та солідарності», – сказала дружина Президента.

Сторони обговорили стратегічні напрями співпраці між ЮНІСЕФ та Україною.

«У 2020 році ми розпочали один із найважливіших для нас проектів – реформу шкільного харчування. Ми хотіли навчити малечу свідомо обирати корисне, сформувані в них те, що дорослі називають здоровими харчовими звичками, через дітей достукатися до їхніх батьків і, зрештою, спонукати українців змінити своє ставлення до їжі. Ми мріяли про здорову націю», – розповіла Олена Зеленська.

Із перших днів роботи над цим масштабним проектом ЮНІСЕФ став надійним партнером реформи. Експерти Дитячого фонду ООН були залучені до розробки дорожньої карти впровадження змін – Стратегії реформи шкільного харчування до 2027 року. Сьогодні вона перебуває на затвердженні в уряді.

Перша леді наголосила, що партнерство триває і під час російського вторгнення, через яке реформу довелося фактично перезапустити.

«Цього року до шкіл і дитячих садочків в Україні підуть мільйони дітей. Із них понад 1,5 мільйона – це учні молодших класів та пільгові категорії. Кожен і кожна з них має право на якісне та здорове харчування. Кожен і кожна має право на здорове майбутнє», – переконана Олена Зеленська.

Вона наголосила на великій потребі в допомозі від ЮНІСЕФ. Напряму, який передусім потребує фінансової підтримки, – це розбудова інфраструктури шкільних харчоблоків, зокрема спорудження таких підприємств, як фабрики-кухні, а також модернізація чи відновлення базових та опорних кухонь у навчальних закладах.

«Мільйони дітей потребують такого самого доступу до якісної та здорової їжі. Навіть під час війни. Особливо під час війни», – акцентувала дружина Президента.

Перша леді відзначила важливість співпраці з Дитячим фондом ООН і в межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я, яка реалізується в Україні з її ініціативи.

«ЮНІСЕФ реалізує комплексну політику щодо охорони ментального здоров'я та включає цей компонент у всі свої проекти. Це резонує зі Всеукраїнською програмою ментального здоров'я, що створена та реалізується за моєю ініціативою. В основі програми – наскрізність послуги підтримки ментального здоров'я та її інтегрованість в усі точки контакту людини із системою протягом її життя», – зауважила вона.

Водночас Олена Зеленська відзначила неабияку вагу мультифункціональних центрів «Спільно», які створює ЮНІСЕФ по всій країні. Вперше на одному майданчику зібрано всі сервіси та проекти – від психологічної допомоги до онлайн-навчання та коворкінгу для дітей і дорослих.

Перша леді також обговорила з Реджиною Де Домініцис співпрацю з ЮНІСЕФ у сфері підтримки сімейних форм виховання. Днями в Україні було презентовано Координаційний центр із розвитку сімейного виховання та догляду за дітьми, який сприятиме реформі деінституціалізації.

Олена Зеленська наголосила на важливості взаємодії з Дитячим фондом ООН і у створенні в кожній громаді інтегрованих соціальних послуг для покращення системи догляду за дітьми та запобігання їх вилученню з біологічних родин.

«Наша співпраця триває. Щоб у маленьких українців було все те, про що йдеться у відомому девізі ЮНІСЕФ, який повністю поділяє Україна: «Надія, можливість, гідність – для кожної дитини», – резюмувала перша леді.

Зі свого боку Реджина Де Домініцис подякувала Олені Зеленській за адвокацію та відстоювання інтересів дітей на національній і міжнародній арені та висловила сподівання на те, що ці інтереси будуть у центрі програм відбудови України.

Аналітичний коментар за матеріалами онлайн-ЗМІ

Марія Кушнарьова,
канд. філос. наук,
стар. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу ФПУ

КОРУПЦІЯ ТА ДЕРЖЗРАДА: БІЛЬШЕ, МЕНШЕ, ДОРІВНЮЄ?

24 лютого 2022 року наша країна опинилася у стані повномасштабної війни з ворогом, який переважає нас у чотири рази за кількістю населення, а про співвідношення економічних та фінансових ресурсів взагалі годі згадувати. Попри безпосередню екзистенційну загрозу, український народ зміг вистояти, вразивши світ своїм таким старомодним, як на наш час, пристрасним бажанням бути вільними. Але, як показують події останніх півтора років, у певної частини українців є ще одне пристрасне бажання – красти. «Найпрудкіші» громадяни вирішили, що Україна – це та сама «каламутна вода», в якій можна дуже легко «ловити найжирнішу рибу». Поодинокі повідомлення у ЗМІ у перші кілька місяців війни про те, що когось десь викрили на продажі якоїсь гуманітарної допомоги, змінилися новинами про масштабні справи з глобальним розмахом і такими самим сумами грошей про сумнозвісні яйця для ЗСУ, потім – про історію з куртками, вразили громадськість якісь дивні статки воєнкомів, з огляду на мобілізацію та її перебіг не могли не виникнути питання до роботи ВЛК, згодом ми дізналися про мільйони гривень, які розікрали на облаштуванні укриттів, закупівлях якихось дивовижних сковорідок, овочерізок та барабанів. Не можна не погодитися з мешканцем Запоріжжя Євгеном Чесноковим, котрий визнав: «у нас, на жаль, у простого українського народа два вороги: зовнішній – Росія та внутрішній. Внутрішній ще страшніший. Ви подивіться, який грабіж» ([Суспільне Новини](#)).

Як зауважила засновниця фонду «Спочатку справи» Марія Барабаш, переважно «влада боролася з корупцією різними веселими піар-акціями» ([Цензор.НЕТ](#)), сутність яких полягала у введенні в обіг яскравих слоганів («Бандитам – тюрми!», «чиновники не беруть, люди не дають», «весна прийде – будемо саджати» тощо).

За каденції Петра Порошенка Україна створила певні структури для викриття та покарання корупціонерів (НАБУ, САП). Структури є і вони працюють, але гучних вироків нема. Це погано впливає на здатність України захищатися, це справляє деморалізуючий вплив на українське суспільство, зрештою, це завдає збитків міжнародному іміджу України, а цей імідж для

нас тепер украї важливий, адже ми надто залежимо від інших країн фінансово та через постачання зброї.

Тож не дивно, що тепер, під час війни, влада вчергове має боротися з корупцією, але підійшла до проблеми з дещо неочікуваного боку. Зокрема, 27 серпня Президент України Володимир Зеленський у інтерв'ю Наталії Мосейчук сказав: «Законодавству і законодавцю України буде запропоновано мої пропозиції щодо прирівняння корупції до державної зради на військовий час. Чи підтримає це законодавець – я не знаю, але я точно запропоную, (...). Ми повинні запроваджувати системні речі. (...). Я думаю, це буде серйозний інструмент для того, щоб навіть не думали... Але це не розстріл, це не сталінізм, це, якщо є докази, людина повинна бути за ґратами. ... Ми всі хочемо, щоб війна закінчилася швидше, але це для того, (треба, – ред.) щоб відповідний інструмент було задіяно якомога швидше і я думаю, що парламент це отримає у найближчий тиждень».

Можна припустити, що більшість пересічних громадян України відреагували на ідею Зеленського так, як мешканка Запоріжжя Любов Афанасенко: «Дуже добре. Я підтримую. Це ганьба! Сором! Увесь світ нам допомагає, а у нас тут сидять якісь і крадуть. У кого? У наших захисників! Я пенсіонерка. Віддаємо останні копійки, щоб підтримати наших. Це просто сором і ганьба для нашої країни. Соромно. Дуже соромно. Підтримую» ([Суспільне Новини](#)).

Саме такі висловлювання, під якими, мабуть, підписалася би переважна більшість населення України, дозволили експерту з менеджменту в урядовому і неурядовому секторах Олексію Буряченку зробити висновок про те, що на позицію президента вплинув запит українського суспільства на те, що під час війни боротьба з корупцією повинна бути пріоритетом. «Численні корупційні кейси, як, наприклад ситуація з одеським воєнкомом Борисовим, підривають національну безпеку, і це абсолютно очевидно. Тому військово-політичне керівництво не могло на це не реагувати, я розумію їх мотивацію» ([Цензор.НЕТ](#)).

Втім, частина журналістської та експертної спільноти поставилася до запропонованої новації стримано-негативно. «Дзеркало тижня» пише, що «спочатку ідея була такою: внести зміни до законодавства, згідно з яким усі корупційні кейси, які розслідуються у сфері національної безпеки та перевищують 24 мільйони гривень, мають розслідуватися Службою безпеки України. НАБУ пропонувалося залишити корупцію дрібніше за 24 мільйони». Наразі йдеться не про те, щоб відібрати у НАБУ право на проведення великих антикорупційних розслідувань, а про надання і СБУ права на їх проведення також ([Дзеркало тижня](#)). На думку голови антикорупційної організації State Watch Гліба Каневського, «розуміючи обурення суспільства цими всіма корупційними скандалами, Володимир Зеленський реагує у своєму стилі простих рішень – треба зробити жорсткішим покарання для корупціонерів, бо вони держзрадники. Тим часом юристи в його команді з Офісу президента очевидно намагаються

використати це на свою користь – розмити відповідальність НАБУ та СБУ, а потім у ручному режимі диригувати корупційними справами» ([Deutsche Welle](#)). Як піар-акцію оцінює ідею голова громадської ради НАБУ Микола Савчук: «Це піар і версія “Весна прийде – саджати будемо. 2.0.”. Тобто, перший раз не вдалось. Коли президент обіцяв перед виборами. Потім через рік він рапортував, що великої корупції в країні більше нема. Потім були корупційні скандали і треба було щось робити, то змінили Генерального прокурора» ([Перший західний](#)). Керівник Центру протидії корупції Віталій Шабунін зазначив, що СБУ буде розслідувати те саме, що і Національне антикорупційне бюро, а отже, отримає доступ до доказової бази. Шабунін також припускає, що внаслідок такої ініціативи влада отримає інструменти тиску на опонентів ([Дзеркало тижня](#)). Засновник та керуючий партнер юридичної компанії Legal Partner, голова Громадської організації «Спілка юристів Одеської області» Олександр Рябець вважає: «Така ініціатива може бути зручною для оточення президента, тому що у такому випадку корупційні злочини будуть розслідувати не відносно незалежні НАБУ та САП, як зараз, а Служба безпеки України. (...). Також незрозуміло, наскільки успішно правоохоронні органи будуть розслідувати факти саме великої корупції, про які зараз дуже часто пишуть журналісти». Популістичним вважає цей крок також Марія Барабаш. На її думку, «Президент відкуповується від хвилі гніву популізмом “давайте корупціонерів вважати державним зрадниками”. Так, давайте, а що зміниться? Питання не у формі, а у суті» ([Цензор.НЕТ](#)).

Свої застереження висловила віцепредседателка делегації Європейського парламенту в Парламентському комітеті асоціації Україна-ЄС Віола фон Крамон: «Я занепокоєна останньою ініціативою президента Зеленського щодо боротьби з корупцією. Я розглядаю її як спробу позбавитися політичних опонентів. Вона спрямована не на посилення існуючих антикорупційних інституцій, як от НАБУ та САП, а на надання значних повноважень СБУ. Ми маємо уважно стежити за розвитком подій». Доповідач із питань України Міхаель Галер вважає «недоцільним під час війни перекладати відповідальність за боротьбу з корупцією з діючих інституцій, таких як НАБУ та САП, на СБУ шляхом перейменування корупції на державну зраду. З іншого боку, добре, що складність проблеми корупції під час війни визнається на рівні з державною зрадою, але долати цей виклик мають чинні вповноважені інституції», - сказав Галер ([Еспресо](#)). «Дуже поганою ідеєю» вважає прирівняння корупції до держзради Transparency International. «Подібні ініціативи – це більше про боротьбу з симптомами, а не з хворобою. Корупція – це державна зрада на метафоричному рівні, а не юридичному. Тому цей красивий лозунг вкрай складно впакувати в законодавство таким чином, щоб це не зламало довготривалу і комплексну боротьбу з корупцією в Україні загалом. Бо це системна проблема, яка не має «простих рішень», – йдеться у заяві організації ([Transparency International](#)).

Зеленський обіцяв подати законопроект за тиждень, але у Верховній Раді вже за три дні після його інтерв'ю зареєстрували законопроект щодо прирівняння корупції до держзради на воєнний час. Його автори – нардеп Дмитро Разумков та його об'єднання в Раді. Разумков пояснив: «Команда "Розумної політики" зареєструвала законопроект №9659, яким ми доповнюємо Кримінальний кодекс статтею 111-3 і прирівнюємо покарання за корупцію до покарання за державну зраду на час воєнного стану. Корупціонерам світитиме 15 років за ґратами або довічне з конфіскацією майна». Разумков заявив, що справами будуть займатися НАБУ, САП і Вищий антикорупційний суд, а не СБУ. Нардеп заявив, що у законопроекті передбачено, що до відповідальності можна буде притягнути кожного топ-посадовця і чиновника середньої ланки. Зокрема, нардепа, прем'єра, урядовця, Офіс президента і самого президента. Народний депутат від «Голосу» Ярослав Железняк зазначив, що законопроект від Разумкова щодо цього питання є першим зареєстрованим у Раді, тому за регламентом президентський буде розглядатися як альтернативний і тільки протягом 14-ти днів після закону від нардепів ([Українська правда](#)).

Журналісти Forbes пишуть, що отримали інформацію, яка проливає світло на поки що не поданий до парламенту президентський проект. Основний мотив змін до антикорупційного законодавства – радикально збільшити можливі ризики не лише для посадовців, що отримують хабар, а й для громадян, які дають його. Серед ключових нововведень – посилення відповідальності до 15 років (на рівні зі злочинами за статтею «держзрада») та відсутність опції внесення застави для фігурантів подібних справ, повідомив заступник голови антикорупційного комітету Верховної Ради Ярослав Юрчишин. Не менш суттєве – підслідність таких кейсів. Перша версія законопроекту передбачала, що справи щодо корупції, яка призвела до збитків на суму понад 24 млн грн, розслідуватиме не НАБУ, а СБУ, повідомили виданню два співрозмовники в антикорупційних органах та ВР. Інша ітерація закону мала інакшу концепцію: справи мають право розслідувати як НАБУ, так і СБУ, але остання могла б отримувати їх за рішенням генпрокурора. Обидва варіанти посилюють роль СБУ у розслідуваннях корупції, адже, за приблизними оцінками експертів, справи, фігуранти яких призвели до збитків понад 24 млн грн, – це 80% усіх справ, які розслідує НАБУ. Також існує третій сценарій можливого закону, який передбачає виключно посилення відповідальності до рівня державної зради, тобто до 15 років з конфіскацією майна, підслідність при цьому залишиться за НАБУ та САП, пояснює Юрчишин. «Не виключено, що для цієї категорії справ скасують можливість внесення застави», – зазначає він. Це підтверджує і нардеп з керівництва президентської фракції. Зміни діятимуть на час воєнного стану ([Forbes.ua](#)).

Втім, поки Президент проект не подав, робити висновки складно. Експерти вважають, що в будь-якому разі знищити корупцію одним законом важко. «Українська влада дуже часто намагається вирішити проблему одним

махом, однією кнопкою, одним рішенням. Так не буває. Так не може бути. Тобто корупція настільки серйозна проблема, що президентським законопроектом її не вирішиш. Навіть враховуючи, що ймовірність прийняття законопроекту, який буде ініційований, є на сьогодні надзвичайно великою», – каже політолог Олексій Кошель ([Кореспондент.net](#)). Інвестиційний банкір Сергій Фурса обстоює схожу думку: «Чи є просте рішення для боротьби з корупцією? На жаль, ні. Є тільки довгий шлях» ([NV](#)). Виконавча директорка Центру протидії корупції Дар'я Каленюк нагадує й про інші важливі рішення, які потрібно прийняти депутатам. «Це повернення електронного декларування, відкрий доступ до нього для всіх громадян, посилення незалежності САП (створення окремої юридичної особи), створення незалежної експертної установи при НАБУ, яка зможе швидко та неупереджено підтверджувати або спростовувати наявність шкоди в рамках кримінальних проваджень. Є цілий ряд нудних інструментів, які дуже давно підвисли в парламенті, за які ніхто не береться, бо вони будуть каральним мечем проти топкорупції, зокрема народних депутатів», - підсумувала діячка ([Еспресо](#)).

Експерти наполягають на необхідності системного підходу до боротьби з корупцією, на тому, що ця боротьба повинна мати поступальний, комплексний характер. З цим важко не погодитися. Але так само важко не погодитися з думкою юриста Олексія Буряченка про те, що «якщо в результаті корупційних дій зривається мобілізація, то це справді державна зрада» ([Цензор.НЕТ](#)). Зрештою, військовий стан недаремно відрізняється від звичайного, оскільки передбачає цілу низку обмежень, а екзистенційна загроза існуванню України, на жаль, не зникла.

Міжнародна підтримка України

Політико-правова допомога

Росіян і білорусів не допустили до Азійських ігор-2023 (УНІАН).

Міжнародний олімпійський комітет (МОК) не допустив росіян та білорусів до участі в Азійських іграх-2023.

«Російських та білоруських спортсменів не буде на Азійських іграх – це рішення МОК, а не ОСА», – повідомили в Олімпійській раді Азії.

Азійські ігри – мультиспортивне змагання, яке пройде з 23 вересня по 8 жовтня в Китаї. На Азійських іграх буде розіграно олімпійські ліцензії, на які і претендували росіяни та білоруси.

Азійські ігри мали пройти в китайському Ханчжоу у вересні минулого року. Однак через нову хвилю коронавірусу було оголошено про перенесення змагань на рік уперед.

Після початку повномасштабного вторгнення в Україну Міжнародний олімпійський комітет усунув представників Росії та Білорусі від усіх видів спорту.

У нейтральному статусі продовжили виступати лише тенісисти, а цього року атлетам із цих двох країн дозволили повернутися до індивідуальних турнірів у нейтральному статусі і лише тим, хто публічно не підтримав війну.

Раніше повідомлялося про те, що російських та білоруських спортсменів офіційно не допустили до участі у Європейських іграх-2023.

У Польщі пригрозили «повністю відрізати» Білорусь від Європи (УНІАН).

Польща пригрозила «відрізати» Білорусь від Європи. На такі заходи Варшава може піти у разі виникнення «критичного інциденту» на кордоні.

Глава польського МВС Маріуш Камінський:

Ми дали дуже чіткий сигнал Мінську. Будь-яка провокація на польському, латвійському чи литовському кордоні з Білоруссю матиме далекосяжні наслідки для режиму Лукашенка. Сигнал був жорстким і однозначним.

Польща і країни Балтії закриють всі прикордонні переходи, якщо будуть «провокації» на кордоні з Білоруссю.

Якщо буде провокація, якщо буде критичний інцидент, негайно будуть закриті всі пункти перетину кордону Білорусі з Європою, з ЄС. Ті, які поки функціонують: автомобільні, залізничні, пасажирські, вантажні. Всі. Ми повністю відріжемо Білорусь від Європи.

Данія вимагає скоротити штат російського посольства в Копенгагені (Укрінформ).

МЗС Данії у п'ятницю, 1 вересня, поінформувало російського посла Володимира Барбіна про те, що чисельність посольства РФ в Копенгагені необхідно скоротити до рівня, відповідного штату посольства Данії в Москві.

Це рішення обмежує чисельність російського посольства до 5 дипломатів і 20 адміністративно-технічного персоналу.

«Протягом тривалого періоду Данія та Росія вели переговори щодо видачі віз данським співробітникам посольства Данії в Москві з метою підтримки належного функціонування посольств у Данії та Росії. Ці переговори не принесли жодних результатів, оскільки російська сторона неодноразово намагалася включити до цих переговорів візові запити для офіцерів російських спецслужб», - зазначили в МЗС Данії.

Це скорочення має бути завершено не пізніше 29 вересня.

В російському Смоленську закрилося консульство Польщі ([Цензор.НЕТ](#)).

Консульське представництво Польщі припинило свою роботу в російському Смоленську 31 серпня.

У церемонії закриття консульства взяв участь посол Республіки Польща в РФ Кшиштоф Краєвський. Польське представництво в місті працювало з 10 квітня 2012 року.

Тепер завданнями, яке виконувало Смоленське агентство, зокрема нагляд за місцем Смоленської катастрофи та польським військовим цвинтарем у Катині, опікуватиметься посольство Польщі у Москві.

МЗС Польщі зазначило, що рішення російської влади викликає рішучий протест з боку зовнішньополітичного відомства Республіки Польща.

Раніше міністерство закордонних справ Польщі відреагувало на рішення влади РФ закрити польське консульство у місті Смоленськ.

«Як місця вбивства НКВС (радянське каральне відомство. - Ред.) майже 22 тисяч польських громадян у 1940 році та авіакатастрофи у 2010 році, Катинь і Смоленськ мають особливе, символічне значення для всіх поляків. Рішення, ухвалене російською владою, є доказом дедалі сміливіших спроб спотворити історію та зняти відповідальність за злочини, скоєні російською державою та конкретними, відомими поіменно, громадянами цієї країни», - підкреслили у польському зовнішньополітичному відомстві.

У Німеччині заарештували бізнесмена за постачання Росії деталей для безпілотників ([Укрінформ](#)).

У Німеччині видано ордер на арешт громадянина ФРН російського походження за підозрою у постачанні Росії деталей для виробництва безпілотників.

«Вчора (28 серпня 2023 року) генеральний прокурор видав ордер на арешт... німецько-російського громадянина Вальдемара В. Слідчий суддя федерального суду вручив ордер на арешт обвинуваченому та постановив

подальше утримання його під вартою», - йдеться у повідомленні Генпрокуратура ФРН.

За даними прокуратури, Вальдемар В. є керівним директором двох компаній, які він заснував у землі Саар для міжнародної торгівлі електронними компонентами. У період з січня 2020 року по березень 2023 року він 26 разів експортував електронні компоненти для компанії в Росії, яка виробляє військову техніку та прилади. Серед них - безпілотною «Орлан-10», який зараз використовується російськими збройними силами в Україні. Компоненти, який постачав обвинувачений, є загальною частиною цього типу безпілотною і підпадають під дію Регламенту ЄС про ембарго щодо Росії.

Загальна вартість незаконно вивезених комплектуючих становить приблизно 715 тисяч євро, повідомили в Генпрокуратурі ФРН.

У Єврокомісії засудили «вибори» РФ на окупованих територіях України (Укрінформ).

Речник Європейської комісії Петер Стано засудив проведення Москвою «виборів» на окупованих територіях України:

РФ розпочала дочасне голосування на своїх незаконних так званих «виборах» на тимчасово окупованих українських територіях. Це подальше масове порушення міжнародного права та суверенітету України. (...). Крим, Херсон, Запоріжжя, Донецьк, Луганськ - це все Україна.

Посадовець також зазначив, що усі особи, причетні до цього незаконного процесу будуть притягнуті до відповідальності.

Військова допомога

Україна отримає комплекси Slinger для боротьби з дронами (Укрінформ).

Австралійська оборонно-технологічна компанія Electric Optic Systems (EOS) продемонструвала комплекси Slinger, які можуть вражати безпілотною на відстані до 1500 метрів. Пізніше ці комплекси будуть доставлені в Україну.

Виконавчий віцепрезидент із оборонних систем EOS Метт Джонс:

Ця технологія дійсно йде в Україну. Система Slinger для повного ураження була придбана США для відправлення в Україну.

Він додав, що випробовування комплексів відбувалося три тижні.

Джонс повідомив, що EOS підписала з Україною два контракти на постачання 110 систем Slinger, якими оснастять бронетранспортери М113. Ще 50 систем із компанією «Практика» будуть інтегровані у бронетранспортер Bushmaster.

Штати нададуть Україні бронейні боєприпаси зі збідненим ураном ([Укрінформ](#)).

Адміністрація США надішле в Україну бронейні боєприпаси, що містять збіднений уран.

Зазначається, що такі снаряди, призначені для знищення російської бронетехніки, стане частиною нового пакета військової допомоги Україні, який має бути представлено наступного тижня. Боєприпаси можуть використовуватися американськими танками «Абрамс», що будуть доставлені в Україну в найближчі тижні.

Майбутній пакет допомоги оцінюватиметься від 240 до 375 млн доларів, залежно видів зброї та боєприпасів, як він міститиме.

Пентагон замовив для України ракети AMRAAM ([УНІАН](#)).

Міністерство оборони США замовило в американської компанії Raytheon для України виробництво передових ракет класу повітря – повітря середньої дальності AMRAAM.

Зазначається, що цей контракт передбачає закупівлю компанії ракет AMRAAM із різних джерел до 29 листопада 2024 року.

Відповідні кошти виділяються з фонду Ініціативи сприяння безпеці в Україні.

Латвія витрачає більш як 1 % ВВП на військову допомогу Україні ([Укрінформ](#)).

Латвія підтримує всі ініціативи з нарощування військової допомоги для України, і вже зараз витрачає більше 1 % від національного ВВП для надання такої допомоги.

Керівниця військового відомства Латвії Інара Мурнієце:

Наша військова допомога для України перевищує один відсоток від нашого ВВП. Сьогодні ми концентруємо зусилля на тренуванні українських військовослужбовців та взяли зобов'язання надати таке тренування для 3 000 українських військових у Латвії. Це велика кількість, якщо враховувати розмір моєї країни та наших Збройних сил. Ми будемо щасливими, якщо інші країни ЄС приєднаються до нас у такій роботі.

Вона підтримала пропозицію щодо збільшення фінансування потреб України з ресурсів Європейського фонду миру.

«Ці пропозиції на столі. Латвія підтримує всі ініціативи для посилення та допомоги для України. Ми знаємо, для чого це є необхідним. Триває неймовірно жорстока війна Росії проти України. Україна захищає саме своє існування, своєї нації та своїх людей», - зауважила міністерка оборони Латвії.

Вона окремо підкреслила, що Латвія має намір взяти участь у нарощуванні спроможностей європейської оборонної промисловості та працюватиме для створення повного циклу виробництва артилерійських боєприпасів великого калібру на власній території.

Україна отримала від Німеччини ще партію танків ([УНІАН](#)).

Берлін відзвітував про передачу Україні нового пакету військової допомоги. Як йдеться на сайті уряду Федеративної Республіки Німеччина, до чергового пакету допомоги увійшли танки, безпілотники, радар для систем протиповітряної оборони і не тільки.

Так, пакет допомоги включає:

10 бойових танків Leopard 1A5;

один радар TRML-4D;

16 безпілотних комплексів для розвідки Vector;

4 транспортери танків HX81 та 4 напівпричіпи;

більш як 13 млн боєприпасів до стрілецької зброї.

польовий шпиталь.

У Британії пройшли підготовку вже понад 20 тисяч українських військових ([Укрінформ](#)).

На полігонах Великої Британії пройшли підготовку вже понад 20 тисяч українських військових.

В Генштабі повідомили, що перед навчаннями кожен з них отримав усю необхідну та корисну амуніцію і речове забезпечення. Українським армійцям видають все, що знадобиться їм як під час тренувань, так і на фронті. Це не лише форма та взуття для літа і зими, бронежилети і шоломи, а ще й тактичні окуляри і рукавиці, аптечки, спальниками і каримати, а також зручні та міцні рюкзаки та сумки, щоби все це перевозити.

Як додали в Генштабі, усі речі українські військові отримали у рамках багатонаціональної тренувальної операції «Інтерфлекс». Таким чином Велика Британія здійснює дієву і вагомую підтримку України у її боротьбі проти неспровокованого вторгнення російських окупантів. І наразі підтримка вже перевищила суму 2,3 мільярда фунтів стерлінгів.

Румунія і Нідерланди погодили створення тренувального центру для пілотів F-16 ([Укрінформ](#)).

Румунія і Нідерланди підписали лист про наміри створити базу для тренування пілотів F-16 та відповідного обслуговування цих літаків на одному з навчальних центрів на території Румунії, що стане внеском цих країн у зміцнення протиповітряної оборони України.

Міністр оборони Нідерландів Кайса Оллонгрен:

Сьогодні під час неформальної Ради міністрів оборони ми розпочнемо (обговорення) з України. Для Нідерландів надзвичайно важливо продовжувати демонструвати нашу єдність та нашу підтримку для України у її боротьбі проти російської агресії. Нідерланди і Румунія вчора підписали лист про наміри щодо надання тренування та обслуговування для F-16 у навчальному центрі в Румунії. Це конкретний крок до зміцнення протиповітряної оборони України від двох європейських країн, і безумовно, з боку всіх європейських країн, які є учасниками коаліції F-16.

США виділяють новий пакет допомоги для України (УНІАН).

США оголосили про виділення додаткового пакету військової допомоги Україні. Його загальна сума становить \$250 млн.

Відомо, що до нового пакету увійдуть ракети AIM-9M для протиповітряної оборони та боєприпаси для HIMARS.

Також Україна отримає:

артилерійські боєприпаси калібру 155 мм та 105 мм,

обладнання для розмінування,

Javelin та інші протитанкові системи та ракети,

більше 3 млн боєприпасів до стрілецької зброї,

машини швидкої допомоги,

підривні боєприпаси для ліквідації перешкод,

запасні частини,

фінансування послуг, навчання та транспортування.

Державний секретар США Ентоні Блінкен:

Кожен день Росія продовжує вести жорстоку загарбницьку війну, яка призвела до загибелі багатьох мирних жителів України та переміщення мільйонів людей. Їхні атаки на українські порти та зернову інфраструктуру спричинили нестабільність цін на продовольчих і зернових ринках і погіршили голод і глобальну відсутність продовольчої безпеки в усьому світі. Росія почала цю війну і може закінчити її будь-коли, вивівши свої війська з України та припинивши свої жорстокі атаки. Поки цього не станеться, Сполучені Штати, наші союзники та партнери будуть стояти з Україною стільки, скільки буде потрібно.

ЄС до кінця року може підготувати 40 тисяч українських військових (Укрінформ).

Євросоюз достроково досягає поставленої мети у тренуванні 30 тисяч українських військовослужбовців в рамках Військової допоміжної місії ЄС (EUMAM) та розглядає можливість збільшення цієї кількості до 40 тисяч військовослужбовців до кінця поточного року.

Високий представник ЄС Жозеп Боррель:

Наша тренувальна місія EUMAM для Збройних сил України мала реальний результат, вона була імplementована з безпрецедентною швидкістю. Ця місія вже надала тренування для 25 тис. українських солдатів, деякі з яких навчалися тут, у Толедо, завдяки армії Іспанії. Ми виконаємо завдання, яке було запрограмоване до кінця року, до кінця жовтня – досягнемо кількості у 30 тис. військовослужбовців, які пройшли тренування завдяки цій місії. Я запропонував міністрам збільшити завдання цієї місії до 40 тис. українських військових, які мають пройти тренування до кінця року.

Він наголосив на тому, що військова тренувальна місія ЄС має відображувати поточні потреби, що постають перед українською армією, та працювати не лише над кількістю, а також над підвищенням якості навчання.

«Українці потребують більш спеціалізованого тренування, для менших груп та для більших спроможностей. Ми привітали рішення Нідерландів й Данії надати Україні літаки F-16. Ми дослідимо можливість, як ми можемо інтегрувати тренувальні модулі для пілотів цих F-16 у нашу місію. Наша місія також має бути здатною зробити внесок у тренування цих пілотів», – сказав Боррель.

ЄС вже уклав три рамкові угоди з промисловістю на виробництво боєприпасів ([Укрінформ](#)).

Європейський Союз розпочав реалізацію контактів у рамках спільного оборонного замовлення, що дозволить постачати снаряди для України та забезпечувати обороноспроможність самої Європи.

Високий представник ЄС Жозеп Боррель:

Ми працювали над трьома «треками» цієї ініціативи. Перший - це поставки зі складів європейських армій. Він був завершений до кінця травня. Ми надали (Україні) суттєвий обсяг боєприпасів вартістю 1,1 мільярда євро, що включає 224 тисячі снарядів та близько 2 300 ракет. Другий «трек» передбачав переговори між європейською оборонною промисловістю та Європейським оборонним агентством щодо замовлення боєприпасів калібру 155-мм. Три рамкові контракти вже були підписані, і зараз країни-члени мають розмістити конкретні замовлення в рамках цих рамкових угод.

Він нагадав, що третій «трек», який був запропонований Єврокомісією, передбачає нарощування потужності європейської оборонної промисловості.

«Це довгостроковий захід. Промисловість може принести результат лише тоді, якщо вона має замовлення, і без такого замовлення на збільшення виробничих спроможностей результату не буде. Акт з підтримки виробництва боєприпасів (ASAP), що був ухвалений Європейським парламентом у липні, надає інструмент для підтримки оборонної промисловості у виробництві боєприпасів. Єврокомісія буде продовжувати просувати цю роботу», - наголосив високий представник ЄС.

Гуманітарна та фінансова допомога

Україна в I кварталі отримала \$4,3 мільярда через цільовий фонд Світового банку ([Укрінформ](#)).

У I кварталі 2023 року міжнародні партнери в межах проєкту Світового банку «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні» (PEACE in Ukraine) компенсували пріоритетні видатки українського бюджету на суму 4,3 млрд дол. США.

«Міжнародні партнери спрямували 4,3 млрд дол. США в рамках проєкту PEACE на відшкодування пріоритетних видатків I кварталу 2023

року. 93 % коштів – гранти від Сполучених Штатів Америки», - йдеться в повідомленні.

Крім того, Україна отримала \$15 млн грантової допомоги від Фінляндії та кредит у розмірі \$272 млн (252,3 млн євро) від Світового банку.

У цілому у I кварталі 2023 року здійснено 171,9 млрд грн (\$4,7 млрд) видатків з державного бюджету, які підлягають відшкодуванню міжнародними партнерами України у межах проекту PEACE.

Зокрема, компенсовано 105,7 млрд грн (61,5 %) видатків на соціальну сферу, що включають допомогу 2 млн внутрішньопереміщеним особам (18,6 млрд грн), житлові субсидії (9,6 млрд грн) для 1,9 млн людей.

Ще 25,8 млрд грн (15 %) – видатки сфери охорони здоров'я на оплату праці понад 0,5 млн медичних працівників.

25 млрд грн (14,5 %) компенсовано видатків у сфері освіти, що включають оплату праці 0,5 млн вчителів середніх шкіл і 135 тис. працівників закладів вищої освіти.

Також 8 млрд грн (4,7 %) направлено на зарплати 57 тис. рятувальників ДСНС.

Німеччина передасть Україні рефрижератори для зберігання тіл загиблих військових ([Укрінформ](#)).

Федеральне агентство технічної допомоги Міністерства внутрішніх справ Німеччини надасть Україні 10 рефрижераторів для зберігання тіл загиблих військовослужбовців.

Уповноважений з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин Олег Котенко:

Наразі ця допомога є вкрай важливою для нашої держави. Сподіваємося на те, що й інші партнери сприятимуть цій надважливій справі. Ми дуже цінуємо кожного, хто підтримує в складний для нашої держави час.

В Ірландії почнуть переселяти українських біженців до наметів ([УНІАН](#)).

В Ірландії з наступного тижня почнуть розміщувати українських біженців у наметових містечках.

Як повідомляє RTE це пов'язано з суттєвим браком житла – влітку значно збільшилася кількість людей, які тікають від війни в Україні. Зокрема, з 1 травня до Ірландії прибуло понад 10 тисяч українців, тобто в середньому – близько 650 осіб на тиждень.

У зв'язку із суттєвою нестачею, очікується, що з наступного тижня для новоприбулих з України будуть використовуватися наметові містечка.

Зазначається, що влітку близько п'яти тисяч українців жили у вільних студентських гуртожитках, однак зараз студенти повертаються до коледжів. Це також призвело до дефіциту житла.

Загалом попросили притулку в Ірландії близько 93 тисяч українців. Поки що невідомо, де розмістять намети, та скільки там буде людей.

Представник Департаменту інтеграції додав, що влада хоче уникнути використання наметів для розміщення біженців.

Фінляндія передала Україні водоочисне обладнання ([Укрінформ](#)).

Фінляндія наприкінці серпня відправила в Україну велику партію обладнання для очищення стічних вод.

Надане обладнання забезпечить потреби України у водопостачанні, які зросли у літній період.

Крім того, Фінляндія відправила в Україну машини швидкої допомоги, пожежний автомобіль, обладнання для 3D-томографії.

Водночас у МВС анонсували надання великого пакета допомоги енергетичному сектору України, а також ІТ-обладнання та транспортних засобів.

Загалом Фінляндія відправила в Україну 261 вантажівку з гуманітарною допомогою і 60 автомобілів.

Сербія передала 14 вантажівок гуманітарної допомоги для мешканців Херсонщини ([Укрінформ](#)).

Сербія передала 14 вантажівок з гуманітарною допомогою, до якої увійшли медикаменти, питна вода, фільтри для води, ковдри тощо, для постраждалих від підриву російськими терористами дамби Каховської ГЕС мешканців Херсонської області.

Чехія передала Україні сучасний медичний автобус ([Укрінформ](#)).

Вінницький обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини отримав спеціалізований медичний транспорт від чеських партнерів.

«Сучасний автобус IVECO CROSSWAY вартістю майже 15,9 млн грн (9,48 млн чеських крон) як гуманітарну допомогу надало Міністерство закордонних справ Чеської Республіки», - йдеться у повідомленні.

Як зазначається, цей спецтранспорт використовуватиметься для транспортування пацієнтів різного віку та у стані різної важкості територією України і за її межі до високоспеціалізованих закладів охорони здоров'я.

Крім того, в автобусі можна перевозити одночасно велику кількість поранених і травмованих, зокрема внаслідок бойових дій.

Швейцарія передасть Україні машину для розмінування ([Укрінформ](#)).

Швейцарія передасть Україні машину для розмінування із дистанційним керуванням.

«Федеральний департамент оборони, цивільного захисту та спорту надасть Державній службі із надзвичайних ситуацій України машину для розмінування із дистанційним керуванням для безпечного та ефективного розмінування територій, які були забруднені мінами, касетними боеприпасами та вибухонебезпечними предметами», – йдеться у пресрелізі.

Машину надав швейцарський фонд Digger. Відправка планується у вересні.

Пакет допомоги загальною вартістю 1,2 мільйона швейцарських франків (понад 1,3 мільйона доларів) включає гусеничну машину, причіп для вантажівки та комплект запчастин на три роки. Експерти фонду Digger проведуть тренінги для українських фахівців на місці.

Японія уже доставила в Україну 12 вантажів гуманітарної допомоги для енергосектору ([Укрінформ](#)).

Україна вже отримала від Японії 12 вантажів гуманітарної допомоги для енергетичного сектору.

«В Україну вже доставлено 12 вантажів гуманітарної допомоги з Японії, яка включає, зокрема, резервні електростанції та генератори різної потужності», - йдеться у повідомленні.

Очікується, що це устаткування допоможе забезпечити надійне енергопостачання в низці регіонів України протягом майбутньої зими навіть в умовах ворожих обстрілів, а також підвищить маневрові потужності системи.

Південна Корея на 2024 рік виділить Україні допомогу в розмірі \$394 мільйонів ([УНІАН](#)).

Південна Корея оголосила про фінансову допомогу Україні в 2024 році в розмірі 520 мільярдів вон, а це 394 мільйонів доларів. Озвучена сума у вісім разів більше, ніж та, яку виділили, в поточному році.

Пакет допомоги від Сеула включає 130 мільярдів вон або 100 мільйонів доларів на відновлення, 260 мільярдів вон або близько 200 мільйонів на гуманітарну допомогу. Крім того, ще 130 мільярдів вон або 100 мільйонів доларів передадуть через міжнародні організації.

З Японії в Україну відправили ще два контейнери гумдопомоги ([Укрінформ](#)).

Посольство України у Японії відзвітувало про успішну відправку ще двох контейнерів з гуманітарною допомогою Україні.

«Особлива подяка буддистській організації Rishō Kōsei Kai за проект «Үтерокке», в рамках якого японськими дітьми було зібрано 3200 наборів для українських дітей, Pasona Group – за 450 одиниць дезінфекційного засобу для лікарень та Sumaikuru – за 66 інвалідних візочків», - йдеться у дописі.

Україна отримала 14 «швидких» ([Укрінформ](#)).

Протягом минулого тижня Україна отримала в якості гуманітарної допомоги від міжнародних партнерів 14 автівок екстреної меддопомоги.

«Надійшли: 14 автомобілів швидкої медичної допомоги, 136 палет лікарських засобів», йдеться у повідомленні.

Зазначається, що цього разу допомога надійшла від Всесвітньої організації охорони здоров'я, Урядового агентства стратегічних резервів Польщі, гуманітарної організації «Direct Relief», Rotary Club Ukraine Unity, фармацевтичної компанії «Zentiva» з Чехії.

Словаччина долучилася до будівництва водогону на Дніпропетровщині (Укрінформ).

Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України підписало угоду про благодійну допомогу зі Словацьким Агентством з міжнародного співробітництва та розвитку (SAIDC), відповідно до якої уряд Словаччини надав 200 тис. євро на будівництво водогону у Дніпропетровській області.

«Проект спрямований на мінімізацію наслідків знищення Каховської ГЕС військами РФ, і це вперше в історії України, коли будуємо масштабний проєкт за такий короткий час. Загальну вартість проєкту зараз оцінюємо орієнтовно у 13,5 млрд грн і вперше отримали грошову допомогу від іноземних партнерів», - додають у відомстві.

Агентство відновлення запустило першу нитку водогону на ділянці Інгулець – Південне водосховище. Це забезпечило 25% потреби у питній воді для Кривого Рогу. Повністю завершити будівництво 145 кілометрового водогону планують у листопаді цього року.

Плани врегулювання. Переговорний процес

«Це остаточна військова поразка Росії»: відомий опозиціонер назвав передумову для початку переговорів ([ТСН](#)).

Російський опозиціонер, колишній депутат Держдуми РФ та засновник «Утро февраля» Ілля Пономарьов:

Передумова для початку переговорів — це остаточна військова поразка Росії. Я вважаю, що без цього це просто навіть теоретично неможливо.

І американці зацікавлені через вибори. Їм потрібно якесь припинення вогню, щоб Байден міг там відрепортувати, що все гаразд вже. І Москва звичайно в цьому зацікавлена, бо вона програє цю бійку. А щодо остаточних умов, які повинні бути в домовленостях, то це звичайно зміна режиму в Росії. Бо якщо буде залишатися Путін, будь-які високопосадовці його оточення — це буде означати те, що збережеться режим, збережеться імперія, не будуть (накладені) репарації, не будуть покарані військові злочинці. А все це повинно бути обов'язковими вимогами з боку України та всього світу.

«Не бачу жодного військового рішення»: президентка Угорщини закликала Зеленського розпочати переговори з РФ ([Еспресо](#)).

Президентка Угорщини Каталін Новак розповіла, що закликала українського лідера Володимира Зеленського сісти за стіл переговорів із Росією, аби наблизити мир.

Про це вона заявила в інтерв'ю угорському виданню Index.

Новак наголосила, що Угорщина засуджує агресію РФ і розуміє бажання Зеленського захистити українців. Водночас президентка Угорщини вважає, що перемовини є найкращим способом завершити війну.

Водночас Новак заявила, що Угорщина готова долучитися до Формули миру президента Зеленського (...).

Світові лідери прагнуть залишити можливість для переговорів із Путіним, — юрист-міжнародник ([Фокус](#)).

За словами адвоката Андрія Яковлева, уся політична верхівка Кремля має імунітет від судового переслідування, і такої позиції дотримуються всі країни ООН, серед яких і США. Це залишає можливість для майбутніх переговорів.

Якби президента РФ назвали злочинцем і почали заочно його судити, тоді б із ним неможливо було вести переговори. Про це в коментарі Фокусу розповів адвокат, керуючий партнер в АТ «Амбрела» Андрій Яковлев.

Річ у тім, що у глави Кремля, як і будь-якого президента іншої держави, є спеціальний імунітет від судового переслідування на час

перебування на посаді. І така загальна позиція держав-членів ООН залишається незмінною.

Політично це означає, що Володимир Путін вважається легітимним керівником, як і прем'єр-міністр РФ Михайло Мішустін, а також глава МЗС Сергій Лавров, на яких також поширюється імунітет.

І світ, а насамперед США, вважають за краще залишати їх легітимними для початку подальших переговорів, зокрема й про мир в Україні (...).

РФ використає будь-які переговори як перепочинок та підготовку до більш глобальної війни, — політолог ([UA.TV](#)).

Політолог Ігор Рейтерович:

Будь-які переговори, які так чи інакше залишатимуть присутність Російської Федерації на території України на кордонах 1991 року, не означатимуть реальне закінчення війни, а означатимуть просто перепочинок і підготовку до більш глобальної війни. Тому що російська влада в доступному для огляду майбутньому, неважливі прізвиська людей, які там будуть перебувати, вони отримають внутрішній козир, що вони не програли війну.

(...) Скажімо так, відчуття реваншизму, і вони робитимуть ставку на це. Тому єдино можливим варіантом може бути варіант про переговори після відновлення територіальної цілісності України.

І ні в кого немає сумнівів, що таким сценарієм є поразка Росії в Україні та відхід з українських територій. А далі вже вибудовування нової системи міжнародних відносин і міжнародної безпеки, яка, зокрема, унеможливить такі дії, які вчиняла Росія починаючи з 2014 року. Дії, до яких демократичний світ, на превеликий жаль, виявився не готовим, зокрема через ілюзії щодо тієї самої Росії та рівня демократизації цієї країни.

Немає жодних підстав вважати, що на переговорах російський диктатор Володимир Путін не поводитиметься інакше, ніж із ватажком ПВК «Вагнер» Євгеном Пригожиним ([Укрінформ](#)).

Про це заявив **міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба** на спільному з французькою колегою Катрін Колонною брифінгу в Парижі (...).

Кулеба підкреслив, що немає жодних підстав вважати, що у будь-яких інших переговорах Путін поводитиметься інакше.

Прямі переговори: Зеленський прокоментував перспективу діалогу з Москвою ([УНІАН](#)).

Президент України Володимир Зеленський виключив будь-яку можливість мирних переговорів безпосередньо з Москвою.

В інтерв'ю португальському телеканалу RTP він наголосив, що бодай якийсь діалог можливий тільки за умови, що «росіяни почнуть поважати

наше право, право жити на нашій землі, і російські сили покинуть нашу територію в повному обсязі» (...).

Коментуючи пропозиції світових лідерів щодо перемовин між Україною та Росією, зокрема, президента Бразилії Луїс да Сілви, Зеленський зазначив, що необхідно відмовитися від «застарілого менталітету холодної війни» та «розуміти, хто жертва, а хто агресор» (...).

У Радбезі ООН вважають, що переговори з РФ мають базуватися на виведенні військ з України ([Українська правда](#)).

Постпред Албанії при ООН, яка головує в Радбезі у вересні, вважає, що мирні ініціативи щодо відносин між Україною та Росією можуть базуватися лише на відновленні територіальної цілісності України та виведенні російських військ (...).

Буданов розповів, чи є сенс мирних переговорів з Росією ([ТСН](#)).

Мета Росії - вбивства українців, вважає Буданов.

Голова Головного управління розвідки Міноборони Кирило Буданов не береться коментувати ймовірність мирних переговорів з Росією. Він наголосив, що у цьому немає сенсу, оскільки Росія - це країна-вбивця.

Про це він сказав в інтерв'ю Наталії Мосейчук.

Кирило Буданов відповідаючи на запитання про мирні переговори з Росією зазначив, що він утримається від прямої відповіді на це (...).

Плани повоєнного відновлення України

У селі Бузова на Київщині відновили зруйнований росіянами багатоквартирний будинок ([Укрінформ](#)).

Голова Київської обласної військової адміністрації Руслан Кравченко повідомив, що від початку повномасштабної війни росіяни знищили в Бузовій майже 400 об'єктів. З танків і важкої артилерії загарбники били по школі, пологовому і житлових будинках, зокрема по багатоповерхових.

П'ятиповерхівку на вулиці Центральна, 17-Е ворог зруйнував 5 березня 2022 року. Загальна площа руйнувань становила 390 квадратних метрів. До того в 70 квартирах там проживали понад 200 людей.

Відновлення було розпочате в січні поточного року. У будинку замінені стіни, перекриття, дах і вікна, утеплені й оздоблені фасади. На цей час фахівці завершують роботи з благоустрою.

Усього у Київській області російські загарбники знищили понад 27 тисяч об'єктів. Повністю або частково із забезпеченням життєдіяльності на сьогодні відновлені понад 12,6 тисячі.

У Миколаєві відремонтували дахи понад 200 багатоповерхівок, пошкоджених ворожими обстрілами ([Укрінформ](#)).

«Через масовані обстріли російського агресора за півтора роки в місті постраждали 267 багатоповерхових будинків. Ремонт житлового фонду став першочерговою задачею для міської влади, адже людям треба було забезпечити нормальні умови для проживання. Наразі вдалося відновити 208 покрівель», - йдеться у повідомленні Миколаївської міської ради.

Директор Департаменту ЖКГ Дмитро Бездольний:

Темпи ремонту дуже високі попри те, що в умовах війни маємо нестачу персоналу і ресурсів. До кінця року Департамент ЖКГ планує відремонтувати ще 44 покрівлі.

Корейський уряд береться перетворити Умань на «розумне місто» ([Економічна правда](#)).

Уряд Південної Кореї визначився з компанією - виконавцем проекту "Створення генерального плану розумного міста Умань, Україна", який буде реалізовано у рамках програми K-City Network.

Для реалізації проекту обрана корейська компанія K-water - урядова агенція з розвитку водних ресурсів у Південній Кореї.

Проект стартує у вересні та має завершитися до квітня 2024 року.

«K-water обрана виконавцем проекту "Створення генерального плану розумного міста Умань, Україна", що входить до проектів K-City Network та реалізується під наглядом Міністерства земельних ресурсів, інфраструктури

та транспорту і Корейської корпорації закордонної інфраструктури та розвитку міст. Ініціатива є одним з декількох проєктів 2023 року програми K-City Network», - йдеться в повідомленні.

У рамках проєкту передбачається використати особливості Умані, як міста, що орієнтовано на туризм, для створення плану ефективного розвитку ділового міста.

Проєкт передбачає аналіз умов розвитку, необхідних для перетворення українського міста в «смартсіті», розробку генерального плану «розумного міста», забезпечення фінансування та запрошення міських чиновників на навчання.

За програмою «Відновлення погодили виплату 838 мільйонів за пошкоджене житло (Укрінформ).

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль:

Продовжуємо відбудову. За програмою «Відновлення погодили виплату майже 838 млн грн за пошкоджене житло, почали прийом заявок від українців, чії оселі цілком зруйновані.

При цьому, за його даними, у межах програми пільгового іпотечного кредитування «Оселя вже понад 2,6 тис. українських родин отримали кредити на житло. Це переважно військовослужбовці, педагоги, медики.

У межах програми «Робота вже видано мікрогрантів на 1,7 млрд грн на власну справу та 2,6 млрд грн грантів - на розвиток переробних підприємств.

«Від початку повномасштабної війни 137 млрд грн виплатили для майже 36 тис. бізнесів по всій країні за програмою доступних кредитів "5-7-9%"», - додав глава уряду.

Нідерланди відкрили грантову програму для відбудови України (Укрінформ).

Нідерланди відкрили програму субсидування голландських та міжнародних компаній і громадських об'єднань, які хочуть брати участь у відновленні України.

«Можна подати заявку на мінімальний грант у розмірі 500 тис. євро для проєкту та максимальний - 5 млн євро. Можна отримати відшкодування до 100 відсотків загальних прийнятних витрат за кожним проєктом», - ідеться у повідомленні Нідерландського агентства з питань підприємництва.

У 2023 році цією програмою передбачено субсидування на 25 млн євро. Розподіл грантового бюджету серед заявок, які будуть подані, відбудеться в порядку живої черги та на основі семи критеріїв, де критерій «вплив та інновації» матиме найбільший коефіцієнт.

Досвід нідерландських компаній та організацій може бути особливо цінним для України у секторах забезпечення доступу до питної води, базової медичної допомоги або поліпшення якості продуктів харчування, тому програма надаватиме субсидії саме у цих сферах.

Уряд перерозподілив між громадами кошти на 70 проєктів із відновлення (Укрінформ).

Кабінет Міністрів на засіданні 29 серпня 2023 року ухвалив рішення про перерозподіл з державного бюджету субвенцій між громадами на 1,7 млрд грн, які будуть спрямовані на 70 проєктів відновлення соціальної та критичної інфраструктури.

26 проєктів знаходяться на завершальному етапі. Ще 44 відібрані робочою групою під час конкурсу, який завершився в червні 2023 року. Проєкти будуть фінансуватися за кошти Європейського інвестиційного банку в межах «Надзвичайної кредитної програми для відновлення України».

Нові проєкти розташовані в 19 областях. Серед них – 17 об'єктів освіти, 8 закладів охорони здоров'я, 10 ЦНАП, 3 об'єкти водопостачання та водовідведення, 2 житлових будівлі для внутрішньо переміщених осіб тощо.

Зокрема, планується: облаштування відділення інтенсивної терапії та трансплантації - сепарації клітин крові міської клінічної лікарні №4 в м. Дніпро; капітальний ремонт водопровідної мережі в Первомайському районі Миколаївської області; будівництво Обласного центру екстреної медичної допомоги у м. Черкаси; капітальний ремонт будівлі для розміщення ВПО у Кропивницькому районі Кіровоградської області; реконструкція будівлі для розміщення ЦНАП в селищі Нова Басань Чернігівської області та інші.

U-LEAD та волонтери завершують відбудову двох шкіл на Київщині та Чернігівщині (Укрінформ).

Програма «U-LEAD з Європою» та благодійний фонд «Сміливі відновлювати» до нового навчального року завершують відбудову двох шкіл у Київській та Чернігівській областях, які були пошкоджені внаслідок російських обстрілів.

У школі на Київщині вже завершено роботи з ремонту підлоги, монтаж армстронга (стелі), встановлено всі двері в класи, перегородки та колони. Крім того, зроблено шпаклівку стін до фарбування, всі відкоси вікон та розводку сантехніки. Також залиті сходи вхідної групи й встановлюються вхідні двері.

Водночас в одній зі шкіл на Чернігівщині демонтували опорядження стін, завершили штукатурні роботи, зробили відкоси, встановили панорамні вікна двері.

Загалом ремонтні роботи вже на фінальній стадії. Але поки що з міркувань безпеки номери та адреси цих закладів не оприлюднюються.

«U-LEAD з Європою» за підтримки Служби зовнішньополітичних інструментів Європейської комісії втілює у життя ініціативу «Відбудова місцевих шкіл задля стійкості» у трьох постраждалих від війни регіонах України. Вона спрямована на надання конкретної підтримки 12 відібраним громадам, які постраждали від війни, у трьох регіонах України – Чернігівській, Київській та Харківській областях – шляхом фінансування їхніх індивідуальних підходів із відновлення доступу до освіти.

Світовий банк оголосив про надання Україні допомоги на екстрені ремонти житла ([Укрінформ](#)).

У межах нового проєкту Світового банку понад 100 тисяч родин в Україні отримають допомогу на проведення термінового ремонту житла, пошкодженого внаслідок російського вторгнення.

«Проєкт «Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)» дозволить власникам будинків провести дрібний ремонт, наприклад, замінити розбиті вікна або відремонтувати пошкоджений дах. Кошти на ремонт також надаватимуться власникам осель у багатоквартирних будинках, які зазнали помірних пошкоджень і не потребують капітального ремонту», - йдеться у повідомленні Світового банку.

Україна з початку повномасштабного вторгнення отримала понад 22 млрд доларів США через механізм Світового банку.

У I кварталі 2023 року міжнародні партнери в межах проєкту Світового банку «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні» (PEACE in Ukraine) компенсували пріоритетні видатки українського бюджету на суму \$4,3 млрд.

За програмою «Пліч-о-пліч» на Херсонщині відновили понад 400 об'єктів – ОП ([Укрінформ](#)).

У рамках проєкту «Пліч-о-пліч» вдалося відновити понад 400 об'єктів у постраждалих від російської агресії громадах Херсонщини.

Заступник керівника Офісу Президента Олексій Кулеба:

Окремо в нас також діє програма «Пліч-о-пліч» – пілотна ініціатива, яка повністю відповідає запиту залученості людей у допомогу країні. За цим проєктом 15 регіонів відправили своїх працівників, своїх людей на відновлення громад Херсонської області. Вони відновили вже більше 400 об'єктів.

Кулеба запевнив, що принципи патронату і міжрегіональних зв'язків дуже чітко працюють.

«Якщо завітаєте до тих громад, до тих домівок, до тих людей, до яких приїхали з Рівненщини, з Франківщини, з Тернопільщини і відновлюють їм житло, побачите, що таке об'єднання народу в дії», – поділився заступник керівника ОП.

Водночас Кулеба проінформував, що у планах є ідея масштабування проєкту, щоб він стосувався не виключно ремонту будівель, а поширився і на соціальну, культурну, спортивні сфери.

У Києві та області виявили розкрадання коштів на відновленні пошкоджених дитячих закладів і житла ([Укрінформ](#)).

У Києві директору комунального підприємства повідомили про підозру за збитки у 800 тис. грн на відновленні будинків, пошкоджених російськими обстрілами.

Подільська окружна прокуратура Києва повідомила про підозру директору комунального підприємства «Житлоінвестбуд-УКБ» за фактом службової недбалості, що спричинила тяжкі наслідки (ч. 2 ст. 367 Кримінального кодексу України).

За даними слідства, у жовтні 2022 року між «Житлоінвестбуд-УКБ» і приватним підприємством були укладені підрядні договори на виконання відновлювальних робіт (капітального ремонту) двох багатоквартирних житлових будинків по вулиці Межовій у Києві, пошкоджених внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

Під час укладення договорів та кошторисів підозрюваний не проконтролював відповідність використаних підрядником матеріалів, конструкцій та виробів вимогам державних стандартів та іншим нормативним документам.

Невиконання підозрюваним своїх службових обов'язків призвело до використання при проведенні будівельних робіт матеріалів, технічні характеристики яких не відповідають вимогам державних будівельних норм України.

Відповідно до висновків судових експертиз, територіальній громаді Києва завдано збитків у розмірі близько 800 тис. грн.

Як повідомляє у Телеграмі Київська обласна прокуратура, за процесуального керівництва ювенальних прокурорів Броварської та Вишгородської окружних прокуратур повідомлено про підозру директору товариства за фактами заволодіння чужим майном та службового підроблення (ч. 4 ст. 191, ч. 1 ст. 366 Кримінального Кодексу України).

Згідно з матеріалами слідства, у Броварському та Вишгородському районах підрядник виконував роботи з відновлення двох дитячих навчальних закладів, що зазнали пошкоджень внаслідок ворожих обстрілів.

Виконавець завищив вартість використаних будівельних матеріалів, вніс ці дані до офіційних документів та завірив підписом.

На їх підставі товариству надлишково сплачено понад 380 тисяч гривень.

Крім того, повідомлено про підозру старшому інспектору відділу технічного нагляду одного з управлінь Київської обласної державної адміністрації. Він не перевіряв і підписав передані підрядником акти виконаних робіт у навчальному закладі у Броварському районі. Його дії кваліфіковано як службова недбалість (ч. 1 ст. 367 Кримінального кодексу України).

До суду скеровані клопотання про обрання підозрюваним запобіжних заходів.

До процесу відбудови згаданих в інформації закладів освіти, а також роботи підрядника була прикута увага медіа, підкреслили у прокуратурі.

Відбудова житла: Мінвідновлення співпрацюватиме з Банком розвитку Ради Європи ([Укрінформ](#)).

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України готує спільний проєкт з Банком розвитку Ради Європи (БРРЕ) із надання фінансової допомоги для проведення капітальних ремонтів пошкоджених багатоквартирних будинків.

Віцепрем'єр-міністр з відновлення України – міністр розвитку громад, територій та інфраструктури Олександр Кубраков:

Кілька тижнів тому почали працювати комісії органів місцевого самоврядування щодо компенсацій за знищене житло. Наступний етап — грошова допомога на відновлення житла зі значними руйнуваннями. Разом з БРРЕ розглядаємо можливість спільної реалізації проєкту у відновленні саме багатоквартирних житлових будинків, враховуючи широку експертизу Банку.

Цільовою групою капітальних ремонтів є житлові об'єкти, які під час збройної агресії РФ зазнали середніх та значних руйнувань. За даними міністерства, у цілому за період повномасштабного вторгнення було пошкоджено чи повністю зруйновано понад 23 тисячі багатоквартирних будинків по всій території України. Зараз середній або значний рівень руйнувань документально підтверджений у 865 багатоквартирних будинках, а отже вони можуть потрапити в програму з проведення ремонтних робіт.

Додатковим компонентом спільного проєкту з Банком розвитку Ради Європи можуть стати компенсації за знищене нерухоме майно. Станом на 31 серпня 2023 року подано понад 24460 заяв на отримання компенсацій для придбання нової квартири чи будинку.

У Мінвідновлення нагадують, що з першого дня російської збройної агресії проти України Банк розвитку Ради Європи долучився до практичної допомоги постраждалим від збройної агресії РФ. Зокрема, БРРЕ виділив зі свого Фонду мігрантів та біженців понад 5 млн євро для підтримки переміщених осіб з України у країнах-членах Ради Європи.

У Макарівській громаді на Київщині запрацював відновлений ліцей ([Укрінформ](#)).

У Макарівській громаді Київської області запрацював відновлений Ситняківський ліцей, його капітально відремонтували після пошкоджень унаслідок авіаудару.

У березні 2022 року споруда постраждала від авіаудару: майже повністю зруйновані покрівля і дерев'яні перекриття даху, вибиті вікна та двері, виведена з ладу система опалення.

Після деокупації громади мешканці села Ситняки та колектив ліцею одразу розпочали роботу з відновлення закладу.

За благодійної міжнародної фінансової допомоги, коштів із резервного фонду державного та місцевого бюджетів здійснили капітальний ремонт ліцею та облаштували укриття.

«Своєчасно проведені роботи дозволили запобігти подальшому руйнуванню будівлі закладу, в березні 2023 року відновили освітній процес для наймолодших школярів у змішаному форматі, а сьогодні заклад

запрацював повноцінно офлайн для всіх учнів», - зауважили у Київській ОВА.

В Україні стартував проєкт із відбудови закладів освіти (Укрінформ).

В Україні відбувся міжнародний воркшоп із відбудови шкіл за участю українських та європейських архітекторів, міністрів та освітян проєкту.

«Триденний воркшоп, організований українським урбан-бюро «Big City Lab», є першим етапом реалізації проєкту з відбудови п'яти типових і зруйнованих війною шкіл, відкриття яких можна буде побачити вже за рік, у вересні 2024 року. За підсумками проведених зустрічей експерти сформуують концепції на основі напрацювань і експертиз проєкту «Маріуполь Реборн». Готові концепції передаються МОН для подальшого поширення серед усіх зацікавлених сторін та масштабування на шкільні заклади з таким же плануванням по усій території України», - йдеться у повідомленні пресслужби Міністерства освіти і науки.

Розробка концепцій нових українських шкіл відбуватиметься у співпраці з українськими та європейськими архітекторами.

Міністр освіти і науки Оксен Лісовий:

Повне переосмислення совєцьких шкільних просторів — одне із завдань трансформації системи освіти. Сучасне освітнє середовище позитивно впливає на всіх учасників освітнього процесу, особливо на дітей, які стають більш упевненими у собі, допитливими та відкритими. Сьогодні ми маємо понад три сотні зруйнованих та понад три тисячі пошкоджених шкіл в Україні. І виклик, який стоїть перед нами, — відбудувати їх у новій якості. Build back better — це і про форму, і про зміст.

У МОН підкреслюють, що станом на зараз українські школи не відповідають сучасним реаліям і потребам учнівства і педагогів. Для того, аби подальші освітні зміни могли бути ефективними, заклади освіти потребують вдосконалення архітектурного простору.

Віцепрем'єр-міністр з інновацій, розвитку освіти науки та технологій — міністр цифрової трансформації Михайло Федоров:

Спільно з МОН ми розробили стратегію трансформації системи освіти. Вона передбачає зміни від підходу до навчання та переосмислення професії вчителя до реконструкції закладів освіти. Ми прагнемо трансформувати систему так, щоб діти хотіли ходити до школи. Школи мають позбутися радянського минулого, нефункціональних приміщень та нераціонального використання простору. Саме тому трансформація освітніх закладів – ще один крок до розбудови нової системи освіти в Україні.

Архітектурна трансформація освітніх закладів відобразить цінності Нової української школи та передбачатиме сучасний дизайн, наявність укриттів, створення безпечних функціональних просторів для навчання та комунікації дітей.

Коментарі європейських та американських політиків

([Укрінформ](#))

Президентка Мая Санду:

Україна потребує більше підтримки... і всі мають розуміти, що якщо Україні не допомогти, то Росія не зупиниться ні на Україні, ні на Молдові.

Лідерка Молдови також зазначила, що «незбаром надійде більше підтримки, щоб Україна могла повернути свої території, і ми побачимо кінець цій божевільній війні».

Санду розповіла про російські війська, які незаконно перебувають у Придністров'ї, і що таким чином російська влада намагається вплинути на ситуацію у Молдові.

Вона також прокоментувала видворення російських дипломатів із Молдови та молдовських із Росії, зазначивши, що спроби РФ повалити демократичний уряд свідчать про неповагу до країни, у даному випадку – до Молдови.

([Укрінформ](#))

Міністр закордонних справ Чехії Ян Ліпавський:

Мирного рішення можна досягти лише за участю України та за її правилами. Чехія підтримує український мирний план з 10 пунктів. Ми також запропонували допомогу в його наповненні.

Він підкреслив, що не можна йти на жодні поступки, якщо це означатиме порушення міжнародного права, не можна обміняти мир на будь-яку частину суверенної території України.

«Єдиним нашим захистом перед російським імперіалізмом є активна підтримка України, підтримка її вступу до НАТО та ЄС», - сказав глава чеської дипломатії, додавши, що Україна має для вступу в ЄС виконати необхідні умови і провести потрібні реформ.

24 жовтня у Празі має відбутися другий парламентський саміт міжнародної Кримської платформи, . Також у жовтні в Празі заплановане проведення «Форуму для України».

«Чехія хоче цими акціями показати, що є стійким і надійним партнером України», - зауважив Ліпавський.

Він подякував ЗСУ і українському народові за безпековий щит, який захищає від російських окупантів і Чехію. Відвага українського народу заслуговує на глибоку подяку, підкреслив дипломат.

([Українська правда](#))

Сенатор США від Республіканської партії Ліндсі Грем привітав той факт, що президент України висловив відкритість до ідеї проведення виборів

наступного року, які, вважає він, «будуть розглядатися не лише як акт непокори російському вторгненню, але й як утвердження демократії та свободи».

Грем підкреслив, що усвідомлює і необхідність окремих законодавчих рішень, і непрості безпекові умови для проведення виборів.

«Однак я не можу уявити собі кращої інвестиції в стабільність Європи, ніж допомога Україні вижити як незалежній, самоврядній, заснованій на верховенстві права демократії. Я закликаю всіх союзників України надати фінансову й технічну допомогу на підтримку цих зусиль», – додав він.

Американський політик також висловив упевненість, що проведення «демократичних виборів під час війни» сприймуть як бачення і Зеленським, і українським народом «вільної та демократичної України як сьогодні, так і в майбутньому».

(Укрінформ)

Президент Франції Еммануель Макрон наголосив на необхідності «уникати поділу світу» через війну в Україні в той час, коли багато країн Глобального Півдня досі відмовляються засудити російську агресію.

«Ми повинні уникати нарративу, який стверджує: це війна Європи (Європейського континенту - ред.), нас це не стосується», — сказав Макрон.

«Франція також прагне бути надійним партнером на геополітичному фронті», - додав він.

(Укрінформ)

Президент Європейської ради Шарль Мішель:

Для того, щоб бути відповідальними, ми маємо говорити про часові рамки та про домашню роботу. Я маю пропозицію. Оскільки ми готуємо наступний Стратегічний порядок денний ЄС, ми маємо поставити перед собою чіткі цілі. Переконалися, що ми маємо бути готові - з обох сторін - до розширення до 2030 року. Це означає, що наступний багаторічний бюджет ЄС потребуватиме включення наших спільних цілей. Це є амбітним, але необхідним. Це демонструє, що ми є серйозними, це створює імпульс. Це надасть трансформаційний поштовх для реформ та генеруватиме зацікавленість, інвестиції та краще розуміння, та надихатиме нас всіх на спільну роботу.

Мішель нагадав, що коли Путін запусив проти ЄС свою «енергетичну ракету», країни-члени змогли створити від неї надійний щит, справжню «систему енергетичної оборони»: шляхом диверсифікації джерел енергії, подоланням надмірної залежності від російського викопного пального. ЄС відповів посиленням співробітництва зі своїми стратегічними партнерами та зміцненням солідарності, яка була рушійною силою у цих діях.

«Для того, щоб стати сильнішими та бути у більшій безпеці, ЄС має посилити свої позиції та стати більш потужним. Саме тому зараз час подолати виклик розширення. Як для нас у ЄС, так і для наших майбутніх

членів. Я переконаний, саме так ми маємо називати країни, які отримали підтвердження перспективи в ЄС, - майбутні країни-члени», - наголосив президент Європарламенту.

Він зауважив, що «вікно можливостей» для майбутнього розширення ЄС відкрите, і починати діяти необхідно просто зараз.

«Саме тому лідери ЄС обговорять розширення на нашій наступній зустрічі Європейської ради. Ми визначимо позицію щодо відкриття переговорів з Україною і Молдовою. Я очікую, що Боснія й Герцеговина, а також Грузія, знову повернуться за стіл (переговорів)», - додав Мішель.

Він окремо наголосив: війна в Європі, що точиться на землі України, ще раз продемонструвала - мир та демократія не можуть сприйматися як даність. За словами Мішеля, ця війна є руйнівною не лише для України, вона прямо вражає майбутнє Європи та глобальну безпеку.

«В цей час, як ми говоримо, Україна героїчно захищає свою країну. Кремль не лише атакує вільного та суверенного сусіда. Кремль атакує все, у що ми віримо, - свободу, демократію, добробут та співробітництво. У червні минулого року ми надали статус кандидата для України та для Молдови. Такий же статус очікує на Грузію, коли вони (грузини – ред.) завершать необхідні кроки. Тож зараз розширення надалі не є мрією. Прийшов час просуватися вперед», - зазначив президент Європейської ради.

[\(Українська правда\)](#)

Канцлер Німеччини Олаф Шольц у розмові з президентом Франції Еммануелем Макроном розказав про свої переговори з президентом Росії Володимиром Путіним 4 березня 2022 року:

Дещо турбує мене більше, ніж переговори: він (Путін) зовсім не скаржиться на санкції. Я не знаю, чи робив він це в розмові з вами. Але він взагалі не згадував про санкції.

Макрон відповів: «І мені теж».

Канцлер Німеччини зазначив, що Путін знову нав'язував своє бачення України: «Він розповів мені про всі свої ідеї щодо того, як знайти компроміс. Він говорив про демілітаризацію, денацифікацію».

Після цього, за його словами, Путін «попросив мене, щоб Крим був визнаний частиною Росії», а також незалежність так званих «ДНР» та «ЛНР».

«Коли я запитав його, чи можлива зустріч щодо України, рано чи пізно, з вами, мною, Зеленським і з ним, Путіним, він не відмовився повністю. Але він назвав дві умови. По-перше, це не повинно бути приводом для припинення вогню. Потім він говорив тільки про нас трьох: ви, я і він. Без Зеленського», - розповів Шольц.

Як сказав канцлер, Путін також висловлював конспірологічні ідеї: «Потім він сказав, що українська делегація поїхала до Польщі, тому що хотіла поговорити з президентом Сполучених Штатів, щоб отримати вказівки».

У відповідь Макрон заявив, що «це було дуже схоже на розмову, яку я мав з ним (Путіним. – Ред.) вчора».

(УНІАН)

Президент Європейської Ради Шарль Мішель заявив, що Євросоюз повинен бути готовий до прийому нових членів до 2030 року

Прем'єр-міністр Чорногорії Дрітан Абазович розкритикував цілі Мішеля, заявивши, що «2030 рік для нас, для Чорногорії, занадто далекий». Інтеграція країн Західних Балкан – це питання безпеки і майбутнього економічного розвитку.

Президент Франції Еммануель Макрон заявив, що в найближчі кілька місяців ЄС «пройде через двосторонній рух» із «звичайно, інституційними змінами» як для більш глибокої інтеграції, так і для розширення, «особливо щодо Західних Балкан».

Ризик полягає в тому, щоб зробити те, що ми робили раніше: тобто думати про процес розширення, не продумуючи реформу. Я можу легко засвідчити, що Європі з 27 членами досить складно домогтися прогресу з важливих тем – і з 32 або 35 членами, м'яко кажучи, легше не стане.

Одним із варіантів є диференційно інтегрована Європа з різними партнерськими відносинами між різними групами членів.

(Укрінформ)

Прем'єр-міністр Естонії Кая Каллас попросила вибачення за те, що компанія її чоловіка після початку війни в Україні продовжила працювати в Росії:

Перепрошую в усіх, кого це зачепило, але я відповідаю за ті моральні оцінки, котрі давала. Я, як і раніше, вважаю, що діяти в Росії чи підтримувати відносини з Росією в ситуації, коли йде повномасштабна війна, неправильно з моральної точки зору. Це потрібно припинити, і я закликаю усі естонські підприємства зробити це. Ця моя позиція не змінилася.

При цьому вона підкреслила, що не збирається подавати у відставку з посади прем'єр-міністра. «Звичайно, опозиція може висунути вотум недовіри, якщо вони зберуть голоси, і це їхня робота», - додала глава естонського уряду.

Каллас також заявила, що її чоловік «продавши за ціною бутерброда свою частку в підприємстві, яке він будував роками – показав, що він справді розуміє суть претензій, і не словами, а діями взяв на себе відповідальність».

Напередодні естонська прем'єрка пояснювала, що компанія Stark Logistics, де її чоловік має частку власності, здійснювала перевезення не для російського партнера, а для іншої компанії, що має бізнес у РФ. Також Каллас зазначила, що до цього скандалу не знала деталей бізнесу свого чоловіка.

(Укрінформ)

Міністр закордонних справ Чеської Республіки Ян Ліпавський:

Принцип вільного громадянина раніше намагалися знищити нацизм, комунізм та інші тоталітарні режими. Зараз це російський путінізм... Поки Росія не позбудеться путінізму, хто б не сидів у Кремлі, завжди буде залежати від придушення свобод всередині та за межами Росії.

Він пояснив, що путінізм базується на «суміші імперіалізму, заснованого на російській і радянській колоніальній історії, з посиленнями на православний містицизм, що базується на методах КДБ і петербурзької мафії».

На глобальній арені завданням для демократичних країн Ліпавський вважає витіснити Росію з позицій у міжнародних організаціях. Саме тому Чеська Республіка подала заявку до ООН щодо отримання статусу кандидата у непостійного члена Ради Безпеки.

За словами Ліпавського, напад на Україну є частиною боротьби Росії проти ліберальної демократії, свободи та прав людини. Чехія, запевнив міністр, допомагатиме Україні, доки це буде потрібно. Прага, зокрема, підтримує створення спеціального трибуналу щодо злочину агресії. Чехія повністю підтримує Формулу миру Президента України Володимира Зеленського, який бачить наразі як єдиний вихід із війни.

Чехія була обрана разом із Францією співголовою першої групи з питань ядерної та радіаційної безпеки України, поінформував Ліпавський.

Минулого року Європа ще могла сподіватися, що Росія, не досягнувши практично жодної з цілей своєї війни, почне шукати шлях до переговорів: але Путін і його режим навпаки, спрямували всі свої зусилля на дестабілізацію в регіонах далеко за межами України, зазначив міністр.

Прем'єр-міністр Чехії Петр Фіала:

Шанси на швидке вирішення конфлікту виявилися мізерними і стають дедалі меншими... Навіть на думку ряду аналітиків, існує загроза ситуації глухого кута і реальність замороженого конфлікту.

Він підкреслив, що спроби Росії відтворити сфери впливу повинні бути припинені, інакше це сприятиме не тільки режиму президента РФ Володимира Путіна, а й іншим агресорам.

(Укрінформ)

Міністерка оборони Чеської Республіки Яна Чернохова:

Підтримка свободи та незалежності України проти російської агресії відповідає нашому найістотнішому інтересу, як з безпекового погляду, так і, стовідсотково, ціннісного. На фоні такої підтримки розвивається наша співпраця в галузі економіки, яка обіцяє нам також цікаві результати.

При цьому вона зауважила, що для нормальної роботи чеських компаній в Україні треба створити необхідні умови, отже, Україна потребує проведення внутрішніх реформ.

«Коли Україна перестане воювати за саме своє існування, вона змушена буде повернутися до цього порядку денного. Вже через це ми хочемо бачити їх в таких організаціях як НАТО та ЄС», - сказала очільниця чеського Міноборони.

Вона зазначила, що вже півтора роки ми всі живемо у світі, де Росія порушила та послідовно загрожує безпеці Європи та всього євроатлантичного простору, в ситуації, коли надійне стримування та оборона є пріоритетом номер один.

Напад Росії на Україну лише підкреслює взаємозв'язок класичної військової оборони, внутрішньої безпеки, безпеки енергетики та фінансів, всієї економіки. Міністерство оборони ЧР розробляє нову стратегію, яку уряд має розглянути восени, в якій усе це буде прописано.

Членство в НАТО гарантує Чехії на засадах статті 5, що вона не буде змушена вдаватися оборони самотійно. Водночас, і Чехія як і всі інші держави члени Альянсу мають робити свій внесок у спільну оборону, підкреслила політик.

«Чеська Республіка має готуватися до довготривалого конфлікту високої інтенсивності з технологічно зрілим противником, маючим, у тому числі і ядерну зброю. Це потребує великих зусиль. Отже, 2% ВВП на оборону треба сприймати як абсолютний мінімум, треба бути готовими й до подальшого збільшення витрат», - підкреслила Чернохова.

За її словами, це усвідомлюють і країни, розташовані поруч з Чехією. Загалом, існує розуміння: чим ближче країни мають свої кордони до Росії, тим більше вони мають витратити на оборону.

([Укрінформ](#))

Державний секретар США Ентоні Блінкен:

США рішуче засуджують продовження переслідувань кримських татар російською окупаційною владою, зокрема нову хвилю масових арештів та затримань. Росія має припинити переслідування кримських татар, окупацію України та звільнити усіх політв'язнів.

([Українська правда](#))

Президент Чехії Петр Павел:

Ми вже маємо досвід, і не потрібно спекулювати на тому, що Росія ніколи не змириться з втратою політичного впливу на нашу країну. І також очевидно, що такий результат надихнув би інші країни, які думають так само, як Росія.

Президент Чехії наголосив, що перемоги Росії у повномасштабній війні проти України не можна допустити, а «російська агресія і все більша асертивність загрожують підірвати міжнародний порядок, побудований на узгоджених правилах і співпраці».

Окремо Павел пояснив, що вважає підтримку України не лише солідарною та морально правильною, але й критично важливою для забезпечення безпеки Чеської Республіки.

Він також закликав створити умови для того, щоб Україна стала повноправним членом ЄС і НАТО після завершення війни і виконання необхідних критеріїв.

[\(Укрінформ\)](#)

У Толедо має відбутися зустріч міністрів оборони країн ЄС.

Єврокомісар з питань внутрішнього ринку Тьєрі Бретон:

Обговорення триватиме головним чином навколо нашої спроможності продовжувати підтримувати Україну у довгостроковому вимірі, забезпечувати її потреби, особливо у боєприпасах. Я хочу нагадати, що ми змогли дуже швидко заснувати правовий акт, так званий ASAP (Акт з підтримки виробництва боєприпасів. За написанням співпадає із англійською аббревіатурою «так швидко, як можливо» – ред.), з метою бути здатними виробляти більше боєприпасів для України.

Ми взяли зобов'язання доставити один мільйон (одиниць) боєприпасів на рік, і в той же час розвинути наші промислові спроможності, щоб виробляти більше боєприпасів. Наша мета – бути здатними виробляти більше 1 мільйона таких боєприпасів на щорічній основі. Для цього ми використовуватимемо цей новий Акт, який був ухвалений нашими законотворцями протягом лише двох місяців, для відбору потрібних проєктів у Європі, щоб допомогти напевно розвинути спроможності у виробництві снарядів та усього іншого.

Єврокомісар нагадав, що країни ЄС взяли на себе подвійне завдання. Перше – це доставити в Україну боєприпаси, що є необхідними вже зараз, і друге, в той же час, наростити спроможності європейської оборонної промисловості.

«Як ми зазначали багато разів, ми організуємося на рівні ЄС, щоб допомагати Україні так довго, як це буде необхідно. Відповідно до прийнятого Акту ASAP, ЄС буде здатним підтримувати фінансово ці проєкти - з виробництва боєприпасів, снарядів, - усього, що є необхідним, включаючи (виробництво) ракет», - наголосив Бретон.

Він зауважив, що європейська сторона перебуває у постійному контакті з українськими друзями щодо поточних потреб, та має намір поставити Україні все відповідно до зобов'язань, включаючи негайні поставки боєприпасів вже зараз та на більш віддалену перспективу.

[\(Цензор.НЕТ\)](#)

У Толедо має відбутися зустріч міністрів оборони країн ЄС.

Високий представник ЄС Жозеп Боррель:

Ми маємо намір дослідити шляхи, які забезпечуватимуть стабільність та стійкість фінансової допомоги для України. Вона (ця допомога. - Ред.) має

продовжуватися. Вона має продовжуватися зараз, а також після війни, що б не сталося. Вона потрібна для відбудови та для надання гарантій безпеки для України. Це глибоке обговорення, тож подивимося, що скажуть міністри.

Високий представник ЄС окремо наголосив, що зустріч міністрів у Толедо є неформальною, тож підписання або прийняття будь-яких формалізованих заяв або документів не очікується.

(Укрінформ)

У Толедо відбувається зустріч міністрів оборони країн ЄС.

Керівник військового відомства Естонії Ханно Певкур:

Ми ініціювали програму (з надання) 1 млн снарядів для України, і ми маємо її продовжувати. Ми ще не досягли мети і можемо зробити більше. Для цього існують різні опції. Перше – ми маємо продовжувати використовувати наші існуючі запаси. Друге – ми маємо поглянути, як ми можемо відновити старі снаряди. І третє, якщо цього також буде недостатньо, – ми маємо розглянути опцію закупівлі (снарядів – ред.) у третіх країн.

Він зауважив, що мета ЄС – поставити в Україну 1 млн снарядів – залишається незмінною, хоча ЄС не пройшов і половини цього шляху. За його словами, за пів року, що минули, ЄС поставив в Україну 226 тис. боєприпасів, що становить близько чверті від поставленої мети. Ця обставина потребує перегляду темпу постачання боєприпасів.

«Ми маємо досягти чіткого розуміння, яким є поточний момент, і що має бути зроблено. Наприклад, у відновленні снарядів. Є багато країн, що мають такі снаряди у власних арсеналах, і вони можуть бути відновлені за меншою ціною, ніж та, за якою ми могли б закуповувати нові... Ми бачимо, що промисловість нарощує виробництво, але цього все ще недостатньо, навіть якщо ми зможемо досягти цілі (в 1 млн снарядів – ред.) до кінця року або на початку наступного року», – сказав Певкур.

Міністр зауважив, що здатність європейської промисловості виробляти 1 млн боєприпасів щороку все ще не є достатньою. Багато країн будуть здійснювати закупівлі для власних потреб, деякі підприємства продаватимуть боєприпаси третім країнам. Тож мають розглядатися всі варіанти щодо збільшення постачання боєприпасів для України, включаючи нарощування їх виробництва, відновлення старих боєприпасів та їх закупівлю, за необхідністю, у третіх країн.

«Якщо ми цього не зробимо, на жаль, навіть більше життів буде втрачено в Україні. Ми бачимо, що вони (українці – ред.) досягають певного прогресу в напрямку Токмака, який на цей час є «гарячим місцем». Тож, вони намагаються звільнити це місто та перерізати певні лінії постачання для російської армії, що є дуже важливим. Будемо сподіватися, що вони досягнуть успіху. Але варто також розуміти: це дуже, дуже важка робота, яку вони виконують. Вони рухаються вперед сантиметр за сантиметром, через

дуже великі мінні поля та під вогнем росіян», – зазначив міністр оборони Естонії.

Він висловив переконання, що мета у 1 млн боєприпасів для України є мінімальною, враховуючи реальні потреби українців, які використовують 6-7 тис. снарядів на день. Водночас у певні дні російська армія вистрілює 60-70 тис. снарядів, тобто у десять разів більше. Європейські снаряди допоможуть Україні, їх перевагою є більша точність порівняно з російськими. Наразі українці використовують ці боєприпаси з максимальною ефективністю.

Певкур нагадав, що певні події розгортаються також на російській території. Зокрема, атака на військове літовище у Пскові минулої ночі відбулася лише за 30 км від кордону Естонії. Тож Естонія дуже уважно відстежує ситуацію у сусідніх регіонах та сподівається, що Україна зможе вийти через Токмак до Азовського моря.

Відповідаючи на запитання журналістів, чи підтримує Естонія збільшення Європейського фонду миру, у тому числі в інтересах України, до 20 млрд євро, естонський урядовець зауважив, що його країна підтримує таку ініціативу.

«Ми підтримуємо будь-які пропозиції які приносять нові гроші для нарощування допомоги Україні, та маємо навіть збільшити ці суми у наступному п'ятирічному бюджеті. Треба просто уявити – загальне ВВП ЄС дорівнює 16 трлн євро. Тож, коли ви поглянете на Європейський фонд миру, який складається з 4,6 млрд, – це близько 0,03% (від ВВП – ред.). Саме це ми надаємо зараз Україні. Очевидно, ми можемо зробити більше, і це є метою. Ці 20 млрд допоможуть у її досягненні», – сказав міністр оборони Естонії.

«Важливо розуміти, що ця війна визначає також майбутнє європейської безпеки. Саме тому для всіх нас, особливо на східному фланзі НАТО і Європейського Союзу, є настільки важливим допомогти українцям перемогти у цій війні. ... Я переконаний, що Україна може перемогти. Кожен з українців, якщо ви їх запитаєте, відповідь вам – ми будемо битися, поки не повернемо всі наші землі», – додав Певкур.

(Укрінформ)

Високий представник ЄС Жозеп Боррель:

Путін не хоче поновлювати зернову угоду, і це була дуже погана новина. Це матиме дестабілізуючий ефект для всього світу та позначатиметься й на нас. Ми маємо продовжувати надавати засоби та шляхи для експорту української продовольчої продукції та для її доставки на міжнародний ринок. Це повертає мене до регіону Сахель, який значно залежить від експорту зерна з України.

(Цензор.НЕТ)

Представниця Білого дому Карін Жан-П'єр зазначила, що виділення додаткових коштів Україні – «це те, чого ми з нетерпінням чекаємо і над чим будемо працювати».

«Наша адміністрація... перебуває в постійному контакті з членами Конгресу. Ми продовжуватимемо ці дискусії», – зазначила представниця Білого дому.

Вона додала, що Україна отримує допомогу не тільки від США, а й від американських союзників і партнерів.

([Цензор.НЕТ](#))

Прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан вважає, що перемога України у війні проти Росії неможлива:

Це брехня. Це не тільки непорозуміння, це брехня і неможливо. Кожен, хто має справу з політикою і розуміється на логіці, цифрах і даних, знає, що про це не може бути й мови. Росіяни в цьому набагато сильніші, їх набагато більше, ніж українців.

Він нібито «глибоко симпатизує» Україні. Втім, у її перемогу не вірить.

«Ми маємо зрозуміти, що ми не можемо перемогти їх (росіян - ред.) своїм мисленням. Вони не вбиватимуть свого лідера. Вони ніколи не здадуться. Вони збережуть країну разом та захистять її», - додав Орбан.

Також політик вважає, що чим більше грошей та зброї країни Заходу направлять Україні, тим більше озброєння вироблятиме РФ. З його слів, із Кремлем необхідно домовитися про «нову безпекову архітектуру», яка гарантуватиме безпеку та забезпечить суверенітет України, але не членство в НАТО.

«Якщо будь-яка західна країна надішле свої війська, це означатиме пряму війну між Заходом і Росією. І ми негайно опинимося в Третій Світовій війні. Це дуже небезпечний момент», - заявив прем'єр Угорщини.

На його думку, «у випадку з Росією має бути вирішено щось набагато важливіше, ніж свобода, яку Захід розглядає як пріоритет», а саме збереження життя українців.

([Укрінформ](#))

Новопризначений глава Міноборони Великої Британії Грант Шеппс:

Я з нетерпінням чекаю співпраці у Міноборони з відважними чоловіками та жінками наших Збройних сил, які захищають безпеку нашої країни. І продовження підтримки Великою Британією України в її боротьбі з варварським вторгненням Путіна.

Міністр також подякував своєму попереднику Бену Воллесу за роботу упродовж останніх чотирьох років.

«Я хочу віддати належне за величезний внесок, який Бен Воллес зробив в оборону та глобальну безпеку Великої Британії за останні чотири роки», – додав Шеппс.

[\(УНІАН\)](#)

Новим міністром оборони Великої Британії став Грант Шеппс.

Керівниця відділу зовнішньої політики Policy Exchange Софія

Гасто:

Шеппс активно цікавився українським конфліктом і називав свою попередню роль в енергетиці та бізнесі дуже орієнтованою назовні. Це заспокоїть наших союзників.

Джейсон Маккартні, секретар загальнопартійної групи з питань України Палати громад, яку раніше очолював Шеппс, назвав його призначення «розумним» та похвалив його за «знання та відданість українському народу».

Колишній урядовець, що працював із Шеппсом, сказав, що він «щиро глибоко відчуває Україну», зазначивши, що він приймав сім'ю біженців у своєму власному домі, а його єврейські предки приїхали до Великобританії зі Східної Європи «тому він чутливий до цього регіону».

[\(ЛІГА.Новини\)](#)

Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг:

Українці поступово завойовують позиції. Тобто вони відтісняють росіян. Вони можуть пройти через деякі з цих добре захищених територій. Хоча б мінні поля. І тому просто важливіше їх підтримувати. Тому що ми всі знаємо, що це перший бій. Це бій у дотик.

За його словами, між союзниками по НАТО та між ними та Україною відбувається постійний діалог, і члени Альянсу проводять «безпрецедентне» навчання та консультації для України.

Проте генсек НАТО зазначив, що саме українці повинні командувати на полі бою, приймаючи такі «складні та жорсткі» рішення.

«Колись ми переконалися в тому, що українці знову і знову перевершують очікування. Треба згадати, як це починалося. Останні роки, коли Росія здійснила вторгнення в Україну, експерти вважали, що Україна протримається лише кілька днів чи тижнів. Тепер вони звільнили північ в районі Києва, схід та Харків і здобули ще більше перемог», – зауважив Столтенберг.

За його словами, НАТО необхідно довіряти українцям. Альянс радить, допомагає та підтримує, але це українці приймають рішення, зазначив він.

[\(Укрінформ\)](#)

Міністр закордонних справ Литви Габріелюс Ландсбергіс переконаний, що Європейський Союз має докладати більших зусиль для досягнення перемоги України:

Передусім треба припинити скаржитися на (недостатні) досягнення на полі бою та надавати все необхідне. Якщо вони (українці) говорять, що їм потрібні ракети великого радіуса дії, ми маємо доставити такі ракети. Якщо вони говорять, що їм потрібно більше броньованих машин, треба доставити

такі машини. Перемога – це важкий процес, від вклучає багато етапів, операцій, розвивається у багатьох просторах, вклучаючи повітряний та морський. Ми маємо доставляти те, що ми можемо.

Литовський дипломат зауважив, що перемогу України міг би визначати стратегічний прорив на полі бою. У нинішній війні це міг би бути тактичний прорив, який матиме стратегічні наслідки. Наприклад, прорив українських військ до Азовського моря, встановлення контролю над шляхами постачання російських загарбників. На думку політика, це досяжні цілі.

«Проблема у тому, що росіяни... мали достатньо часу, щоб окопатися та створити лінії перешкод. Три лінії оборони були зведені. Українці проривають першу, але ще дві попереду, і це вимагає багато зобов'язань з нашого боку. Деякі країни можуть почуватися втомленими або виснаженими, і це зрозуміло. Але ми маємо чітко розуміти, чого нам коштуватиме, якщо ми не будемо підтримувати Україну до перемоги. Тоді ми, виходить, будемо чекати на Путіна», - заявив Ландсбергіс.

На його переконання, ЄС має змінити риторику та відмовитися від формули, що «буде з Україною так довго, як це буде необхідно».

«Я думаю, ця фраза не є більше достатньою. Ми маємо бути відкритими в тому, якою є наша мета. І мусимо дуже точно визначити, що ми маємо бути разом з Україною до її перемоги. Бо якщо ми не говоримо цього, це означає, що ми маємо у думках і іншу опцію, і єдиною є перемога Путіна», - заявив литовський урядовець, зауваживши, що такий розвиток означав би катастрофу для Європи.

«Це могла б бути катастрофа... не лише для моєї країни, а й для інших, для регіону Чорного моря, який може стати морем, яке контролюватиметься Росією. Це могла б бути нова реальність для усього світу. Тож ми... маємо здійснювати планування для того, щоб Україна перемогла, і надавати їй усе, чого вона потребує, щоб досягти цієї перемоги. Щоб українці відчували нашу підтримку, коли воюють за свою свободу та за нашу безпеку», - наголосив литовський міністр.

(Укрінформ)

Високий представник ЄС Жозеп Боррель:

Питання щодо розширення (ЄС, – ред.) постійно фігурувало під час нашого обговорення. Україна має стати членом Європейського Союзу, як і країни Західних Балкан, і швидко. Я думаю, що війна в Україні мала рушійний ефект для того, щоб прискорити процес розширення, який, безумовно, є процесом, що оснований на досягненнях. Будь-яка держава стане членом, коли виконає всі умови.

Водночас за його словами, важливо на цьому етапі зафіксувати політичні зобов'язання, не лише з боку країн-кандидатів, але також для самого Європейського Союзу, який в результаті чергової хвилі розширення може збільшитися на 10 країн-членів.

«Цим країнам варто бути готовими до розширення, особливо, Україні, яка все ще потребує багато підтримки. Але це також стосується Європейського Союзу та виконання відповідних умов, інакше нічого не відбудеться. У цьому пропозиція певного «горизонту», певної часової мети, може надати процесу розширення додатковий політичний імпульс, мобілізувати більше енергії від нас та від країн-кандидатів», - додав високий представник ЄС.

(Укрінформ)

У Толедо відбулася зустріч міністрів закордонних справ країн ЄС.

Високий представник ЄС Жозеп Боррель:

Ми також обговорили зернову, точніше, «незернову» угоду. Міністри були солідарними в оцінці, що Путін своєю агресією не лише завдає втрат Україні, але шкодить країнам, які знаходяться на відстані тисяч кілометрів. Вперше ми побачили, що ці країни звинувачують Росію за наслідки такої поведінки, за навмисне перетворення продовольства на зброю. Саме це відбулося, коли вони (росіяни - ред.) зупинили Чорноморську зернову ініціативу.

Він зауважив, що такі дії кремлівського керівництва мають негативний вплив навіть у тих країнах, які підтримують, або, принаймні, не засуджують Росію, оскільки такі країни також страждають від наслідків цих дій Росії.

«Зустріч Росії і (країн) Африканського Союзу була повним дипломатичним провалом. Росія втрачає підтримку у міжнародному співтоваристві. Ми маємо продовжувати наші зусилля з підтримки України наступними тижнями в Нью-Йорку та на саміті G20, а також протистояти російській дезінформації по всьому світу. Ця війна також є війною наративів, війною казкарів, як вони її представляють. Ми маємо протистояти не лише тому, що на поверхні, але боротися за розум людей. Ця боротьба має тривати», - додав Боррель.

(Укрінформ)

Представників Росії та Біларусі запросили на урочисті заходи з нагоди вручення Нобелівської премії.

Міністр закордонних справ Естонії Маргус Тсахкна:

Ми єдині в ізоляції росіян і білорусів від міжнародної арени, але в Москві і Мінську все ще є надія на дружній заклик із Заходу. Ми повинні залишити цю помилку в минулому. Жодного чиновника з цих країн не можна запрошувати на (заходи – ред.) Нобелівської премії.

Лідер Центристської партії Мухаррем Демірок:

Я не можу бути присутнім на заході, де присутній представник російського режиму. Вони зараз ведуть криваву загарбницьку війну, війну терору проти України. Кожен день ми бачимо фото розбомблених лікарень і дошкільних закладів.

Глава уряду Швеції Ульф Крістерссон:

Звичайно, Нобелівський фонд вирішує, кого вони хочуть запросити. Але, як і багато інших, я був дуже здивований, що Росію запросили. Я б не зробив цього, якби опрацьовував запрошення на церемонію нагородження. І я розумію, що це засмучує багатьох людей як у Швеції, так і в Україні.

При цьому він не сказав, чи буде присутній на бенкеті.

([Цензор.НЕТ](#))

Речник Міністерства оборони США бригадний генерал Патрик Райдер, відповідаючи на питання, чи закінчилася угода щодо озброєнь між ПВК «Вагнер» та КНДР, оскільки РФ та Північна Корея домовились про це ж на офіційному рівні, представник Міноборони США заявив, що група Вагнера по суті закінчила свою діяльність.

«Тому я думаю, що можна з упевненістю сказати, що там не ведеться багато переговорів. Але знову ж таки, ширше питання – це російський уряд, на який "Вагнер" працював, підтримуючи операції в Україні. (...). Отже, ширша проблема полягає в тому, що РФ шукає режими-ізгої, включно з Іраном, щоб спробувати отримати додаткові боєприпаси або зброю. І тому ми знову закликаємо Північну Корею не вести переговори з Росією і не надавати будь-які види боєприпасів, які можуть вбити невинних цивільних в Україні», – резюмував Райдер.

([Укрінформ](#))

Папа Римський публічно вихваляв Російську імперію.

Президент Литви Гітанас Науседа:

Папа Римський є авторитетом віри, але це не означає автоматично, що він є авторитетом історії. Й іноді, можливо, історія Росії чи історія нашого регіону, нашого континенту з Аргентини може виглядати трохи інакше. Можливо, мої знання історії Аргентини іноді можуть спричинити деякі суперечки.

Тому він вважає, що слова Папи Римського мають бути більш виваженими. «Це надзвичайно чутливе питання, і треба дуже добре подумати, перш ніж робити такі заяви, тому що такі заяви зачіпають багатьох людей, особливо людей, які проливають свою кров у безглуздій війні в Україні», - зазначив президент Литви.

([Укрінформ](#))

Координатор Ради національної безпеки Білого дому Джон Кірбі:

Ми відзначили за останні 72 години помітний прогрес українських Збройних Сил на південній лінії наступу... в районі Запоріжжя. Вони також досягли певного успіху щодо другої лінії російської оборони.

За його словами, від України залежить, як скористатися цим успіхом.

«Це не означає, що вони не усвідомлюють, що попереду на них чекають важкі бої, коли вони намагатимуться просунутися далі на південь, або що Росія може розпочати контрзаходи», - зазначив він.

(Укрінформ)

1 вересня виповнилося 84 роки від нападу Німеччини на Польщу.

Міністр закордонних справ Анналена Бербок:

Загарбницька війна Росії проти України стала шоком для нас, німців. Багато хто бачив її раніше. Вона навчила нас, що мир, свобода та безпека в Європі навіть сьогодні не можна сприймати як належне. Тому я підкреслюю, що Німеччина несе тут особливу відповідальність. Тому ми непохитно стоїмо поруч з Україною, допоки ми їй потрібні.

Вона нагадала, що війна, яка 1 вересня 1939 року вторгненням до Польщі, не була просто нападом з першого ж дня. Німецькі злочинці протягнули кривавий слід від Польщі через країни Балтії, Білорусь, Україну та Росію до Греції та за її межами.

«У цій війні німецькі нападники мали на меті не лише військове підпорядкування Центральної та Східної Європи, вони хотіли поневолити та знищити людей і країни, спалюючи й бомбардуючи міста, розстрілюючи мільйони, голодуючи, вбиваючи газом», - сказала міністр.

Ця війна, за її словами, була війною на свідоме знищення, проти людської гідності. Війна проти людяності мільйонів дітей, жінок і чоловіків у країнах, на яких напали. Польща, зокрема, втратила в цій війні п'яту частину свого довоєнного населення, більше ніж п'ять мільйонів осіб.

Оскільки ці рани, спричинені позбавленням людської гідності, завжди присутні в Польщі та у Східній Європі, навіть через покоління, Німеччина продовжуватиме усвідомлювати свою відповідальність і необхідність «роботи пам'яті», щоб залікувати старі рани.

«Нам потрібна ця робота пам'яті, щоб зберегти та зміцнити світ людяності та людської гідності. І тому сьогодні та щодня ми чітко й голосно говоримо нашим польським сусідам: безпека Східної Європи, безпека Польщі – це безпека Німеччини», - сказала Бербок.

(Укрінформ)

2 вересня Нобелівський фонд скасував запрошення послів Росії, Білорусі та Ірану на церемонію вручення Нобелівської премії.

Прем'єр-міністр Швеції Ульф Крістерссон:

Я вітаю нове рішення правління Нобелівського фонду щодо церемонії вручення Нобелівської премії в Стокгольмі. Численні та бурхливі реакції показують, що уся Швеція однозначно стоїть на боці України проти жахливої агресивної війни Росії.

(Європейська правда)

Президент Європейської ради Шарль Мішель заявив, що ЄС повинен бути готовий прийняти нові країни-члени до 2030 року.

Глава МЗС Австрії Александер Шалленберг:

Розширення – це не бюрократичне прагнення, це не легалістичне прагнення, це не про те, щоб застосувати кожну кому і абзац договорів – це про поширення і забезпечення певної моделі життя, відкритих вільних демократій.

Він нагадав, що розуміння було і в минулому, коли у 1981 році до ЄС приймали Грецію – щоб зберегти молоду демократію, у 1986-му – коли приймали Португалію і Іспанію, яка пережила спробу перевороту за 5 років до цього.

«В той час ми розуміли, що необхідно забезпечити, щоб ці країни розуміли: вони є частиною нашої родини цінностей. І ми повинні зробити це ж саме зараз – з Україною, Молдовою і Західними Балканами.

Але водночас ми повинні залишити в минулому бінарне мислення – коли ти або повністю держава-член, або взагалі не член. Я думаю, у нас є варіанти. Країни можуть бути членами без виконання кожної частини права ЄС» – додав він.

За його словами, це навіть не питання зміни правил, а політичної волі.

Шалленберг вважає, що нові держави-члени могли б мати статус спостерігачів у Раді ЄС, брати участь в обговореннях, але ухвалення рішень залишалося б за 27 державами-членами. Так само, за його словами, нові країни можна включити у низку європейських політик (як приклад він наводить Horizon Europe).

«Ми не можемо чекати, оскільки ми чекатимемо, ми можемо втрати цей регіон. Ми можемо втратити Україну, можемо втратити Західні Балкани», – вважає він.

Реакція представників української громадськості

Тарас Шевченко чинить опір та збирає донати на ЗСУ — в Моринцях відбувся фестиваль Ше.Fest (Svoboda.FM).

У селі Моринці на Черкащині на вихідних 26-27 серпня вже увосьме відбувся фестиваль Тараса Шевченка Ше.Fest – особливий тим, що створювався виключно на волонтерських засадах і був спрямований на збір коштів для армії (...).

Протягом двох днів на 12 локаціях фестивалю збирали кошти на армію. Також для цієї мети відбувалися аукціони військових трофеїв, і навіть аукціон короваїв, гроші з якого пішли на оборону України.

Гасло цьогорічного фестивалю – “Шевченко чинить опір”, оскільки третина оргкомітету нині на війні, зокрема і сам очільник “Ше.Fest” Дмитро Колоша. Проте оргкомітет вирішив провести подію, але відмовитись від великої розважальної частини та збирати донати на ЗСУ.

Загалом шефестівцям вдалося зібрати понад 200 тисяч гривень, які будуть направлені на купівлю чотирьох «пташок» і прилади нічного бачення для захисників України з села Моринці, які на передовій.

Близько 40 тисяч гривень на ЗСУ зібрали учасники велоїзду в Ужгороді ([Угорська правда](#)).

Понад 500 учасників зібрав напередодні патріотичний велоїзд до Дня Незалежності України і на підтримку ЗСУ від Big City Ride.

Зібрані кошти, а попередньо це близько 40 000 гривень, передадуть ГО «Рух підтримки закарпатських військових», волонтери якого зараз, зокрема, проводять збір на 68 дронів для 68-ї бригади ТРО.

Велолюбителі, багато з яких були у вишиванках та синьо-жовтому одязі, традиційно зібралися на Київській набережній, проїхалися містом, після чого біля драмтеатру відбувся розіграш призів, головним був велосипед.

Посприяли у проведенні заходу благодійники та партнери, зокрема й управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради.

Замість букетів - збір на ЗСУ: в українських школах відмовляються від квітів на перший дзвоник ([Рубрика](#)).

У столичній Гімназії біотехнологій № 177 вирішили на свято першого дзвоника відмовитися від традиційних букетів вчителям. Замість квітів там просять витратити кошти на допомогу ЗСУ. Міський голова Коломийської громади Івано-Франківщини теж закликав жителів замість квітів на перше вересня фінансово підтримати Збройні сили України.

Про це інформує Рубрика з посиланням на сторінку гімназії та мера у Facebook (...).

Всі зібрані кошти планують спрямувати на допомогу випускникам гімназії, що зараз боронять незалежність та територіальну цілісність України.

Міський голова Коломийської громади, що на Івано-Франківщині, Богдан Станіславський також звернувся до мешканців громади з проханням замість квітів на перше вересня фінансово підтримати Збройні сили України (...).

Богдан Станіславський також запропонував фінансово підтримати 10 гірсько-штурмову бригаду «Едельвейс», що дислокується у Колодії.

В Одесі 28 серпня під будівлею міської ради пройшов мітинг проти ремонту Київського райсуду за бюджетні кошти ([Укрінформ](#)).

Голова фонду «Корпорація монстрів» волонтерка Катерина Ножевнікова:

Коли ми побачили, що коїться, то прийшли з питаннями. Їхня реакція – це ляпас. У своїй промові помічник мера сказав, що вони турбуються про умови, в яких будуть утримуватися затримані. Але як можна не турбуватися про умови, в яких знаходяться зараз наші захисники? У них не вистачає дронів, автівок, турнікетів. Щодня ми отримуємо безліч запитів. Жоден фонд, жодна волонтерська організація не може закрити всі ці потреби. Це можливо робити лише державним фінансуванням.

Ми бачимо, як щодня викладаються тендери на ремонт доріг. Так, дороги треба ремонтувати, але ті, які потрібні для пересування військових. А коли перекладається асфальт в центрі міста далеко від фронту, коли триває ремонт суду - у мене питання: для кого ви їх готуєте? Щоб ми сиділи в цих камерах, коли прийде сюди Росія? Днями вийшов ще один тендер - про ремонт фасаду ТЮГу. Це не підтримка культури під час війни. Коли артисти утримують жебрацьку зарплатню, видатки йдуть на ремонт фасаду. Хлопцю, який зараз під Донецьком, цей фасад не допоможе зупинити танк та не допоможе накласти турнікет на відірвану кінцівку чи вивезти побратимів з поля бою, бо не вистачає автівок.

Якщо ми будемо розраховувати тільки на допомогу людей, то ми затягнемо цю війну на довгі роки. Це міф про економічний фронт. Фронт у нас один. Фронт там, де військові. Перекладання асфальту мене не захистить. Мене захистять військові. Ми маємо тягнути жили з народу, доки наші можновладці будуть ремонтувати суди та перекладати асфальт?

У Рівному провели благодійний забіг у вишиванках ([Укрінформ](#)).

Забіг 2023 став одним із наймасовіших за останні роки, участь у ньому взяли понад 400 любителів бігу. З Театральної площі учасники стартували на двох дистанціях: 2,5 та 10 кілометрів.

Окрім дорослих, бігли також діти. Окремий забіг у вишиванках для дітей відбувся на трьох дистанціях: у 400, 200 та 100 метрів.

У міській раді розповіли, що переможців і призерів забігу в кожній з дистанцій серед чоловіків та жінок нагороджували кубками. Також обирали учасника з найкращою вишиванкою - перемогу здобув рівнянин Олег Гавралов-Шаламай.

На етнофесті у Нагуєвичах зібрали 1 млн 400 тисяч гривень на ЗСУ (Дрогобич).

Вчора, 27 серпня, вся Дрогобицька громада відзначала 167-му річницю з дня народження українського Генія – Івана Франка. Традиційно у родинному селі Каменяра – Нагуєвичах відбувся етно-фестиваль, який об'єднав навколо себе чимало поціновувачів Франкової творчості.

Цьогоріч організатори ставили перед собою важливу мету – зібрати кошти для купівлі безпілотної Франко-Shark для наших військових. Адже фестиваль проводили не з святковою чи розважальною метою, а задля допомоги ЗСУ.

Традиційно 27 серпня у Нагуєвичах розпочали з молитви біля хреста на території музею. Відтак відбулося покладання квітів до пам'ятника Іванові Франку. Опісля тут організували чимало благодійних локацій, де проводились екскурсії, майстер-класи, ярмарки та благодійний вечірній концерт (...).

Загалом, за попередніми підрахунками, впродовж благодійного етно-фесту вдалось зібрати 1 млн 400 тисяч гривень – всі ці кошти будуть скеровані на придбання безпілотної Франко-Shark.

Перетворити квіти на допомогу ЗСУ: у ліцеї на Волині проведуть незвичну благодійну акцію (VSN.UA).

Любомльський ліцей №2 оголосив акцію «1 вересня без квітів». Тож замість букетів батькам та дітям пропонують приносити допомогу нашим бійцям.

Про це повідомили на інстаграм-сторінці закладу (...).

Замість дороговартісних букетів вчителі прийматимуть такі необхідні зараз: ліки від застуди; білизну і шкарпетки; каву, чай; смаколики, які не псуються довго, упаковані; засоби гігієни.

(...) Також діти і дорослі можуть висловити свої почуття, побажання Захисникам у листах, малюнках та саморобних сувенірах.

Тисяча кілометрів на велосипеді: волонтер, який збирає мільйон на ЗСУ, приїхав до Луцька (Суспільне.Новини).

Тисячу кілометрів на велосипеді подолає 25-річний волонтер Артур Пантикін для підтримки військових. Свою мандрівку розпочав 28-го серпня о

7:30 у Києві, а завершить благодійний велопробіг в Ужгороді. На шляху – сім обласних центрів України та благодійна мета.

За час велопробігу Артур планує зібрати мільйон гривень. Про це чоловік розповів Суспільному, яке зустріло волонтера на в'їзді до Луцька.

Реквізити для донатів, говорить, вказані на його особистій сторінці в Instagram. З його слів, за чотири дні маршруту вдалося зібрати 20 тисяч гривень та подолати 400 кілометрів (...).

Іменну ляльку Barbie Ольги Харлан продали на аукціоні за \$10 400 ([Укрінформ](#)).

Іменну ляльку Барбі, що належала українській олімпійській чемпіонці з фехтування Ользі Харлан продали на аукціоні за \$10 400.

Раніше олімпійська чемпіонка з фехтування на шаблях Ольга Харлан заявила, що продає ляльку Барбі, створену за її прототипом, аби зібрати кошти на реабілітацію військових в Bodro Clinic у Нововолинську.

Ляльку Барбі, прототипом якої стала Ольга Харлан, створила у 2020 році американська компанія Mattel. Лялька увійшла до серії Barbie Role Models. Розробникам Барбі вдалося створити точну копію української чемпіонки. Зокрема, вони в деталях повторили фехтувальний костюм спортсменки, маску, шаблю параметри, зовнішність та навіть змагальну зачіску.

На підтримку ЗСУ: у Луцьку відбувся забіг у вишиванках ([Конкурент](#)).

У Луцьку в неділю, 3 вересня, провели другий благодійний спортивний захід «Забіг у вишиванках-2023» на підтримку Збройних сил України. Участь у ньому на різних дистанціях взяли діти та дорослі.

Про це повідомили в міському департаменті молоді та спорту.

Розпочався захід із вшанування пам'яті загиблих українських захисників хвилиною мовчання та виконання гімну України.

Опісля для учасників забігу та всіх охочих в Центральному парку культури й відпочинку луцький тренер Антон Ялович провів загальну руханку.

До легкоатлетичного забігу долучилися майже 200 учасників. Дорослі бігли на дистанціях один та п'ять кілометрів, діти — 100 та 500 метрів.

Після завершення забігу всі переможці та призери забігу отримали медалі та грамоти.

На Буковині школярка відрізала своє волосся, аби допомогти ЗСУ ([Укрінформ](#)).

У Чернівецькій області 13-річна дівчинка Діана Ганіна із села Росошани відрізала свою густу 60-сантиметрову косу та передала виручені за волосся 5 тисяч гривень на потреби ЗСУ.

Волонтерка Олена Троян:

Діана Ганіна з с.Росошани Кельменецького району сьогодні мене розчулила до сліз... Дівчинка відрізала своє прекрасне волосся для потреб ЗСУ. Юна патріотка передала 5 000 грн для воїнів. Безмежно вдячна тобі, дитино.

Мама дівчинки Людмила Ганіна:

Насправді, вона ще до повномасштабної війни вирішила, що хоче комусь допомогти таким чином. Але потім почалася війна і ми якось не піднімали цю тему. Та нещодавно вона мені сказала: «Мамо, давай підстрижемо волосся, а гроші віддамо на ЗСУ». Ну, я не заперечувала. У нас тато дуже любить її волосся. Він був проти спочатку. Але ми його переконали, що це йде на хорошу справу, то він погодився.

За її словами, донька не жалкує про відрізану косу і посміхалася у перукарні, на відміну від майстрині, яка ледве стримувала сльози. Довжина волосся становила понад 60 сантиметрів. Його відрощували змалечку, час від часу, підстригаючи кінці.

Гроші від вирученого волосся передали знайомим волонтерам, які придбають за них необхідні для наших військових речі.

Яку суму українці віддають на ЗСУ: результати опитування [\(Главлком\)](#).

Допомога ЗСУ є найбільш популярним форматом волонтерства серед людей.

Тема волонтерства вкрай актуальна в умовах повномасштабної війни, а допомога ЗСУ є найбільш популярним форматом волонтерства серед людей. Про це йдеться в соціологічному дослідженні Українського інституту майбутнього.

Зокрема, респонденти розповіли, яку кількість грошей у червні та липні 2023 року передали на Збройні сили України. Серед найбільш поширених відповідей:

- 501-1000 грн (20-24%);
- 1001-3000 грн (19-20%);
- 301-500 грн (18%);
- 101-300 грн (16-17%).

У дослідженні йдеться, що грошова та матеріально-речова допомога ЗСУ та іншим військовим – найбільш популярні формати волонтерства серед респондентів, членів їхніх родин, друзів та колег. На умовному третьому місці респонденти зазначили матеріально-речову допомогу (будь-які продукти, речі, не гроші) ВПО (...).

Крім того, респондентам, які перераховують грошові внески з метою допомоги різним категоріям населення, було запропоновано обрати один основний варіант відповіді щодо того, кому саме вони передають цю допомогу, так найбільш популярними отримувачами грошової допомоги

учасники опитування зазначили збори знайомих, які займаються волонтерством (31%) та великі благодійні фонди (30%). Великі благодійні фонди частіше зазначали чоловіки, респонденти віком 18-35 років та опитані з Півдня. Знайомих, які займаються волонтерством, частіше зазначали жінки, респонденти віком 51 рік та старше, та опитані з Заходу (...).

Козловський та ФК «Рух» передав у серпні захисникам техніку та спорядження на 8 млн гривень ([РБК-Україна](#)).

В рамках цієї допомоги бійці 45-ї окремої артилерійської бригади отримали 10 антиланцетних комплексів «Зозулька» та інше господарське спорядження. Загалом на цю допомогу витратили майже півтора мільйона гривень.

Раніше ФК «Рух» та його засновник профінансували закупівлю 180 дронів на 4 млн гривень в межах ініціативи «Пташки Перемоги».

Засновник ФК «Рух» Григорій Козловський:

Ми повністю інтегровані у процеси підтримки українській армії. Ця підтримка триває з першого дня війни, і буде тривати з боку нашого клубу до останнього дня війни. Сьогоднішня допомога - це данина вдячності нашим військовим. Щиро вірю, що такими своїми діями ми наближаємо день нашої спільної перемоги.

Цей місяць видався особливо плідним у плані допомоги для наших військових. Кілька днів тому на фронт відправили дрони, які закупив ФК «Рух» у межах ініціативи «Пташки Перемоги» під патронатом Львівської ОВА. На це клуб витратив 4 млн гривень. А тепер ми допомагаємо 45-ій окремій артилерійській бригаді. Ми тісно співпрацюємо, щонайменше раз на місяць у нас зустріч, на якій ми отримуємо завдання, чим "Рух" має забезпечити військових.

82-річна Ольга Подвернюк із села Веселе на Волині пече хліб для бійців і передає його на фронт через волонтерів ([Цензор.НЕТ](#)).

Пенсіонерка Ольга Подвернюк:

Я всіх розумію тих матерів, що топіро плачуть. Я відплакала своє. Своєму синові в Афганістан не могла рубля послати, а цим хлопцям, щоб не були голодні, я що маю - поділюся. Гинуть молодії... Я не можу того перенести.

У бабусі Ольги - п'ятеро онуків та семеро правнуків. В її родині є зять-військовий. Жінка щодня молиться і за нього, і за всіх українських захисників.

Реакція представників світової громадськості та бізнесу

Провідні світові юристи закликали створити міжнародний трибунал для керівництва (Укрінформ).

Учасники міжнародної конференції «Спеціальний трибунал щодо злочину агресії проти України. Правосуддя має восторжествувати», що пройшла в Києві 21 серпня, підписали спільне комюніке, в якому закликали створити міжнародний трибунал, який би судив російське вище політичне керівництво за злочин агресії.

«Ми закликаємо міжнародне співтовариство об'єднати зусилля і тісно та спільно з Україною працювати над створенням Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України. Спеціальний трибунал має стати легітимним і авторитетним механізмом правосуддя, який зможе ефективно виконувати свою роботу - притягувати до відповідальності представників політичного і військового керівництва Російської Федерації за злочин агресії проти України», - зазначається в документі.

Учасники конференції вважають, що створення Спеціального трибуналу має стати відповіддю міжнародного співтовариства на кричуще і грубе порушення Російською Федерацією Статуту ООН, а саме принципу незастосування сили або загрози силою. «Створення Спеціального трибуналу також відіграє важливу роль у запобіганні можливих агресій у майбутньому, оскільки можливі агресори бачитимуть, що акти агресії отримують відповідну правову відповідь. Злочин агресії, скоєний політичним і військовим керівництвом Росії проти України, не повинен залишитися без відповідної правової відповіді. Тому ми закликаємо міжнародне співтовариство до активної та ефективної роботи зі створення Спеціального трибуналу для забезпечення відповідальності за злочин агресії проти України», - йдеться в комюніке.

Документ, зокрема, підписали Девід Крейн, головний прокурор-засновник Спеціального суду ООН щодо Сьєрра-Леоне; Марк Елліс, виконавчий директор Міжнародної асоціації юристів; Тер'є Ейнарсен, професор міжнародного права Університету Бергена; Антуан Гарапон, генеральний секретар Інституту фундаментальних досліджень юстиції; Джефрі Найс, британський адвокат та суддя, головний прокурор у Трибуналі проти Слободана Мілошевича; Річард Голдстоун, колишній південноафриканський суддя, перший головний прокурор Міжнародних кримінальних трибуналів ООН у справах колишньої Югославії та Руанди.

На Венеційському кінофестивалі другий рік поспіль проведуть «Український день» (Укрінформ).

На 80-му Венеційському кінофестивалі 6 вересня проведуть «Український день» із серією панелей і зустрічей на підтримку України та її кіноіндустрії.

У фонді Venice Biennale, який є організатором фестивалю, заявили, що «підтверджують свою солідарність з українським народом і трагедією, яку він переживає».

Перша панель проходить під назвою «Українська кіноіндустрія під час війни», на якій презентуватиме стан справ голова Державного агентства України з питань кіно Марина Кудерчук.

Після неї відбудеться ще одна панель під назвою «Зйомки з Україною: підтримка та співпраця» за участю кількох продюсерів: Артема Колубаєва, який є головою Ради з питань кінематографії країни; Вікторії Ярмошук, голови Української кінематографічної асоціації; Сергія Лавренюка, який очолює Українську асоціацію кіноіндустрії; Андрія Ногіна, який, окрім продюсерства, очолює ГО «УкрКіноФест»; режисера Філіпа Азуле.

Модеруватиме обидві панелі актор, продюсер та український телеведучий Володимир Остапчук.

80-й Венеційський кінофестиваль відбудеться з 30 серпня по 9 вересня.

Торік на фестивалі також проходив «Український день».

У Йокогамі відбувся захід на підтримку евакуйованих з України ([Укрінформ](#)).

У японському місті Йокогама, що поблизу Токіо, відбувся захід на підтримку людей, евакуйованих з України через повномасштабне вторгнення РФ.

На захід, що відбувся в неділю, 27 серпня, в офісі уряду префектури Канагава, були запрошені близько 100 евакуйованих з України.

Учасники фотографувалися разом і писали послання миру та подяки за підтримку Японії на папірцях у формі соняшника, який є символом України.

Присутні також заспівали національний гімн України та народні пісні на честь Дня Незалежності України.

Також того дня виповнилося 18 місяців від початку російського вторгнення в їхню країну.

Представник префектури Яда Кенджі заявив, що місцева влада допомагатиме вирішувати проблеми, з якими стикаються евакуйовані, такі як пошуки житла та роботи.

У Японії вийшла книга з хайку української поетеси з Харкова ([Укрінформ](#)).

У Японії вийшла друком япономовна збірка хайку харківської поетеси Владислави Симонової під назвою «Крила метелика: хайку з бомбосховища».

Проект реалізовано за сприяння Посольства України в Японії силами членів японського клубу Haiku for Peace на чолі з відомою поетесою Мадокою Маюзумі.

Посол України в Японії Сергій Корсунський:

Японська поетеса Мадока Маюзумі і її колеги доклали значних зусиль, щоб забезпечити адекватний переклад хайку японською мовою, і ось, маємо чудову книжку.

Торік японська поетеса Мадока Маюзумі з Кіото здійснила унікальний міжнародний проєкт, присвячений Україні – «Haiku for peace», у рамках якого автори хайку з 50 країн світу 16 мовами написали вірші, присвячені Україні.

Тоді Маюзумі дуже вразили твори української поетеси Владислави Симонової, яка написала цілу низку віршів, фактично перебуваючи під щоденними обстрілами в Харкові.

У Берні провели концерт на підтримку реставрації одеської музичної школи ([Укрінформ](#)).

У рамках проєкту «Концерти на підтримку миру в Україні» 29 серпня в бернському музичному форумі Yehudi Menuhin Forum пройшов благодійний концерт, кошти з якого передадуть на реставрацію Одеської музичної школи ім. Столярського, пошкодженої через атаку РФ.

Швейцарська аудиторія насолодилася світовими композиціями різних епох та народів у виконанні французького скрипаля Жіля Апапа та українського музичного колективу камерного оркестру з Одеської музичної школи ім. Столярського.

Концерт організовано на підтримку реставрації Одеської музичної школи ім. Столярського, яка є партнером Бернської консерваторії. Внаслідок російських ракетних атак школа була сильно пошкоджена. Зібрані кошти допоможуть молодим музикантам повернутися до навчання.

Американська телезірка створила прикраси для підтримки України ([Укрінформ](#)).

Відома американська кулінарка та бізнеследі Рейчел Рей разом з італійським виробником прикрас DelBrenna Jewelry створили колекцію для підтримки України. Український конгресовий комітет Америки (УККА) також долучився до ініціативи.

Wear More Help Ukraine – це колекція прикрас з українською символікою. Охочі можуть придбати срібний або золотий кулон із зображенням Державного герба України – тризуба. Усі кошти з продажів прикрас підуть на допомогу Національному реабілітаційному центру «Незламні», де отримують допомогу дорослі та діти, які постраждали через війну.

Послів РФ, Білорусі та Ірану не запрошуватимуть на церемонію вручення Нобелівської премії ([Цензор.НЕТ](#)).

Нобелівський фонд не запрошуватиме послів РФ, Білорусі та Ірану на церемонію вручення Нобелівської премії.

У Нобелівському фонді зазначили, що рішення запросити всіх послів на церемонію вручення Нобелівської премії, відповідно до попередньої практики, викликало бурхливу реакцію.

«Підставою для такого рішення стало те, що ми вважаємо важливим і правильним якомога ширше поширювати цінності та послання, які відстоює Нобелівська премія», – пояснили у фонді, додавши, що саме тому торік Нобелівську премію миру розділили правозахисники Росії, Білорусі та України.

«Ми усвідомлюємо сильну реакцію у Швеції, яка повністю затьмарила це послання. Тому правління Нобелівського фонду вирішило повторити минулорічний виняток з регулярної практики – не запрошувати послів Росії, Білорусі та Ірану на церемонію вручення Нобелівської премії в Стокгольмі», - йдеться у повідомленні Нобелівського фонду.

Водночас всі послы будуть запрошені на церемонію в Осло, як це відбувалося раніше.

Литва побудує в Бучі навчально-виховний комплекс ([Укрінформ](#)).

Литва побудує в місті Буча Київської області комплекс навчальних закладів за 18 млн євро, центром якого буде школа.

Проект, підготовлений литовською архітектурною студією 2L Architects та українською архітектурною студією Baust Architects, передбачає, що комплекс площею 14,6 тис. кв. м складатиметься зі школи, дитячого садка та спортивних майданчиків. Школу та дитячий садок відвідуватимуть до 880 дітей.

Будівля буде оснащена тепловими насосами, геотермальним обладнанням та геотермічним обладнанням, а також сонячною електростанцією потужністю 600 кіловатів. Побудована сучасна школа відповідатиме новітнім екологічним вимогам. При цьому в заходи з підвищення енергоефективності буде інвестовано 0,5 млн євро коштів Європейської програми кліматичних змін. Передбачається, що загальна вартість проекту становитиме 18 млн євро. Відкриття школи очікується 1 вересня 2025 року.

Проект, який адмініструє Агентство з управління проектами у сфері довкілля, реалізовуватиме компанія Nullus на замовлення фонду підтримки Support Fund for Bucha School. Цей фонд заснували литовська столична бізнес-група BT Invest, що діє в Україні, інфраструктурний фонд BaltCap Infrastructure Fund інвестиційної компанії BaltCap і фонд підтримки «1К» громадського активіста Олега Шураєва.

Митці України та Латвії спільно провели культурний проєкт «Ukraine. Residence of Freedom» (Укрінформ).

В Ризі відбувся шестиденний благодійний культурний проєкт «Ukraine. Residence of Freedom», в якому об'єдналися митці з України та Латвії, щоб засобами сучасного мистецтва піднести теми Свободи.

Благодійний проєкт, підготовлений українсько-латвійською творчою командою, відкрився на День Незалежності України та тривав до 29 серпня. Він проходив у самому центрі Риги – в Rātes pasāža та суміжному з ним приміщенні Ризької думи. Усі охочі могли відвідати захід безкоштовно.

Кілька разів на день для зібраних груп проходили кураторські екскурсії латиською, українською та англійською мовами. Свої роботи представили більше 20 художників з України та Латвії, серед яких - Monoconda, ASAKI, Дар'я Калашнікова, Ганна Богачук, Лінда Вілка, Those Guys Lighting, Пік Федс та інші. Додатково організатори експонували роботи відомих українських фотографів - Віталія Юрасова та Мар'яни Шафро. Під час роботи мистецької резиденції художники об'єднувалися в творчі тандеми, групи та працювали просто перед очима відвідувачів.

Роботи, створені в межах резиденції 5 вересня будуть представлені на аукціоні, доступному офлайн та онлайн. Усі зібрані кошти спрямують на розробку і реалізацію програми психо-соціальної реінтеграції українських воїнів після поранень, чим опікуватиметься громадська організація «Волонтерська сотня».

Експертні оцінки

(ЛІГА.Новини)

Генерал армії США у відставці Джек Кін:

У тих американських військових, які висловлюють розчарування з приводу того, як Україна штурмує російські позиції, схоже, нереалістичні очікування, чого може досягти одна контрнаступальна операція.

Це тривожно, і Вашингтон має бути зосереджений на тому, щоб допомогти Україні вести війну так, як вона хоче, а не щебетати збоку.

Американське військове керівництво хоче, щоб Україна зосередила сили, які Захід спорядив та підготував для контрнаступу, на одній ділянці у Запорізькій області для «швидкого» прориву та деокупації Мелітополя. Там дивуються, навіщо Сили оборони тримають велику кількість військ на сході, особливо навколо Бахмута, і навіщо проводиться кілька наступальних ударів у Запорізькій області, а не один масивний.

Станом на 2023 рік ніхто в американській армії не розробляв великомасштабні механізовані операції проти серйозного та боєздатного супротивника, який використовує комплексну оборону, і востаннє це була кампанія у Меці у Франції 1944 року, яку очолював генерал Джордж Паттон.

Так, масована атака на Мелітополь, яку вимагають деякі воєначальники у США, є найбільш очевидним, що може зробити Україна, і вона зосередить наступальну міць України на найкоротшому шляху до моря.

Такий підхід здається привабливим і обґрунтованим з військової точки зору. Біда в тому, що така ж думка була й у росіян: вони розмістили в обороні на цьому напрямі найсильніші з сил, що залишилися, вирили глибокі, великі траншеї й засипали землю мінами. Їхні найкращі пілоти, які керують найсучаснішими ударними вертольотами, перебувають у цьому районі та готові до українського нападу. Вони вже рік зміцнюють Мелітополь і наступне місто на півночі, Токмак. Ця найкоротша дорога до моря є також найбільш підготовленою частиною російської оборони на театрі бойових дій.

Він зазначив, що українці де-факто зробили цей «маршрут» пріоритетним і останнім часом досягли там важливих успіхів, як і штурмували на схід у Запорізькій області – й досягли успіхів і там.

Найбільше, схоже, дратують американських чиновників зусилля України щодо повернення Бахмута, який терористи російської групи Вагнера захопили цією весною ціною втрат десятків тисяч солдат. Американські військові хочуть, щоб ЗСУ зосередилися на Мелітополі, а не проводили операції під Бахмутом чи деінде.

Подібні поради є військовою недбалістю.

Добре продумані механізовані кампанії майже завжди просуваються за кількома напрямками, а не за одним. Саме це коаліція під керівництвом Америки робила в Іраку у 1991 та 2003 роках, саме так американці, німці та СРСР воювали у Другій світовій війні.

Причина проста: просування вздовж однієї осі дозволяє оборонцю повністю сконцентруватися на зупинці цього просування. У цьому випадку росіяни майже напевно перекинули б сили з інших частин театру військових дій так швидко, як тільки могли, щоб зупинити наступ України на Мелітополь.

Росіяни надіслали резерви в Запорізьку область, але не надіслали додаткові підкріплення, почасти тому, що українські атаки скували їх по всій лінії, а український контрнаступ у районі Бахмута залучив до утримання лінії війська кількох російських повітряно-десантних та окремих бригад.

Ці підрозділи воювали у Луганській та Харківській областях і могли бути доступні для посилення мелітопольського спрямування окупантів, а зараз їх знищують у районі Бахмута, написав генерал у відставці. Наступальні дії ЗСУ далі на сході в Запорізькій області також скували російські сили, які в іншому випадку РФ могла б зсунути на захід. Подібні менш масштабні українські атаки в інших частинах лінії мали такий самий ефект.

Тиск України на цьому напрямку позбавив росіян практично будь-яких значущих резервів, за допомогою яких вони могли б протистояти великому українському прориву, а захоплення Мелітополя саме не виграє війну.

Вимоги, щоб Україна зосередила всі зусилля на цьому напрямку, у поєднанні з попередженнями, що Захід не поповнюватиме запаси України для майбутніх операцій, дозволяють припустити, що принаймні деякі з тих, хто критикує український наступ, несерйозно ставляться до допомоги Україні у звільненні всієї її території. Якщо це так, і якщо позиція Пентагону полягає в тому, що він не очікує від України звільнення свого народу, було б краще сказати це чітко, ніж робити непрямі та некоректні нападки на те, як Україна воює.

Життєво важливим інтересом нацбезпеки США є звільнення Україною своєї землі та свого народу від російської агресії, і Америка має припинити критикувати те, що робить Україна, натомість зосередитися на тому, щоб допомогти Україні якнайшвидше досягти наших спільних цілей.

Це була б розумна стратегія.

[\(Центр Разумкова\)](#)

Директор енергетичних програм Центру Разумкова Володимир Омельченко:

Спостерігаємо за новим рекордом аварійної допомоги для української енергосистеми. У середу 23 серпня загальний обсяг з Польщі та Румунії

становив 1800 МВт·год, у понеділок — 2000 МВт·год і епічний рекорд у вівторок 3900 МВт·год.

За приблизними оцінками, середній прайс-кеп в Україні на 20% нижче за середню ціну в Словаччині. І на 36% середня ціна на українському ринку була 23 серпня нижчою, ніж середня в Словаччині. Вартість аварійної допомоги від 30% до 2 разів дорожче. Це означає, що рівня прайс-кепів недостатньо наразі для покриття попиту.

Без врегулювання даного питання Україна, на жаль, стикнеться із вкрай неприємним вибором — переходити на регулярні графіки планових відключень по усій країні чи імпортувати електроенергію за найбільшою із усіх можливих варіантів ціною аварійної допомоги (не факт що навіть ця опція буде увесь час доступна).

Особисто я проти підняття цін, оскільки це ще сильніше вдарить по конкурентоздатності нашого бізнесу. Однак, краще говорити правду, як вона є ніж ховати голову у пісок подібно страусу. Можливо треба вишукувати потенціал, як цього не зробити у першу чергу через аналіз витрат НАЕК "Енергоатом" та дослідити ймовірні зловживання на ринку, але без зміни прайс-кепів поки що не розумію, як цю ситуацію можливо врегулювати. Якщо хтось знає, то не мовчить — надавайте пропозиції, але аргументовані.

Як бачимо, дефіцит потужностей стає головним драйвером зростання ціни електроенергії у воєнний час. Рашисти хоча й не змогли, як не старалися, знищити нашу енергосистему, але зруйнували або серйозно пошкодили дуже багато інфраструктурних об'єктів високовольтних ліній передач та генерації. Це у свою чергу призводить до дефіциту електроенергії на ринку, а значить й до зростання цін. Особливо це питання загострилося в піковому періоді ремонтної компанії підготовки до ОЗП, що співпало із довгим періодом утримання високих температур повітря.

Треба також розуміти, що ціна в сусідніх державах електроенергії — це не фінальна ціна для нас імпортна, бо ще є ввізне мито та акциз. Ну і для трейдерів є ще викуп перетину та інші платежі в європейських країнах.

[\(Український кризовий медіа-центр\)](#)

Військовий експерт Михайло Самусь:

Заходи з протидії російській дезінформації в Європі були досить ефективними. Зараз цей рівень падає, і це приводить до того, що РФ перехоплює ініціативу. Нам легше – у нас немає сприйняття цієї пропаганди, хоча через соціальні мережі постійно ці наративи заносяться. Так, через західну пресу був вкинутий наратив про те, що перед контрнаступом в українців нічого не виходить, а командування щось приховує.

З огляду на реальну ситуацію у зоні бойових дій і необхідність пояснювати аудиторії невдачі, тема українського контрнаступу в російському інформаційному просторі може взагалі зникнути. Пояснення цьому у Москві завжди знайдуть. Вони різко змінять бекграунд, не будуть говорити і про

свою активність, створюючи ілюзію про те, що зараз на полі бою нічого важливого не відбувається. Своєю чергою, очевидно, що українські сили зараз будуть інтенсивно розвивати наступальні дії на Токмацькому і Бердянському напрямках, і я не виключаю, що ще буде активовано один-два напрямки на півдні.

Західні видання, які публікують статті, коментарі або оцінки щодо України, беруть інформацію тут. Вони запитують експертів, спілкуються у кулуарах з політиками, комусь вдається дістатися ближче до лінії фронту і поговорити з українськими військовослужбовцями або місцевим населенням. Після цього ці журналісти намагаються сформулювати через своє розуміння відношення до певних подій, і інколи у них виходить це не дуже якісно. Це можна пояснити тим, що експертиза стосовно України і Росії на Заході знаходиться на дуже низькому рівні. Те покоління, яке вивчало Радянський Союз за часів Холодної війни, відійшло, і наступив тривалий період, коли цією темою у західних університетах стали менше цікавитись.

[\(Дзеркало тижня\)](#)

Директор ВАТ «Консалтингова група А-95» Сергій Куюн:

Літня хвиля подорожчання пального здійнялася завдяки двом факторам: поверненню старих ставок «паливних» податків і зростанню світових цін на нафту та нафтопродукти. До кінця серпня ситуація стабілізувалася й у подальшому залежатиме виключно від динаміки світових ринків, на які впливає безліч чинників. Більш впевнено можна казати про те, що дефіциту пального в Україні не буде.

«Паливні» податки було зменшено у березні 2022 року — мабуть, у найтрагічніший період Великої війни, коли вирішувалася доля Києва. Це був крок назустріч споживачам, адже ціна летіла догори через бомбардування нафтобаз і НПЗ та через зростання світових цін, які сягнули 15-річного максимуму у 140 дол. за барель. Такий захід допоміг забрати з ціноутворення 10 грн/л, що підтримало економіку та громадян.

Частково акцизи поновили восени 2022 року, повернувши повну ставку на автогаз, половину — на бензини та 70% — на дизпаливо. Тоді ж було прописано, що з 1 липня 2023 року мають повернутися повні ставки.

Липнєве повернення повної ставки акцизів і ПДВ (збільшився з 7 до 20%) викликало чимало дискусій. Рішення непросте, адже йдеться про зростання податкового навантаження майже на 11 грн/л на бензин та до 8 грн/л на дизпаливо. Відповідно, це майже 20% від рівня роздрібних цін, що склалися на кінець червня.

«Чи треба підвищувати податки під час війни?» — таким було найпоширеніше запитання.

Мета непопулярного рішення — наповнити бюджет, який є єдиним джерелом фінансування сил оборони, бо західна фіндопомога надходить виключно під невійськові потреби. Як свідчать розрахунки, йдеться про

збільшення надходжень від пального на 100 млн євро на місяць — приблизно навіп за рахунок ПДВ та акцизу.

Отже, бюджету потрібні кошти, і це зрозуміло. Але в професійних колах питання ставили інакше: чи отримає бюджет ці гроші? До 2022 року на ринку активно використовувалися різноманітні схеми з ухилення від сплати податків, особливо ПДВ. Втрати бюджету від зловживань з ПДВ у паливній сфері оцінювались у 20 млрд грн, акцизів — 5 млрд. Це й фіктивні угоди на купівлю нафтопродуктів (торгівля документами), і неопритбуткована готівка на АЗС, і нелегальне виробництво на міні-НПЗ. За цим було смішно й сумно спостерігати: всі знали та бачили, де ці міні-НПЗ працюють і кому належать, але нічого не змінювалося. Характерно, що більшість тих підприємств успішно функціонує й сьогодні, високі ціни на пальне ще й надали їм зайвого стимулу.

Водночас зменшення ПДВ у березні 2022 року до 7% поховало ПДВ-схеми як клас. «Нам простіше заплатити ці 7% і спати спокійно», — хором коментували учасники ринку.

Побоювання рецидиву податкових «оптимізацій» уже мають цілком реальні підтвердження. На початку серпня у Чернігівській області була зафіксована АЗС, що продавала бензин А-95 по 38–39 грн/л, тоді як оптова вартість уже становила 45 грн/л, а легальні мережі перетнули позначку у 50 грн/л. Секрет такого успіху очевидний — зі сплатою всіх податків такий цінник неможливий. «Навіть у розпал паливної кризи на тій заправці не було черг, бо всі знають, що там за продукт», — коментують у соцмережах.

Є всі ознаки, що й герої численних публікацій 2021 року про «особливо великі розміри» вже займаються тим самим і сьогодні. Податківці на чолі з головою податкового комітету парламенту Данилом Гетманцевим обіцяють покласти цьому край. Чекаємо.

На відміну від незрозумілих масштабів втрачених податків, динаміка цін на пальне абсолютно реальна. Половина ринку пального належить операторам із правильною «податковою» орієнтацією, тому вони змушені включати нові податки в ціни та реагувати на зміни зовнішньої кон'юнктури, яка вже давно визначає порядок денний.

(...). Малоімовірно, що ціни на колонках сягнуть 60 грн/л, як багато кому видається. Про такий рівень можна буде казати, якщо світова ціна на нафту наблизиться до 90 дол. за барель.

([Цenzop.НЕТ](#))

Експерт з кібербезпеки Костянтин Корсун:

І ще раз про «вибори-по-Інтернету».

Завжди намагаюся читати звіти міжнародної організації IFES («Міжнародна фундація виборчих систем»), хоча б ту частину, де про інформаційну та кібербезпеку.

IFES організація сама по собі солідна і незалежна, і при цьому не зашкварена ніжною дружбою з українським чиновниками (читай «корупціонерами») – що є великою рідкістю нашого сьогодення і само по собі заслуговує на повагу. Так, вони у своїх звітах вживають м'які дипломатичні формулювання (щоб жоден вискуб не образився), не називають речі своїми іменами, але все одно сильно стараються бути об'єктивними.

Тому я навіть не буду коментувати, просто процитую деякі місця зі звіту (у моєму авторському перекладі):

Про голосування без примусу онлайн:

«не існує шляху переконатися, що ніхто не може примусити виборця голосувати за певного політичного діяча»

Про таємність голосування:

«Загалом, відповідальність про нерозголошення повинна лежати на виборці. Однак, постає питання що робити у випадку неавторизованого доступу до комп'ютеру виборця сторонньої особи (наприклад через шкідливе програмне забезпечення)»

«Ні за яких обставин не повинно бути можливо щоб інші стейкхолдери або атакувальники визначили як проголосував певних виборець... Для вирішення цієї проблеми можуть використовуватися технології блокчейн, однак існують сумніви щодо їх надійності в процесі забезпечення конфіденційності виборів – на основі доступних професійних публікацій в Інтернеті.»

«Кінець кінцем, не існує 100% гарантії, що атакувальники не зможуть так чи інакше «зламати систему та зробити публічними результати поіменного голосування»

І про гроші.

«Часто Інтернет-голосування призводить до непередбачених витрат, наприклад у зв'язку з необхідністю розвитку інфраструктури ідентифікації виборця – виробництво карток для голосування, smartID з ключами ідентифікації, тощо - яка може бути доволі дорогою, особливо якщо починати «з нуля». Очевидно, Україні доведеться зіштовхнутися з такими витратами у випадку імплементації онлайн-голосування для виборців поза межами країни»

Від себе добавлю: зауважте, Дія тут на згадується, не розглядається як «інфраструктура ідентифікації виборця».

А далі називаються конкретні суми. За обладнання, ліцензії, сервіси, доведеться додатково заплатити, з одноразовим паролем автентифікації:

«за 10 мільйонів виборців – від 10 до 15 мільйонів доларів США;

за 30 мільйонів виборців – від 24 до 36 мільйонів доларів США.

Орієнтована вартість контракту розвитку систему Інтернет-голосування з біометричною автентифікацією через смартфон може бути:

за 10 мільйонів виборців – від 12 до 18 мільйонів доларів США;

за 30 мільйонів виборців – від 29 до 46 мільйонів доларів США.»

Впевнений, що вітчизняні владні мародери легко обґрунтують, чому на Інтернет-вибори західним партнерам необхідно виділити мільйонів 400-500, не менше. Які все одно будуть незахищеними, і результатам яких не можна буде довіряти. Бо гроші ж попиляють, а безпеки ж не буде. Точно вам кажу.

([Espreso.TV](https://www.espreso.tv))

Надзвичайний і повноважний посол США в Росії (2011-2014 р.)

Майкл Макфол:

(...). В цій книзі («Незавершена революція в Росії. Політичні зміни від Горбачова до Путіна» (2001), – ред.) я писав, що перехід від диктатури до демократії відбувся, але він був неоднозначним. І мене турбує те, що в цій книзі, де я розглядаю різні елементи, я сказав, що демократія в Росії не була консолідованою, і трагічно, що зараз, через два десятиліття, ми бачимо, що Путін скористався цими слабкими демократичними інститутами. Він зруйнував їх, і сьогодні ми є свідками повернення російської диктатури. Не думаю, що це було заздалегідь відомо чи що це сталося б, якби, наприклад, Борис Немцов став наступним президентом Росії. Адже були плани помазати його як наступника Бориса Єльцина. Традиція могла б піти іншим шляхом, але в ретроспективі немає сумнівів, що ці інститути були надто слабкими, надто крихкими у 2000 році, коли Путін прийшов до влади, і це дозволило йому їх зруйнувати.

(...). Путін у 2000 році був антидемократичним. Втім він не був таким від самого початку. Свою першу статтю про Путіна я написав у 2000 році, попереджаючи світ про його антидемократичні дії. Він завжди був імперіалістом. Він оплакував розпад Радянського Союзу. Він же із КДБ і провів усе своє життя, захищаючи радянську імперію. Але 20 років тому він був набагато більш проринковим та прозахідним. Щодо ринкових реформ, він знизив індивідуальний податок на прибуток і перевів Росію на єдиний податок у 13%. Він знизив корпоративні податки і поважав приватну власність. Сьогодні це вже не так. Він відновив суворий контроль держави над економікою, особливо після вторгнення у вашу країну.

По-друге, колись він був відкритий до взаємодії з Заходом. Він, навіть, говорив про вступ Росії до НАТО, до речі. І я хочу нагадати про це вашим глядачам (каналу «ЕспресоTV), – ред), тому що сьогодні він каже, що в усьому винне НАТО, і він був змушений вторгнутися в Україну через розширення НАТО. Але 20 років тому він не боявся НАТО. Він хотів приєднатися до Альянсу і, навіть, сказав про Україну в 2002 році, що якщо Україна хоче приєднатися до НАТО, то це їхня справа, а не наша. Так що в цих двох аспектах він значно змінив своє мислення.

І останнє, він став набагато більш націоналістичним патріотом, який нібито сповідує консервативні православні релігійні цінності. Я б не назвав це консерватизмом, але це те, чого не було 25 років тому.

Я думаю, що одним із головних рушіїв було те, що він став більш авторитарним. Він став більше боятися свого народу, і тому йому потрібен був зовнішній ворог, щоб виправдати свою авторитарність. І саме тоді він став більш антизахідним, антиукраїнським. По-друге, він боїться не розширення НАТО, а демократичної експансії. Він бачив Сербію в 2000 році, Грузію в 2003 році і, найголовніше, Помаранчеву революцію у вашій країні, і це була загроза для його авторитарного способу правління. І, звичайно, потім Революція Гідності стала ще більшою загрозою, але вже не російській безпеці.

І тут я хочу це чітко прояснити. З 1941 року, з часів, коли Гітлер вторгся до Радянського Союзу, не було жодної військової загрози з боку Заходу щодо Росії. Але розширення демократії загрожувало правлінню Путіна всередині Росії. Путін часто наголошував своєму народу, що росіянам потрібна сильна держава. Росіянам не потрібні західні способи управління, тому що вони інші. Я пам'ятаю, як у 2011 році був на зустрічі з ним та тодішнім віце-президентом Байденом, і він довго-довго розповідав про те, що Росія не є частиною Європи, не є частиною Заходу.

Тепер він говорить, що українці не є окремою нацією. Що ви - це просто росіяни з акцентом і це був історичний збіг обставин, що Україна стала незалежною державою. Це ще один з його дуже дивних аргументів. Але суть в тому, що якщо українці практикують демократію, то і слов'янські народи можуть це робити. Ось що загрожує правлінню Владіміра Путіна, і я думаю, що це стало його одержимістю щодо вашої країни в першу чергу, але також і щодо моєї країни, тому що йому потрібен ворог ззовні, для того щоб легітимізувати свою диктатуру вдома.

(...). У 2009 році ми сиділи в Білому домі і визначали наші інтереси національної безпеки та найвищі пріоритети. Одним з таких пріоритетів була необхідність співпрацювати з Кремлем, тодішнім президентом Медведевим, який, до речі, у 2009 році радикально відрізнявся від того божевільного Медведева, яким він став сьогодні. Дуже важливо розуміти, що він був цілковито іншим. Наведу кілька прикладів.

У 2009 році термін дії Договору про ліквідацію ракет середньої і малої дальності (ДРСМД) закінчився, і президент Обама вирішив, що ДРСМД відповідає національним інтересам США, і що без росіян не можна вести переговори про контроль над озброєннями. Тому він сказав, що нам потрібно вести з ними переговори, а відтак підписав новий Договір про СНО-III (ДСНО) в 2010 році, скоротивши ядерні озброєння в світі на 30%.

По-друге, він вирішив, що ми повинні зупинити Іран від отримання ядерної зброї. І для цього він хотів запровадити багатосторонні санкції проти Ірану. Можна дискутувати щодо того, було це правильним рішенням, але Обама хотів накласти багатосторонні санкції, для цього Росія мала проголосувати разом із нами, що вони і зробили на засіданні Раді Безпеки ООН у 2010 році.

По-третє, ми вирішили ввести наші війська в Афганістан в намаганнях перемогти тероризм там. Ми також збиралися боротися з тероризмом за межами афганських кордонів, в тому числі в Пакистані. Але на той час 95% наших поставок йшло через Пакистан. Тож у президента Обами виникла ідея, що нам потрібно диверсифікувати наші шляхи постачання до Афганістану, а це означало йти через Росію, через так звану Північну мережу розподілу. Ми повинні були вести переговори з росіянами і про це, і, до речі, ми порушили суверенітет Пакистану в 2011 році та вбили Усама бін Ладена. Ми могли зробити це лише завдяки диверсифікації.

Я думаю, що багато хто неправильно розуміє наше бажання мати добрі стосунки з Росією. Я ніколи в це не вірив, хоча, можливо, інші вірили. Я навіть не вірю, що наші союзники в це вірили. Як на мене, ми не повинні вибирати музику для настрою або позитивне ставлення до країни в якості своєї мети. Метою мають бути конкретні завдання, які просувають національні інтереси, у випадку з моєю країною - інтереси США. Тож певний час ми так і робили. Та це закінчилося, звичайно, з двох причин. По-перше, повернувся Путін, і він не був зацікавлений у співпраці з нами. А по-друге, відбулися масові демонстрації проти путінського режиму в 2011 і 2012 роках, і Путін звинуватив нас і мене особисто в цих демонстраціях. І як наслідок, співпраця з інших питань, таких як Іран чи Північна Корея, або навіть Сирія, яку ми налагоджували у 2012 та 2013 роках, виявилася неможливою з Путіним, який перебував у Кремлі.

(...) у мене склалося враження, що Путін і його жахливе варварське вторгнення у вашу країну користуються значною підтримкою. І чесно кажучи, я не здивований, а глибоко розчарований цим. Це не просто війна Путіна в Україні. Це війна росіян в Україні, і ми повинні визнати, що це не війна однієї людини, і що Путін у ній усім не заправляє. Путін не викрадає ваших дітей, він не гвалтує ваших дочок і матерів. Це роблять окремі росіяни, і я думаю, що дуже важливо розуміти, що саме росіяни вбивають і скоюють ці злочини проти людяності, а не лише Путін.

Щодо іншого вашого питання, то, безумовно, це правда, що пропаганда і репресії гарно працюють. Так, були деякі хоробрі росіяни, які протестували на початку. А тепер деякі з них відбувають 25-річні терміни ув'язнення. Наприклад, Володя Кара-Мурза, якого я добре знаю, Ілля Яшин - вони критикували війну і зараз перебувають у в'язниці, і це відлякує інших росіян від протестів. Є росіяни, які підтримують цю війну та імперські ідеї, і тоді, коли я жив у Росії в 1990-х роках, я б ніколи не подумав, що вони здатні на відродження сталінізму. Це результат 20-річної пропаганди з боку Путіна. І це мене глибоко розчаровує, але є ще один сегмент російського суспільства, який просто опустил голову. Вони не підтримують війну, але і не проти неї. Вони просто намагаються триматися осторонь, і ці люди миттєво змінять свою думку, якщо зміняться умови, якщо Путін скаже закінчити війну, вони миттєво підтримають її закінчення.

(...) я вважаю, що західний світ, демократичний світ повинен зробити набагато більше, щоб змусити їх заплатити ціну за підтримку цієї війни. Я працюю з Андрієм Єрмаком з Офісу президента в робочій групі з міжнародних санкцій, і ми твердо переконані, що західний демократичний світ повинен збільшити санкції, як якісно, так і кількісно, щоб люди відчули війну більш безпосередньо. Зокрема йдеться про те, що занадто багато компонентів із Заходу задіюються у виробництві зброї в Росії, і це повинно припинитися. Занадто багато росіян, які не потрапили під санкції, працюють на компанії та політичні партії, які підтримують війну, тому санкції потрібно розширити. Занадто комфортно росіянам подорожувати до нібито ворожих країн, і це слід припинити. А 360 мільярдів доларів, які були заморожені в російському Центральному банку, потрібно передати для відбудови України, щоб росіяни відчули на собі наслідки війни, яку вони підтримують. Тож, як на мене, це перший крок. А потім, у довгостроковій перспективі, має відбутися поразка путінської армії у вашій країні. Вона необхідна для того, щоб люди нарешті відкинули свої імперські амбіції. У 1991 році їм цього не вдалося. Є велика різниця між Німеччиною 1944 року і Росією 1991 року. Тоді Борис Єльцин намагався віддати комуністичну партію під суд, але не знайшлося достатньої підтримки. Тож у них ніколи не було каяття. У них ніколи не було усвідомлення зла, яке ніс радянський імперіалізм, і, на жаль, поки Путін не програє цю війну, всередині Росії цей процес не почнеться.

(...) я думаю, що є кілька важливих речей, які я хотів би сказати про Путіна і його хоробрість. На Заході існує припущення, що Путін - це такий мачо, якого не можна заганяти в кут, бо йому потрібен простір. Дехто каже, що йому потрібна українська земля, щоб закінчити війну. Я абсолютно з цим не погоджуюся. Путін не такий уже й відчайдушний, як про нього думають. На думку спадають кілька прикладів, коли на нього тиснули, однак замість ескалації він відступав.

Пригадаймо, як він поступив із Пригожиним після того, як той очолив заколот у Росії і йшов на Москву. Путін жорстко виступив по телебаченню із закликом знищити заколотників. Однак через чотири години він уже вів переговори з Пригожиним. Те ж саме з Ердоганом кілька років тому, коли турецький президент попередив Путіна, щоб той припинив переганяти до Сирії свої літаки через турецьку територію. І врешті-решт йому це набридло, і він збив один з цих літаків. Путін багато чого тоді наговорив, але в результаті нічого так і не зробив.

На днях у Південній Африці відбувся саміт БРІКС. Те, що Путін відправив туди Лаврова, а сам виступив онлайн, свідчить про те, що він боїться Міжнародного кримінального суду. Ми не бачимо смільчака, який кидає виклик Заходу, бачимо боягуза, який боїться Заходу. До нас має дійти, що Путіна боятися не варто і що можна сміливо кидати йому виклик і зрештою проганяти його.

(...) я думаю, що найбільше він (Путін, – ред.) боїться втрати Криму. Він боїться перенесення війни в Крим, у вашу країну, а не в його. Ось чого він боїться найбільше, тому що це підірвало б у Росії легітимність його війни. З поміж усього іншого його нездатність утримати Крим стала б загрозливим наслідком для його режиму.

(...). Путін та Сі мають довгі стосунки протягом тривалого часу. Це такий автократичний альянс проти демократичного світу - звичайно, йдеться не про формальний альянс, а про партнерство, яке в першу чергу підживлюється антагонізмом по відношенню до США.

І попри все це, я просто вражений, наскільки поміркованою була підтримка Росії з боку Китаю. Сі Цзіньпін не підтримує війну. Лише шість чи сім країн підтримали Путіна і Росію на Генеральній Асамблеї ООН, і Китай не був серед них. Він утримується. По-друге, Китай не надає військової допомоги. Він дуже обережно поводить, бо хоче уникнути санкцій. Звичайно нам потрібно більше старатися в цьому напрямку, однак зважаючи на те, що китайський лідер навіть у 2014 не визнав анексію Криму, те, як мало Китай зробив для Росії викликає подив. І я віддаю належне вашому президенту і вашим дипломатам за розумну дипломатію з Китаєм, яка утримує його на узбіччі. Я був би радий, якби Китай підтримав Захід і засудив цю війну. Але не думаю, що це станеться. Втім, підтримувати китайський нейтралітет - це дуже гідна мета, яку вдалось досягти українській дипломатії.

(...) втома (від війни в Україні, – ред.) наростає навіть у США. Президента Байдена часто критикують за надання Україні занадто великої підтримки. Не забувайте, що наступного року у нас президентські вибори, де всі республіканці, які балотуватимуться проти президента Байдена, будуть активно критикувати його, а лідером республіканців зараз є Дональд Трамп, який, звісно, набагато менше підтримує фінансову та військову допомогу Україні, ніж президент Байден. Тобто ви торкнулися питання, яке мене також турбує.

То що ж робити? Робити треба більше і швидше. Більше зброї, кращої зброї, і якомога швидше. Це найшвидший спосіб закінчити цю війну. Я б сказав те ж саме про санкції. Більше санкцій, потужніших санкцій, і якомога швидше. Це шлях до перемоги. Так можна прискорити процес закінчення війни. Інкременталізм гарантує затягнення війни. Коли я чую таку критику, то кажу: давайте робити більше зараз, щоб прискорити закінчення варварського вторгнення Путіна в Україну.

(УНІАН)

Політолог Олексій Буряченко:

У Великій Британії призначено нового міністра оборони – після відставки Бена Воллеса цю посаду обійняв Грант Шеппс, який раніше був міністром енергетики та вуглецевої нейтральності країни. Ця заміна була

анонсована заздалегідь і у питанні підтримки України з боку Британії нічого не зміниться.

Ми дуже тісно останні роки взаємодіємо з Британією, у нас дуже рівні, дуже близькі взаємовідносини на рівні військово-політичного керівництва, ми дуже плідно співпрацювали як з попереднім прем'єр-міністром, так і з чинним. І минулий міністр оборони підтримував завжди посилення підтримки Україні і фінансової, і геополітичної, і військової з боку Британії. Британці завжди були нашим важливим партнером, завжди одні з перших давали нам те, що потрібно. Одні з перших давали нам потрібну артилерію ще на початку повномасштабного нападу, прорвали танкове питання. І в принципі, завжди стояли монолітом в інтересах України.

На цій посаді Шепс продовжить лінію, яку британське Міноборони вело до цього моменту. Власне, це новий міністр оборони і підтвердив у своїй заяві.

Підтримка України в інтересах геополітичної стратегії самої Британії. Так країна зможе позначити своє місце і роль у геополітиці і, можливо, посилити її.

Кращого варіанту, ніж допомогти Україні протистояти РФ у цій ситуації на всій земній кулі просто немає. Тому все, що вони роблять, це не тільки допомога Україні, а й допомога їм самим.

Додатки

Додаток 1

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №493/2023](#)

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку **постановляю**:

Нагородити орденом Богдана Хмельницького I ступеня

НАЙДИЧА Віталія Сергійовича — майора

Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня

СНУШЕВСЬКОГО Олександра Вікторовича — підполковника

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

ПОДУСОВА Андрія Дмитровича — капітана

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

ФАБРИКУ Тараса Едуардовича — капітана

Нагородити медаллю “За військову службу Україні”

КУЗУБА В'ячеслава Валерійовича — капітана

ЛУКОВЕНКА Володимира Вячеславовича — майора

Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”

КАРПЕНКА Ярослава Володимировича — майора.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

18 серпня 2023 року

Додаток 2

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №498/2023](#)

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку **постановляю**:

Нагородити відзнакою Президента України “Хрест бойових заслуг”

КОНОВАЛЕНКО Любов Юріївну — молодшого сержанта

КУДРЮ Миколу Сергійовича — підполковника

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

ОПІЄНКА Михайла Михайловича (посмертно) — лейтенанта

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

ЄРЬОМЕНКА В'ячеслава Вікторовича (посмертно) — сержанта

КЕРІМОВА Аліма Мухтаровича — майора

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

АНДРІЯША Руслана Васильовича (помертно) — солдата
БАБЕНКА Андрія Миколайовича (помертно) — солдата
БАРБАРСЬКОГО Євгенія Васильовича (помертно) — старшого солдата
БАРИШЕВА Максима Володимировича (помертно) — старшого сержанта
БІЛОШАПКУ Валерія Степановича (помертно) — сержанта
БОРИСЕВИЧА Олексія Ярославовича (помертно) — старшого солдата
БУЛАХОВА Олександра Федоровича — молодшого сержанта
БУНИЧА Валерія Григоровича (помертно) — старшого солдата
ВОЛКОВА Віталія Вадимовича (помертно) — молодшого сержанта
ГЕЙТЕНКА Олега Леонідовича — солдата
ГОЛУБА Сергія Михайловича (помертно) — молодшого сержанта
ГОМЕНЮКА Володимира Леонідовича (помертно) — солдата
ДАНИЛЬЧЕНКА Валентина Андрійовича — майора
ДЕБЕЛОГО Олега Анатолійовича (помертно) — солдата
ДИЖЕНКА Ігоря Вячеславовича — молодшого сержанта
ДОВБИЩУКА Віталія Володимировича (помертно) — молодшого сержанта
ДОРОГАНЯ Василя Михайловича (помертно) — старшого солдата
ЄРМОЛЕНКА Олексія Анатолійовича — старшого солдата
КІТРАЛЯ Ігоря Степановича (помертно) — старшого солдата
КОВАЛЬОВА Михайла Миколайовича — солдата
КОРНЄВА Сергія Миколайовича — старшого солдата
КОРОВКІНА Євгенія Володимировича (помертно) — солдата
КОРСУНОВА Валерія Володимировича (помертно) — солдата
КРОТЮКА Андрія Вікторовича — молодшого сержанта
КУЧЕРЕНКА Миколу Володимировича (помертно) — старшого солдата
ЛЕВЧЕНКА Андрія Анатолійовича (помертно) — старшого сержанта
ЛІСОВЕНКА Дмитра Володимировича — матроса
ЛІТОВЦЯ Сергія Васильовича (помертно) — старшого солдата
ЛУК’ЯНЕНКА Павла Андрійовича (помертно) — солдата
МАРТИНОВИЧА Олександра Володимировича — старшого сержанта
МУДРЕНКА Віталія Юрійовича (помертно) — молодшого сержанта
ПЄНОВА Сергія Ігоровича — молодшого лейтенанта
ПИСЬМАНИЦЬКОГО Олександра Миколайовича — солдата
ПОЛОВИКА Вадима Анатолійовича (помертно) — солдата
ПОЛЬОВОГО В’ячеслава Сергійовича (помертно) — старшого солдата
РАДЧЕНКА Дениса Анатолійовича (помертно) — молодшого сержанта
РЕКУ Дмитрія Романовича (помертно) — старшого солдата
РОЙТЕРА Бориса Леонідовича — молодшого лейтенанта
СААКЯНА Руслана Артуровича (помертно) — солдата
САПАРОВА Назара Генджимовича (помертно) — солдата
СНЕГУРОВСЬКОГО Олександра Олеговича (помертно) — старшого солдата

СТАШКА Руслана Васильовича (помертно) — солдата
ТИМОШЕНКА Олександра Володимировича — сержанта
ТИХОНОВА Юрія Володимировича — солдата
ТОРЖИНСЬКОГО Дмитра Леонідовича — старшого матроса
ТРУХІНА Анатолія Івановича (помертно) — старшого солдата
ТУЛІНА Олега Вікторовича — головного сержанта
ТУРИЧА Анатолія Петровича — молодшого сержанта
УДОВИКА Олексія Дмитровича (помертно) — солдата
ХАЙЛАКА Івана Олександровича (помертно) — старшого солдата
ХАРАШВІЛІ Роланда Теймуразовича (помертно) — солдата
ХУЦА Вадима Андрійовича — солдата
ЧЕРНІЦИНА Олександра Анатолійовича (помертно) — солдата
ЧОРНОГО Олександра Дмитровича — майора
ШЕВЧЕНКА Романа Вікторовича (помертно) — старшого сержанта
ШПАКА Олександра Вікторовича — старшого солдата
ШУТЮКА Валентина Вікторовича (помертно) — солдата
ЩЕРБИНУ Олега Миколайовича — старшого лейтенанта
ЯКИМЕНКА Івана Анатолійовича (помертно) — солдата
ЯРОШЕНКА Віктора Володимировича — солдата

Нагородити орденом Данила Галицького

БЕРЕЗОВА Олександра Вікторовича (помертно) — капітана
ГОРЮДКІНА Віталія Олександровича (помертно) — майора
ГРИЦЕНКА Віталія Володимировича (помертно) — лейтенанта
ДІДКІВСЬКОГО Вадима Івановича (помертно) — молодшого лейтенанта
КАРАКА Ігоря Миколайовича (помертно) — лейтенанта
КАШУБУ Віталія Миколайовича — старшого лейтенанта медичної служби
ЛИСЕНКА Олександра Анатолійовича (помертно) — старшого лейтенанта
МЕЛЬНИКА Сергія Миколайовича (помертно) — старшого лейтенанта
САСІНА Юрія Олексійовича (помертно) — старшого лейтенанта
СИВЕНКА Антона Сергійовича (помертно) — лейтенанта
СТЕПАНОВА Віталія Анатолійовича (помертно) — капітана

Нагородити медаллю “За військову службу Україні”

АЛЬМІЗА Віталія Олексійовича (помертно) — солдата
АНДРУХОВИЧА Сергія Леонідовича (помертно) — солдата
АФОНІНА Василя Васильовича (помертно) — старшого сержанта
АЧКАСОВА Олександра Вікторовича (помертно) — солдата
БАРАНЦЯ Юрія Васильовича (помертно) — сержанта
БАРАНОВСЬКОГО Олександра Петровича (помертно) — солдата
БЕРЕЖНОГО Олега Володимировича (помертно) — солдата
БІРЮКОВА Вячеслава Васильовича (помертно) — головного сержанта
БОЖЕНКА Геннадія Олексійовича (помертно) — сержанта
БОЖКА Володимира Федоровича (помертно) — солдата
БОЙКА Дмитра Володимировича (помертно) — сержанта

БРАТЦЕВА Віктора Сергійовича — старшого сержанта
БРУХОВСЬКОГО Олега Олеговича (помертньо) — старшого сержанта
БУЛМАКА Андрія Геннадійовича — сержанта
ВЕЛИЧКА Дениса Сергійовича (помертньо) — солдата
ВІТВІЛЮКА Степана Богдановича (помертньо) — старшого солдата
ВОЗНЮКА Олександра Олександровича (помертньо) — солдата
ГАМОЛЮКА Миколу Вікторовича — молодшого сержанта
ГНІТІЯ Олега Івановича (помертньо) — солдата
ГОНЧАРЕНКА Вячеслава Олександровича (помертньо) — солдата
ГОРЕЦЬКОГО Анатолія Григоровича (помертньо) — солдата
ГРИГОРАША Михайла Олеговича (помертньо) — солдата
ГРИШКОВЦЯ Сергія Михайловича (помертньо) — солдата
ГУРЗАНА Віталія Івановича (помертньо) — солдата
ДИКОГО Вячеслава Володимировича (помертньо) — молодшого сержанта
ДІБРОВУ Віталія Вікторовича (помертньо) — старшого солдата
ДІВНІЧА Володимира Дмитровича (помертньо) — сержанта
ДІДКОВСЬКОГО Богдана Миколайовича (помертньо) — головного сержанта
ДІДОВИЧА Віталія Олександровича (помертньо) — солдата
ДІТКІВСЬКОГО Миколу Петровича (помертньо) — старшого солдата
ЗАГОРУЙКА Андрія Володимировича (помертньо) — солдата
ЗАГРЕБЕЛЬНОГО Юрія Васильовича (помертньо) — сержанта
КАЛУГІНА Євгенія Олександровича (помертньо) — солдата
КАПЛІНА Ярослава Олександровича (помертньо) — старшого солдата
КАРАСЕНКА Євгенія Вікторовича (помертньо) — старшого солдата
КАРДАСОВА Андрія Георгійовича (помертньо) — солдата
КАРПОВА Віталія Віталійовича (помертньо) — молодшого сержанта
КІРЮЩЕНКА Владислава Леонідовича (помертньо) — сержанта
КОБЗІЯ Сергія Миколайовича (помертньо) — солдата
КОЗИРА Юрія Павловича (помертньо) — старшого сержанта
КОЛЕСНИКОВА Олексія Олександровича (помертньо) — старшого солдата
КОНОНЦЯ Дмитра Анатолійовича (помертньо) — старшого солдата
КОРЕЦЬКОГО Михайла Леонідовича (помертньо) — солдата
КОРСУНА Анатолія Павловича (помертньо) — головного сержанта
КРАСЮКА Олександра Олександровича (помертньо) — солдата
КРАТНОВА Станіслава Юрійовича (помертньо) — солдата
КРИВОКОНЯ Миколу Леонтійовича (помертньо) — сержанта
КРИШТАЛЯ Сергія Анатолійовича (помертньо) — старшого солдата
КУРИЛЯКА Михайла Ярославовича (помертньо) — старшого солдата
ЛЕВЧУКА Олександра Сергійовича — солдата
ЛОСЕВА Едуарда Вікторовича (помертньо) — старшого солдата
ЛУК'ЯНЧУКА Андрія Леонідовича (помертньо) — солдата
МАДЖАРУ Василя Михайловича (помертньо) — солдата
МАЄВСЬКОГО Сергія Петровича (помертньо) — старшого солдата

МАЗУРИКА Андрія Володимировича (помертньо) — молодшого сержанта
МАРИНИЧА Юрія Олександровича (помертньо) — молодшого сержанта
МАРУДУ Дмитра Володимировича (помертньо) — солдата
МАХНА Романа Петровича (помертньо) — солдата
МЕДВЕЦЬКОГО Олександра Юрійовича (помертньо) — солдата
МЕРЖІВСЬКОГО Олега Анатолійовича (помертньо) — молодшого сержанта
МИКЛАШЕВСЬКОГО Сергія Анатолійовича (помертньо) — старшого сержанта
МИСАКА Романа Ярославовича (помертньо) — солдата
МОНДИЧА Євгена Івановича (помертньо) — солдата
МЯГКОВА Сергія Васильовича (помертньо) — солдата
НЕВГАДА Віталія Володимировича (помертньо) — сержанта
ОЛЕФІРА Ігоря Геннадійовича (помертньо) — молодшого сержанта
ПАРАСОЧКУ Ігоря Івановича (помертньо) — солдата
ПЕРЕПЕЛИЦЮ Євгенія Ігоровича (помертньо) — солдата
ПЕТРИЛЯКА Василя Ярославовича (помертньо) — солдата
ПЕТРОВСЬКОГО Вадима Володимировича (помертньо) — сержанта
РАДИСЮКА Олександра Олександровича (помертньо) — старшого солдата
РОГОВЕНКА Олександра Валерійовича (помертньо) — солдата
РУБУ Андрія Сергійовича (помертньо) — солдата
РУДАКА Сергія Миколайовича (помертньо) — солдата
САПУРІНА Юрія Анатолійовича (помертньо) — солдата
СЕНЬКА Романа Юрійовича (помертньо) — солдата
СИНЮКА Анатолія Олександровича (помертньо) — солдата
СОЛОВЙОВА Сергія Олександровича (помертньо) — молодшого лейтенанта
СТЕПАНЮКА Олексія Васильовича (помертньо) — молодшого сержанта
СУПРУНА Євгенія Павловича — молодшого сержанта
СУРЖИКОВА Вадима Сергійовича (помертньо) — солдата
ТЕРЕНІКА Ігоря Вікторовича — солдата
ТЕСЕЛЬКА Олега Вікторовича (помертньо) — солдата
ТИЧИНУ Сергія Олександровича (помертньо) — сержанта
ТКАЧІКА Юрія Миколайовича (помертньо) — молодшого сержанта
ФЕДОРНЯКА Бориса Петровича (помертньо) — старшого солдата
ФРАНКІВА Максима Степановича (помертньо) — солдата
ХМАРУКА Андрія Анатолійовича (помертньо) — солдата
ШАБЛІЯ Олександра Олександровича (помертньо) — солдата
ШАПАРА Сергія Миколайовича (помертньо) — старшого сержанта
ШИХАЙЛА Ігоря Андрійовича (помертньо) — солдата
ШУДРИКА Дмитра Володимировича (помертньо) — солдата
ЩЕРБАКОВА Андрія Петровича (помертньо) — старшого солдата
ЩЕРБАКОВА Антона Андрійовича (помертньо) — солдата
ЯКСУНА Максима Вікторовича (помертньо) — солдата

ЯНКОВЦЯ Олексія Юрійовича (помертно) — старшого солдата
ЯРМОЛЕНКА Олександра Олександровича (помертно) — солдата
ЯЩУКА Вадима Віталійовича (помертно) — солдата

Нагородити медаллю “За врятоване життя”

КАМ’ЯНОГО Олександра Анатолійовича — молодшого сержанта
ПОГОРЕНОВОГО Івана Вікторовича — лейтенанта медичної служби
СУХОМЛІНА Максима Анатолійовича — солдата
ЩУДЛА Романа Івановича — старшого сержанта.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

23 серпня 2023 року

Додаток 3

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №500/2023](#)

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність і самовідданість, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, сумлінне та бездоганне служіння Українському народові **постановляю:**

у Національній гвардії України:

Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня

ІВАНЕНКА Юрія Володимировича — підполковника

КІДКА Юрія Геннадійовича — майора

КОВТУНА Віталія Миколайовича — підполковника

СКРЕБЦОВА Євгена Григоровича — майора

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

АЗАРОВА Миколу Володимировича — підполковника

ЗОЛОЙКА Ярослава Юрійовича — майора

КОЗІЯ Ярослава Миколайовича — майора

МЕЛЬНИКА Дмитра Івановича — майора

ОНУФРІЄНКА Олега Васильовича — майора

САРЕНКА Сергія Володимировича — майора

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

КОНОНЕНКА Дмитра Павловича (помертно) — старшого солдата

ЧЕРНИКОВА Андрія Володимировича (помертно) — молодшого сержанта

ЮРИКА Дениса Сергійовича — майора

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

АВРАМЕНКА Сергія Олексійовича (помертно) — солдата

АКРІТОВА Романа Володимировича (помертно) — солдата

АРКАНЮКА Дмитра Георгійовича (помертно) — сержанта

АХРІМЕНКА Сергія Володимировича (помертно) — солдата

БАДЕНКА Владислава Сергійовича (помертно) — солдата

БАРАНА Богдана Ігоровича (помертно) — солдата

БЕЗУГЛОГО Олександра Васильовича (помертно) — старшого сержанта
БЛОКОВАЛЕНКА Олега Михайловича — старшого лейтенанта
БЛОУСА Володимира Теодоровича (помертно) — старшого лейтенанта
БЛОУСА Сергія Олександровича (помертно) — старшого солдата
БЛІЯКА Віталія Васильовича — молодшого сержанта
БЛОЩИЧАКА Володимира Ярославовича (помертно) — лейтенанта
БОГДАНОВА Богдана Олександровича (помертно) — солдата
БОНДАРЕНКА Євгенія Вікторовича (помертно) — молодшого сержанта
БОРОЗНЯКА Володимира Анатолійовича (помертно) — солдата
БУЛАТА Руслана Валерійовича (помертно) — старшого солдата
БУНЄЄВА Геннадія Валентиновича (помертно) — солдата
ВІТЧЕНКА Максима Сергійовича (помертно) — лейтенанта
ВЛАСОВА Олексія Григоровича (помертно) — старшого сержанта
ГАВРИЛЮКА Ігоря Євгеновича (помертно) — сержанта
ГАДЖИЄВА Вадима Володимировича (помертно) — старшого солдата
ГАМІЯ Романа Вікторовича (помертно) — солдата
ГАСИЄВА Давида Михайловича (помертно) — старшого солдата
ГЕРАСИМОВА Олексія Михайловича (помертно) — старшого солдата
ГЛАДУНА Олександра Миколайовича — сержанта
ГОЛОВКА Максима Анатолійовича (помертно) — солдата
ГОЛОВНОГО Миколу Миколайовича — головного сержанта
ГРИБАНОВА Віктора Євгенійовича (помертно) — сержанта
ГУЛЕНКА Павла Леонідовича (помертно) — молодшого сержанта
ДАНЧИВСЬКОГО Сергія Андрійовича (помертно) — старшого солдата
ДЕМИДОВИЧА Володимира Миколайовича (помертно) — сержанта
ДЕНИСЕНКА Вадима Володимировича (помертно) — солдата
ДЕРУНА Миколу Володимировича (помертно) — солдата
ДИВУЛЬСЬКОГО Максима Олександровича (помертно) — солдата
ДОВГАНЯ Власа Андрійовича — капітана
ДОРОША Андрія Івановича (помертно) — солдата
ЖИЛЯКА Ігоря Володимировича (помертно) — сержанта
ЗАБАРУ Максима Вікторовича (помертно) — солдата
ЗАДОРОЖНЬОГО Тимофія Петровича — майора
ЗВАДУ Сергія Миколайовича (помертно) — солдата
ЗОРІНА Юрія Олексійовича — капітана
ЗУБАЧЕНКА Богдана Анатолійовича (помертно) — солдата
КАЗНІСТОГО Олександра Павловича (помертно) — солдата
КАНТА Костянтина Станіславовича (помертно) — солдата
КІСІЛШИНА Олексія Олександровича (помертно) — солдата
КОЖУМЯКУ Владислава Володимировича (помертно) — солдата
КОЗЛОВА Владислава Віталійовича (помертно) — солдата
КОЗЛОВА Костянтина Миколайовича (помертно) — молодшого сержанта
КОЛЬЦОВА Олександра Миколайовича — капітана

КОМАРИЦЬКОГО В'ячеслава Григоровича (помертно) — старшого солдата
КОНДАКОВА Владислава Юрійовича (помертно) — старшого солдата
КОРОБКА Павла Олександровича (помертно) — солдата
КРАВЧЕНКА Андрія Михайловича (помертно) — молодшого сержанта
КРАВЧЕНКА Сергія Валерійовича — молодшого лейтенанта
КРАВЧУКА Михайла Михайловича (помертно) — старшого солдата
КРИВОРУЧКА Сергія Леонідовича (помертно) — сержанта
КРИМОВА Геннадія Дмитровича (помертно) — сержанта
КУКСУ Максима Миколайовича (помертно) — солдата
КУЛША Володимира Олексійовича (помертно) — солдата
КУРДУ Івана Ігоровича (помертно) — солдата
КУХАРСЬКОГО Володимира Петровича (помертно) — молодшого сержанта
КУШНІРА Романа Юрійовича (помертно) — старшого солдата
ЛАЗАРЧУКА Олександра Сергійовича — старшого лейтенанта
ЛАНТУХА Сергія Миколайовича (помертно) — молодшого сержанта
ЛЕВАНДІВСЬКОГО Юрія Степановича (помертно) — сержанта
ЛЕПЕХУ Віталія Миколайовича (помертно) — солдата
ЛОТОЦЬКОГО Юрія Валерійовича (помертно) — старшого солдата
ЛУПИРЯ Владислава Євгенійовича (помертно) — сержанта
МАЄВА Дмитра Вікторовича — старшого лейтенанта
МАНДРИКІНА Сергія Сергійовича (помертно) — солдата
МАНКЕВИЧА Олега Сергійовича (помертно) — сержанта
МАНОХУ Владислава Олександровича (помертно) — солдата
МАНЬКА Володимира Федоровича (помертно) — солдата
МАТВЕЙЧУКА Віктора Олександровича (помертно) — старшого солдата
МИКЛИНА Володимира Васильовича (помертно) — головного сержанта
МІЗЯКА Владислава Андрійовича (помертно) — солдата
МОІСЕЄНКА Олександра Вікторовича (помертно) — солдата
МОХНАРЯ Сергія Аврамовича (помертно) — сержанта
МОХНЮКА Романа Володимировича (помертно) — солдата
МУДРІЯ Юрія Вікторовича (помертно) — солдата
НАЗАРЕНКА Олександра Вікторовича (помертно) — солдата
НІКОЛАЄВА Вадима Юрійовича (помертно) — старшого солдата
ОЛЕСЬКІВА Романа Володимировича (помертно) — солдата
ОЛІШЕВСЬКОГО Богдана Васильовича (помертно) — старшого солдата
ОНИПУ Юрія Миколайовича (помертно) — сержанта
ОСТРОВСЬКОГО Руслана Володимировича (помертно) — сержанта
ПАВЛЕНКА Дмитра Анатолійовича (помертно) — сержанта
ПАНТЕЛЄЄВА Данііла Юрійовича — солдата
ПАСТУШЕНКА Сергія Васильовича (помертно) — молодшого лейтенанта
ПАТАЛАХУ Олександра Миколайовича (помертно) — солдата

ПЕРЕГОНЧУКА Сергія Миколайовича (помертньо) — старшого лейтенанта
ПЕРШИНА Костянтина Олександровича (помертньо) — солдата
ПИРОГОВА Дмитра Олександровича — старшого лейтенанта
ПЛЕТНЬОВА Владислава Ігоровича — капітана
ПОЗДНЯКОВА Анатолія Миколайовича (помертньо) — солдата
ПОЛОЖЕВЦЯ Ігоря Леонідовича (помертньо) — солдата
ПОЛОЗОВА Олександра Олександровича (помертньо) — солдата
ПОЛЯКА Олександра Михайловича (помертньо) — солдата
ПОЛЯКОВА Євгена Вікторовича (помертньо) — солдата
ПОНИРКА Артема Івановича — старшого лейтенанта
ПОПОВА Володимира Володимировича (помертньо) — солдата
ПРОКОПЕНКА Віталія Миколайовича (помертньо) — солдата
ПРОХВАТИЛА Олексія Павловича (помертньо) — головного сержанта
ПРУДИЧА Сергія Миколайовича (помертньо) — старшого солдата
РИБАЧЕНКА Олександра Володимировича — підполковника
РОЖКА Валерія Миколайовича (помертньо) — солдата
СЕМЕНОВА Євгена Вадимовича (помертньо) — молодшого сержанта
СКЛЯРОВА Руслана Тимофійовича (помертньо) — солдата
СОКОЛОВА Євгена Вікторовича (помертньо) — солдата
СОКОЛОВА Сергія Васильовича (помертньо) — солдата
СТЕПАНЕНКА Станіслава Сергійовича (помертньо) — солдата
СТРЕЛЬНИКОВА Сергія Володимировича (помертньо) — солдата
ТИМОШЕНКА Віктора Вікторовича (помертньо) — солдата
ТКАЧА Ігоря Михайловича (помертньо) — старшого солдата
ТОНКОПРЯДКА Сергія Вікторовича (помертньо) — солдата
ТРОФИМЧУКА Кирила Михайловича — старшого лейтенанта
ТУРЧИНА Ростислава Миколайовича (помертньо) — молодшого сержанта
ТЯГНІЯ Михайла-Максима Олександровича — молодшого лейтенанта
ЧОХЕЛІ Ілію-Вано Зазавича (помертньо) — солдата
ШАРАЯ Вадима Олександровича (помертньо) — солдата
ШЕМЕТА Ігоря Костянтинівича (помертньо) — старшого солдата
ШИГІНА Андрія Олександровича (помертньо) — солдата
ШПОТУ Владислава Олександровича (помертньо) — солдата
ШТЕНЦОВА Сергія Володимировича (помертньо) — старшого солдата
ЮРЧУКА Олександра Анатолійовича — солдата
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
АБРАМЕНКА Миколу Миколайовича — солдата
АРТИКОВА Ісламбека Хатамовича — головного сержанта
БАЗАЄВА Олексія Анатолійовича — солдата
БАЗАРЕНКА Віталія Юрійовича — молодшого сержанта
БИКОВА Дениса Анатолійовича — старшого солдата
БІЛАНЧУКА Олега Васильовича — солдата
БОБРОВА Євгенія Валерійовича — солдата

БОНДАРЕНКА Сергія Сергійовича — молодшого сержанта
БУЗОВСЬКОГО Віталія Павловича — солдата
БУТА Олега Володимировича — сержанта
ВАРЕНКА Владислава Анатолійовича — солдата
ВЕСНИЧА Олександра Анатолійовича — старшого солдата
ГАРКУШУ Олександра Володимировича — молодшого сержанта
ГОРОШАНСЬКОГО Романа Юрійовича — молодшого сержанта
ГРІКА Сергія Івановича — солдата
ГУКА Костянтина Івановича — сержанта
ГУРІНА Сергія Васильовича — солдата
ДАКУКА Михайла Миколайовича — старшого солдата
ДЕРКАЧА Дениса Олександровича — солдата
ДИБНЕРА Віталія Михайловича — старшого солдата
ДОНЧЕНКА Євгена Олеговича — солдата
ДУНДУКА Євгенія Віталійовича — молодшого сержанта
ЖИЖУЛЕ Василя Васильовича — капітана
ЖУРАВЛЬОВА Андрія Миколайовича — старшого солдата
КАЛЬЧУКА Дениса Сергійовича — штаб-сержанта
КАПУСТУ Володимира Валерійовича — старшого солдата
КАЧУРОВСЬКОГО Віктора Анатолійовича — старшого солдата
КИСІЛЯ Володимира Олександровича — старшого солдата
КЛЬОСОВА Євгенія Юрійовича (по смертно) — старшого солдата
КОЛЕСНИКОВА Андрія Сергійовича — старшого солдата
КОРЕЦЬКОГО Валерія Олександровича — солдата
КОРЖА Мілослава Віталійовича — підполковника
КОСТЕНКА Олександра Віталійовича — солдата
КРАВЧЕНКА Євгенія Віталійовича — старшого сержанта
КРАСНОПОЛЬСЬКОГО Дмитра Васильовича — молодшого сержанта
КРИВОБОКА Ігоря Івановича — старшого солдата
КРИВОРУЧКА Богдана Борисовича — солдата
КУЗЬМІНЧУКА Олега Миколайовича — молодшого сержанта
КУРИЛЮКА Сергія Валерійовича — сержанта
КУРІПКУ Ігоря Олександровича — старшого солдата
КУШНЄРОВА Володимира Володимировича — старшого сержанта
МАЖУГУ Богдана Анатолійовича (по смертно) — солдата
МИРОШНИЧЕНКА Володимира Миколайовича — старшого солдата
МИХАЙЛОВА Миколу Миколайовича — старшого солдата
МИХАЙЛЮКА Ігоря Васильовича — солдата
МІЩУРУ Василя Миколайовича — старшого сержанта
НЕТУДИХАТУ Вадима Вікторовича — старшого солдата
НОВОЖЕНІНА Володимира Валерійовича — штаб-сержанта
НОСАНЧУКА Вадима Михайловича — старшого солдата
ОЧЕРЕТЬКА Сергія Вікторовича — старшого солдата

ПАВЛОВА Олексія Миколайовича — солдата
ПАВЛЮКА Володимира Віталійовича — солдата
ПЛАХОНІНА Володимира Вікторовича — солдата
ПРИЩА Сергія Васильовича — сержанта
РАЧИНСЬКОГО Павла Олексійовича — молодшого сержанта
РОЩІНА Вадима Олександровича — старшого лейтенанта
САВЧЕНКА Андрія Володимировича — штаб-сержанта
СВИСТОНЮКА Василя Сафронівича — молодшого сержанта
СЕДЛЯКІВСЬКОГО Валерія Анатолійовича — солдата
СОПКА Костянтина Юрійовича — старшого солдата
СОСОННОГО Станіслава Сергійовича — старшого солдата
СТУПНІКОВА Олександра Леонідовича — солдата
СЬОРАКА Івана Михайловича — солдата
ТКАЧА Андрія Павловича — солдата
ТРАВІНСЬКОГО Ярослава Івановича — молодшого сержанта
ФОМЕНКА Андрія Леонідовича — старшого солдата
ХИТРИЧА Сергія Володимировича — старшого солдата
ХОРОША Петра Михайловича — старшого солдата
ЦИЛЮРИКА Ярослава Вікторовича — молодшого сержанта
ЧЕРВЯКОВА Дениса Олеговича — старшого солдата
ЧЕРКАСОВА Івана Вікторовича — солдата
ШОЛОМЦЬКОГО Віталія Миколайовича — сержанта
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
АНАНЬІНА Сергія Анатолійовича — солдата
ВАСИЛЕНКА Дмитра Олексійовича — солдата
ГАНАЯ Ярослава Васильовича — молодшого сержанта
ГАПОНОВА Максима Віталійовича — старшого солдата
ГОДОНЮКА Миколу Сергійовича — старшого солдата
ГОРКІНА Максима Сергійовича — солдата
ГОТОВСЬКОГО Максима Олександровича — солдата
ДЗЕРКАЛЯ Олександра Євгеновича — солдата
ЗАПОТОЦЬКОГО Павла Леонідовича — солдата
ІЛЬІНА Сергія Вікторовича — молодшого сержанта
КАЛІННІКОВА Сергія Вікторовича — старшого солдата
КОВАЛЬОВА Юрія Олексійовича — головного сержанта
КОЧУРОВА Олександра Сергійовича — молодшого сержанта
КРИВОРОТА Юрія Леонідовича — солдата
КУЛІЄВА Тофіка Відадієвича — солдата
КУСИКА Олексія Олексійовича — старшого солдата
ЛАШИНА Юрія Вячеславовича — молодшого сержанта
ЛЕЩІНСЬКОГО Анатолія Юрійовича — солдата
ЛИТВИНА Григорія Васильовича — молодшого сержанта
МАКСИМЮКА Євгена Миколайовича — головного сержанта

МОЛОКОВА Володимира Сергійовича — солдата
МУРЗАЄВА Олександра Олександровича — солдата
НАБІЄВА Сергія Анасовича — сержанта
НАГОГУ Руслана Валерійовича — молодшого сержанта
НАЗРУКА Владислава Олександровича — старшого солдата
ОЛІЙНИКА Андрія Анатолійовича — молодшого сержанта
ОСТАПЧУКА Дмитра Анатолійовича — старшого солдата
ПОПОВА Івана Вікторовича — солдата
РОМАНЕНКА Андрія Максимовича — солдата
СЕМКІВА Дмитра Степановича — солдата
СІБЕРТА Олександра Івановича — солдата
СІМАЩЕНКА Юрія Олександровича — солдата
СІНЬКА Дмитра Анатолійовича — солдата
СМІРНОВА Сергія Миколайовича — солдата
СУНКА Віктора Олександровича — молодшого сержанта
ТЕНЕНИКУ Сергія Сергійовича — солдата
ТИМОШЕНКА Олександра Васильовича — солдата
ТИМОШИНА Святослава Вячеславовича — старшого солдата
ТРИТЯКА Віталія Миколайовича — старшого солдата
ТРОНЗУ Олександра Олександровича — солдата
ТХОРЕНКА Антона Олеговича — солдата
ШЕВЕЙКА Дениса Володимировича — старшого солдата
ШЕЛЯГА Олега Анатолійовича — солдата
ШЕНГЕЛЯ Дмитра Валерійовича — молодшого сержанта
ШИНУ Богдана Миколайовича — молодшого сержанта
ЯБЛОКОВА Ростислава Олександровича — солдата
ЯВОРСЬКОГО Ігоря Григоровича — старшого солдата

у Національній поліції України:

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

ДЗИЦЮКА Андрія Миколайовича — підполковника поліції

Нагородити орденом Данила Галицького

ВЕРБИЦЬКОГО Миколу Леонідовича — полковника поліції

КОЛОМІЙЦЯ Володимира Володимировича — підполковника поліції

Нагородити медаллю “За бездоганну службу” III ступеня

АНДРІЙВА Андрія Любомировича — підполковника поліції

БУНЯЄВА Артема Володимировича — майора поліції

ЗАЙЦЯ Сергія Вікторовича — майора поліції

ЗАПОРОЖЧЕНКО Оксану Федорівну — підполковника поліції

КЛИМОВСЬКОГО Олександра Олександровича — полковника поліції

КУХТІНА Богдана Сергійовича — капітана поліції

МАТВІЄНКО Наталію Юріївну — майора поліції

ПОЛУПАНА Івана Вікторовича — майора поліції

ПРОКОПЕНКА Антона Олександровича — підполковника поліції

РОМАНОВСЬКОГО Богдана Михайловича — капітана поліції
САВЕЛЬСВУ Інну Володимирівну — підполковника поліції
САВЧУК Тетяну Іванівну — майора поліції
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
ШУТЬ Діану Анатоліївну — капітана поліції
Нагородити медаллю “За врятоване життя”
ГЕЛЮХА Ігоря Анатолійовича — командира повітряного судна авіаційного загону Державної установи “Центр авіаційного забезпечення Національної поліції України”
ЖУРОВА Олександра Валентиновича — командира повітряного судна авіаційного загону Державної установи “Центр авіаційного забезпечення Національної поліції України”
ЖУРОВА Тараса Олександровича — начальника служби-командира повітряного судна служби безпеки польотів Державної установи “Центр авіаційного забезпечення Національної поліції України”
КУШНІРЕНКА Олексія Олексійовича — командира повітряного судна авіаційного загону Державної установи “Центр авіаційного забезпечення Національної поліції України”
КУЩА Олександра Івановича — командира повітряного судна авіаційного загону Державної установи “Центр авіаційного забезпечення Національної поліції України”
МИХАЙЛЮКА Антона Олександровича — штурмана авіаційного загону Державної установи “Центр авіаційного забезпечення Національної поліції України”

у Державній службі України з надзвичайних ситуацій:

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

ДАНИЛЮК Марину Анатоліївну — сержанта служби цивільного захисту
ОМЕЛЬЧЕНКА Андрія Івановича (померло) — полковника служби цивільного захисту

Нагородити медаллю “За врятоване життя”

БУД-ГУСАІМА Володимира Миколайовича — старшого сержанта служби цивільного захисту
ГРЕБЕНЬКОВА Вячеслава Вікторовича — підполковника служби цивільного захисту
ЗЕЛЮКА Андрія Андрійовича — молодшого сержанта служби цивільного захисту

ПАСІЧНИКА Олега Анатолійовича — рятувальника Мобільного рятувального центру швидкого реагування ДСНС України

у Державній прикордонній службі України:

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

ПАВЛОВА Ігоря Григоровича — солдата

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

ВОЛКОВА Богдана Вадимовича — капітана

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

ДЕМ’ЯНЮКА Андрія Богдановича — майора

КОРОЛЬЧУКА Євгена Вікторовича — штаб-сержанта

КУЗЬМІНСЬКОГО Андрія Орестовича — солдата

КУШНЕРЕНКА Олександра Володимировича — старшого сержанта

ЛОМАКОВИЧА Романа Анатолійовича — солдата

ПЛЯСУЛЮ Олега Сергійовича — старшого лейтенанта

ТЕЛЕФУСА Павла Андрійовича — головного сержанта

ФЕДОРЧУКА Ігоря Леонідовича — старшого солдата

ФЕСИКА Олександра Олександровича — солдата

Нагородити медаллю “За військову службу Україні”

БУНЗЮ Андрія Олександровича — молодшого лейтенанта

КНЯЖКОВСЬКОГО Станіслава Вадимовича — сержанта

Нагородити медаллю “За бездоганну службу” III ступеня

АЛЕКСЄЄНКА Владислава Олександровича — підполковника

ДЖИДЖОРУ Василя Івановича — полковника

КОРНІЯШИКА Андрія Володимировича — майора

ПОЙДУ Владислава Петровича — підполковника

ПОПИКА Андрія Антоновича — полковника

ПОРЯДКА Максима Леонідовича — майора

САВЧЕНКА Миколу Володимировича — підполковника

СВИРИДЮКА Олександра Володимировича — полковника

Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”

ГУКОВА Юрія Миколайовича — штаб-сержанта

МИРЗУ Яну Ігорівну — головного сержанта.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

23 серпня 2023 року

*Додаток 4***УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №502/2023**

Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня Незалежності України

За значні заслуги у зміцненні української державності, мужність і самовідданість, виявлені у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, вагомий особистий внесок у розвиток різних сфер суспільного життя, відстоювання національних інтересів нашої держави, сумлінне виконання професійного обов'язку **постановляю:**

Нагородити орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня

ХИЖНЯКА Олександра Олександровича - чемпіона III Європейських Ігор з боксу

ШАПОВАЛА Олександра Миколайовича (посмертно) - викладача-

хореографа Київського державного фахового хореографічного коледжу

Нагородити орденом «За заслуги» I ступеня

КУРИЛА Віталія Семеновича - першого проректора Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава

ЧЕРМАКА Ігоря Івановича - директора комунального некомерційного підприємства «Київський міський медичний центр «Академія здоров'я людини»

Нагородити орденом «За заслуги» II ступеня

АБРАМЧЕНКА Андрія В'ячеславовича - Ізмаїльського міського голову, Одеська область

ДРАЧА Едуарда Валерійовича - кобзаря, поета, автора і виконавця пісень, м.Київ

ПОКОТИЛА Олексія Івановича - Керівника Департаменту Офісу Президента України

УСТИМЕНКА Євгенія Борисовича - директора технічного – першого заступника головного конструктора державного підприємства «Науково-виробниче об'єднання «Павлоградський хімічний завод», Дніпропетровська область

Нагородити орденом «За заслуги» III ступеня

БАТУРИНА Володимира Петровича - начальника управління товариства «Науково-виробниче підприємство хімічних продуктів», Сумська область

БОЙЧУКА Сергія Сергійовича - директора Департаменту Міністерства внутрішніх справ України, полковника поліції

БОРОВИКОВА Олексія Сергійовича - начальника відділу департаменту державного підприємства «Адміністрація морських портів України», м.Одеса

БРИЖИКА Андрія Володимировича - майстра шляхового дільниці структурного підрозділу «Покровська дистанція колії» регіональної філії «Донецька залізниця» акціонерного товариства «Українська залізниця»

БУТЕНКА Михайла Петровича - головного фахівця служби департаменту товариства «ДТЕК Курахівська теплова електрична станція», Донецька область

ГАРАСИМІВА Володимира Ігоровича - майстра виробничої дільниці служби акціонерного товариства «Львівобленерго»

ГОРОХОВСЬКОГО Олександра Андрійовича - тракториста бригади Луцького спеціального комунального автотранспортного підприємства «Луцькспецкомунтранс», Волинська область

ДЕМЧУКА Сергія Андрійовича - начальника дільниці товариства «Криворізький турбовентиляторний завод», Дніпропетровська область

ЖУРБУ Анатолія Леонідовича - слюсаря державного підприємства «Харківський автомобільний завод»

- ЗУЗАКА Ігоря Олександровича - начальника управління Департаменту
Офісу Генерального прокурора
- КАПНУСА Євгенія Валерійовича - Голову правління Пенсійного фонду
України
- КОБИЛИНСЬКОГО Олега Віталійовича - головного інженера державного
підприємства «Харківське конструкторське бюро з машинобудування
імені О.О. Морозова»
- КОБЦЯ Івана Мануїловича (померло) - завідувача відділення
комунального некомерційного підприємства «Покровська клінічна
лікарня інтенсивного лікування» Покровської міської ради, Донецька
область
- КОВТУНА Григорія Костянтиновича начальника Ніжинської районної
військової адміністрації, Чернігівська область
- КОЦУРА Олександра Миколайовича - електрозварника державного
підприємства «Завод імені В.О. Малишева», м.Харків
- ЛАЗАРЧУКА Ярослава Володимировича - директора приватного
підприємства «Іннатекс»
- ЛИТВИНОВА Артема Вікторовича - директора департаменту Донецької
обласної державної адміністрації
- ЛІБЕРОВА Костянтина Григоровича - фотокореспондента
- ЛІБЕРОВУ Владу Євгеніївну - фотокореспондента
- МАРТИНЮКА Віталія Леонідовича - завідувача відділу Департаменту Офісу
Президента України
- МУЛА Сергія Миколайовича - майстра виробничої ділянки Оріхівського
міжрайонного району електричних мереж акціонерного товариства
«Запоріжжяобленерго»
- НИКОНЕНКА Олександра Семеновича - професора кафедри державного
закладу «Запорізька медична академія післядипломної освіти
Міністерства охорони здоров'я України»
- СЕРДЮКА Артема Олександровича - машиніста мотозавантажувача структурного
підрозділу «Покровська дистанція колії» регіональної філії «Донецька
залізниця» акціонерного товариства «Українська залізниця»
- СИЛКІНА Олександра Івановича - начальника групи підстанцій служби
Запорізьких високовольтних електричних мереж акціонерного
товариства «Запоріжжяобленерго»
- СИПКА Сергія Володимировича - начальника цеху державного підприємства
«Харківський бронетанковий завод»
- ТАРАСЕНКА Тараса Ігоровича - керівника Управління Державного
управління справами
- ТРАЙТЛІ Олександра Олександровича - заступника начальника
Миколаївської обласної військової адміністрації
- ТРЕМБОВЕЦЬКОГО Дмитра Валерійовича - багермейстера-капітана філії
«Дельта-лоцман» державного підприємства «Адміністрація морських

портів України», Миколаївська область
УРУПУ Миколу Миколайовича - начальника Басейнового управління водних ресурсів середнього Дніпра, м.Київ
ФАЛАЧА Андрія Івановича (по смертно) - водія громадської організації «Міжнародні автомобільні перевезення України», м.Львів
ФЕОФЕНТОВА Миколу Олексійовича - головного інженера відокремленого підрозділу «Південноукраїнська атомна електрична станція» державного підприємства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом», Миколаївська область
ЦУГЛЕВИЧА Якова Миколайовича - директора комунального некомерційного підприємства «Хмельницька обласна лікарня» Хмельницької обласної ради
ЧЕРНОВА Володимира Олексійовича - начальника Прилуцької районної військової адміністрації, Чернігівська область
ЧЕРТКА Віталія Миколайовича - керівника групи управління акціонерного товариства «Укрнафта», Сумська область
ЧЕЧІНА Олексія Сергійовича - фермера, Миколаївська область
ШАМАЛА Євгенія Анатолійовича - технічного директора товариства «Калвер Технолоджіс»
ЮРКІВА Віктора Івановича - слюсаря цеху Зміївської ТЕС акціонерного товариства «Центренерго», Харківська область
ЯБЛОНСЬКОГО Юрія Станіславовича - начальника відділу Департаменту Офісу Генерального прокурора

Нагородити орденом «За мужність» II ступеня
АЛЬБОВА Андрія Олексійовича - ординатора відділення клініки Військово-медичного клінічного центру Центрального регіону, капітана медичної служби
ГЕРАСИМЕНКА Євгена Петровича - хірурга, начальника відділення клініки Військово-медичного клінічного центру Східного регіону, підполковника медичної служби

Нагородити орденом «За мужність» III ступеня
ВАРЧЕНКА Юрія Віталійовича (по смертно) - водія Харківського високовольтного району електричних мереж акціонерного товариства «Харківобленерго»
ВЕРЕЩАКА Романа Сергійовича (по смертно) - водія товариства «Асканія-Флора», Вінницька область
КИСЛЯКА Вадима Миколайовича - оператора технологічної установки Виробництва № 1 акціонерного товариства «Укртатнафта»
КІСІЛЬОВА Станіслава Олеговича - електромонтера філії Снігурівського району акціонерного товариства «Миколаївобленерго»
КУРОВСЬКУ Ілону Анатоліївну (по смертно) - колишнього директора Інституту законодавства Верховної Ради України
КУРОЧКУ Юрія Петровича (по смертно) - водія цеху Шебелинського

відділення бурових робіт філії «Бурове управління «Укрбургаз» акціонерного товариства «Укргазвидобування», Харківська область

МИХАЙЛОВА Юрія Григоровича - водія цеху Шебелинського відділення бурових робіт філії «Бурове управління «Укрбургаз» акціонерного товариства «Укргазвидобування», Харківська область

ПАВЛЮКА Сергія Миколайовича - головного режисера Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру імені М.Куліша

ПАСЬКА Володимира Вікторовича - водія цеху Шебелинського відділення бурових робіт філії «Бурове управління «Укрбургаз» акціонерного товариства «Укргазвидобування», Харківська область

ПРОКОПЕНКА Олександра Анатолійовича - голову Червоногригорівської селищної ради Нікопольського району, Дніпропетровська область

САМОЙДЮКА Івана Гнатовича - першого заступника Енергодарського міського голови, Запорізька область

СКРИПКУ Ганну Миколаївну - головного зберігача фондів комунального закладу «Херсонський обласний художній музей імені О.О. Шовкуненка» Херсонської обласної ради

СТРІЛЬЦЯ Олександра Михайловича (посмертно) - майстра Куп'янського високовольтного району електричних мереж акціонерного товариства «Харківобленерго»

ТОКАРЯ Миколу Миколайовича - заступника начальника відділу Національного антикорупційного бюро України

Нагородити орденом княгині Ольги II ступеня

ДОЦЕНКО Аліну Василівну - директора комунального закладу «Херсонський обласний художній музей імені О.О. Шовкуненка» Херсонської обласної ради

МАЛЯРЧУК Ольгу Іллівну - заступника голови Херсонської обласної державної адміністрації

Нагородити орденом княгині Ольги III ступеня

ЗАПОРОЖЕЦЬ Людмилу Федорівну - швачку бригади підприємства «Балтська швейна фабрика», Одеська область

КІЛІМОВУ Світлану Віталіївну - апаратника відділення товариства «ДТЕК Курахівська тепла електрична станція», Донецька область

ЛЕГКУ Ганну Іванівну - учительку Великодимерського ліцею Великодимерської селищної ради Броварського району, Київська область

МЕЛЬНИК Наталію Юріївну - завідувача дитячого консультативно-лікувального центру, завідувача відділення Державної наукової установи «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами

НАГОРНЯК Марію Степанівну - інженера відділу управління акціонерного товариства «Укрнафта», м.Івано-Франківськ

ЦВЕТОВУ Ганну Вікторівну - завідувача відділення комунального

некомерційного підприємства «Покровська клінічна лікарня інтенсивного лікування» Покровської міської ради, Донецька область
ШВИДКУ Олену Петрівну - Іванівського сільського голову Чернігівського району, Чернігівська область
ЯКОВЕНКО Тетяну Вікторівну - начальника відділу Луганської обласної прокуратури

Нагородити орденом Данила Галицького

МАРЧУКА Олександра Миколайовича - начальника цеху акціонерного товариства «Науково-виробниче об'єднання «Практика», м.Київ

Нагородити медаллю «За врятоване життя»

БОНДАРЕНКО Валерію Ігорівну - лікаря відділення комунального некомерційного підприємства «Покровська клінічна лікарня інтенсивного лікування» Покровської міської ради, Донецька область
ЛИКОВУ Віталіну Олексіївну - старшу медичну сестру операційну відділення комунального некомерційного підприємства «Покровська клінічна лікарня інтенсивного лікування» Покровської міської ради, Донецька область

КОЗАК Юлію Ігорівну - сестру медичну операційну старшу відділення госпіталю державної установи «Головний медичний центр Міністерства внутрішніх справ України»

МІШУСТІНУ Вікторію Ігорівну - старшу медичну сестру відділення комунального некомерційного підприємства «Покровська клінічна лікарня інтенсивного лікування» Покровської міської ради, Донецька область

МОСКВІНОВУ Юлію Вікторівну - сестру медичну відділення комунального некомерційного підприємства «Покровська клінічна лікарня інтенсивного лікування» Покровської міської ради, Донецька область

Нагородити медаллю «За працю і звитягу»

АВІЛОВА Вадима Євгеновича - електрозварника державного підприємства «Виробниче об'єднання «Південний машинобудівний завод імені О.М. Макарова», м.Дніпро

БАГИНА Максима Михайловича - водія комунального підприємства «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Ужгород», Закарпатська область

БЕСЕДІНА Віктора Миколайовича - машиніста екскаватора комунального підприємства «Компанія «Вода Донбасу», Донецька область

БОНДАРЕНКА Віктора Євгеновича - фахівця державного підприємства «Конструкторське бюро «Південне», м.Дніпро

ГАВРИЛЮКА Григорія Адамовича - налагоджувальника товариства «Жулянський машинобудівний завод «ВІЗАР», Київська область

ГОЛОВАЩЕНКА Антона Вікторовича - водія комунального підприємства «Комунальне шляхово-експлуатаційне підприємство» Ужгородської міської ради, Закарпатська область

- ГРОГУЛЯ Сергія Вікторовича - робітника комунального підприємства «Благо громади» Попельнастівської сільської ради Олександрійського району, Кіровоградська область
- ДЕГТЯРЬОВА Сергія Володимировича - майстра Хотінської експлуатаційної бригади філії «Сумський район електричних мереж» акціонерного товариства «Сумиобленерго»
- ДЗЮБАНЧИНА Віталія Васильовича - робітника благоустрою комунального підприємства «Бучацький комбінат комунальних підприємств», Тернопільська область
- ЗАХАРЕВИЧА Віктора Валерійовича - начальника дільниці комунального підприємства «Івано-Франківськводокотехпром»
- КАЛЬЯНА Сергія Пантелійовича - голову Бахмутської районної державної адміністрації, Донецька область
- КОВБУ Миколу Петровича - водія комунального підприємства «Благоустрій» Нетішинської міської ради, Хмельницька область
- КОНІЩУКА Вадима Юрійовича - водія місцевої пожежної охорони с.Брониця комунальної установи «Центр безпеки громадян Камінь-Каширської міської ради», Волинська область
- ЛИТВИНА Валерія Анатолійовича - водія служби комунального підприємства Полтавської обласної ради «ПОЛТАВАВОДОКАНАЛ»
- ЛОЗУ Руслана Миколайовича - водія комунального унітарного підприємства «Берлан», Вінницька область
- ЛУЩА Віктора Ярославовича - начальника цеху товариства «Львівський авіаційний завод «ЛДАРЗ»
- МИРГОРОДСЬКОГО Едуарда Олексійовича - керівника Куп'янської окружної прокуратури Харківської області
- МУРГУ Валерія Петровича - інженера Мокрянської філії державного підприємства «Ліси України», Закарпатська область
- ОВЧАРУКА Олега Петровича - слюсаря-сантехніка комунального підприємства «Управляюча компанія» Виробниче управління житлово-комунального господарства» Переяславської міської ради, Київська область
- ПАДУНА Романа Олексійовича - начальника Курахівської міської військової адміністрації Покровського району, Донецька область
- ПАНАСЕНКА Костянтина Миколайовича заступника начальника виробництва № 2 акціонерного товариства «Укртатнафта»
- ПАРХОМЧУКА Андрія В'ячеславовича - електромонтера служби акціонерного товариства «Рівнеобленерго»
- ПЕРЕДЕРІЯ Василя Станіславовича - слюсаря-сантехніка служби Полтавського обласного комунального підприємства «АЕРОПОРТ-ПОЛТАВА»
- ПИЛИПЕНКА Дмитра Сергійовича - виконавця робіт комунального підприємства «Міськвітло» Кропивницької міської ради

- ПІВТОРАКА Вадима Васильовича - інженера комунального підприємства «Вінницяоблводоканал»
- ПІДГУРНОГО Володимира Васильовича - водія комунального підприємства «Віньковецький комунсервіс» Віньковецької селищної ради, Хмельницька область
- ПОХИЛЮКА Юрія Олександровича - слюсаря комунального підприємства «Теплоенергетик» Кропивницької міської ради
- ПРИСТУПУ Олександра Олександровича - майстра Млинівської ділянки акціонерного товариства «Рівнеобленерго»
- ПРОЦУНА Ігоря Федоровича - начальника зміни відокремленого підрозділу «Рівненська АЕС» державного підприємства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом»
- РАЛЬКО Роксолану Зіновіївну - робітника комунального підприємства Тербовлянської міської ради «Тербовля», Тернопільська область
- РІПУ Олексія Віталійовича - водія Вишгородського міського комунального підприємства «Водоканал», Київська область
- РОСЛОВА Олексія Вікторовича - начальника Костянтинівської міської військової адміністрації Краматорського району, Донецька область
- СИВОДЕДА Івана Сергійовича - начальника першого управління Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Офісу Генерального прокурора
- СКЛЕЗЯ Сергія Івановича - водія місцевої пожежної охорони с.Воєгоща комунальної установи «Центр безпеки громадян Камінь-Каширської міської ради», Волинська область
- СОБИЦЬКОГО Валерія Володимировича - працівника з благоустрою комунального підприємства «Добробут» Меджибізької селищної ради, Хмельницька область
- УДОВЕНКА Олександра Вікторовича - директора комунального підприємства «Смілакомунтеплоенерго», Черкаська область
- ФАГУНИКА Миколу Петровича - начальника караулу комунальної установи «Кирнасівської місцевої пожежної команди» Тульчинської міської ради, Вінницька область
- ЧУПРИНУ Володимира Володимировича - електромонтера цеху Зміївської ТЕС акціонерного товариства «Центренерго», Харківська область

Присвоїти почесні звання:

«НАРОДНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ»

- ПЕЧЕРИЦІ Олександрю Олександровичу - акторові Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка, м.Київ

«ЗАСЛУЖЕНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ»

- АНДРОЩУКУ Сергію Івановичу - артистові-вокалісту-солісту Національного будинку органної та камерної музики України, м.Київ
- МАТВІЙВУ Василю Мироновичу - артистові хору Львівського національного академічного театру опери та балету імені Соломії Крушельницької

- НАБИТОВИЧУ Юрію Романовичу - артистові, солісту-концертмейстерові
Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру
України, м.Київ
- ПЕТРОВІЙ Ірині Олексіївні - солістці опери державного підприємства
«Національний академічний театр опери та балету України
імені Т.Г.Шевченка», м.Київ
- СОКОЛОВСЬКОМУ Олексію Володимировичу - артистові-вокалісту
Національної заслуженої капели бандуристів України
імені Г.І. Майбороди, м.Київ
- Трибелю Володимирі Броніславовичу - артистові-вокалісту Національної
заслуженої капели бандуристів України імені Г.І. Майбороди, м.Київ
- ЧЕФРАНОВУ Володимирі Георгійовичу - солістові-баяністу, доцентові
кафедри Одеської національної музичної академії
імені А.В. Нежданової
- ШУЛЬЗІ Валерію Тарасовичу - артистові балету Національного заслуженого
академічного ансамблю танцю України імені Павла Вірського, м.Київ
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ВЧИТЕЛЬ УКРАЇНИ»
- МАЙОРСЬКОМУ Вячеславу Віталійовичу - учителеві Чорноморського
економіко-правового ліцею № 1 Чорноморської міської ради, Одеська
область
- ПАШКЕВИЧ Ользі Вікторівні - учительці опорного закладу освіти
«Болградський ліцей» Болградської міської ради, Одеська область
- САМОЙЛОВУ Андрію Михайловичу - учителю комунального закладу
«Харківський ліцей № 47 Харківської міської ради»
- ТРУБНІКОВУ Максиму Валерійовичу - учителеві Одеського ліцею № 9
Одеської міської ради
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ»
- СРЕМЕНКУ Євгену Вікторовичу - солістові-інструменталісту, педагогу,
м.Київ
- ЖАДЕЙКУ Олексію Миколайовичу - мистецтвознавцю, члену
Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Україна-
Фестиваль», м.Київ
- ЖЕЛЕЗНЯКУ Сергію Васильовичу - викладачеві комунального закладу
фахової передвищої освіти «Уманський обласний музичний фаховий
коледж імені П.Д. Демуцького Черкаської обласної ради»
- ПІРУСУ Владиславу Володимировичу - провідному концертмейстерові
кафедри Навчально-наукового інституту мистецтв державного вищого
навчального закладу «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника», м.Івано-Франківськ
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ НАУКИ І ТЕХНІКИ УКРАЇНИ»
- ГАЙДЕЮ Віктору Романовичу - професорові кафедри Одеського
національного медичного університету
- ПОДРИГАЙЛУ Михайлу Абовичу - завідувачеві кафедри Харківського

національного автомобільно-дорожнього університету

«ЗАСЛУЖЕНИЙ ДОНОР УКРАЇНИ»

АНОТКІНУ Едуарду Олександровичу - донорові, Дніпропетровська область

БОБЧУКУ Михайлу Васильовичу - донорові, Волинська область

ДЕМИДЕНКО Людмилі Григорівні - донорові, м.Суми

КИРИЛЕНКУ Миколі Петровичу - донорові, м.Суми

КРЮЧКОВУ Валентину Васильовичу - донорові, Волинська область

ЛЕОНЕНКУ Сергію Володимировичу - донорові, м.Суми

НОВИК Людмилі Анатоліївні - донорові, Сумська область

ПАЛЬЦЮ Ігорю Петровичу - донорові, Дніпропетровська область

ПАРІЮ Олегу Леонідовичу - донорові, Волинська область

ПИСАРЄВУ Анатолію Олександровичу - донорові, м.Суми

ПУСТОВОЙТУ Олександрю Івановичу - донорові, м.Суми

ТКАЧУКУ Олегу Юрійовичу - донорові, м.Суми

ТОМЧУКУ Петру Єгославовичу - донорові, Волинська область

ТЯЖКОРОБУ Ігорю Вікторовичу - донорові, м.Суми

ШУМІЛОВУ Валерію Геннадійовичу - донорові, Рівненська область

«ЗАСЛУЖЕНИЙ ЕНЕРГЕТИК УКРАЇНИ»

БОНДАРЧУКУ Сергію Михайловичу - начальникові дільниці цеху

відокремленого підрозділу «Південноукраїнська атомна електрична

станція» державного підприємства «Національна атомна

енергогенеруюча компанія «Енергоатом», Миколаївська область

ГЛАЗКОВУ Олексію Сергійовичу - електромонтеріві служби Департаменту

відокремленого підрозділу «Бурштинська тепла електрична станція»

акціонерного товариства «ДТЕК Західенерго», Івано-Франківська

область

ГОЛОВЧЕНКУ Олександрю Георгійовичу - керівникові групи інженерів з

відновлення енергозабезпечення у Миколаївській та Херсонській

областях, заступникові директора компанії виробничих та комерційних

підприємств

ТОКАРЄВУ Олексію Анатолійовичу - головному інженерові Запорізьких

високовольтних електричних мереж акціонерного товариства

«Запоріжжяобленерго»

«ЗАСЛУЖЕНИЙ ЛІКАР УКРАЇНИ»

АЛЕКСЄЄВІЙ Тетяні Семенівні - керівникові центру загальної неврології,

лікарю Клінічної лікарні «Феофанія» Державного управління справами

БЕССАРАБОВУ Юрію Миколайовичу - директоріві комунального

некомерційного підприємства «Пологовий будинок № 4» Запорізької

міської ради

ДОБРОВОЛЬСЬКОМУ Анатолію Антоновичу - завідувачеві відділення

комунального підприємства «Хмельницька міська лікарня»

Хмельницької міської ради

ЗАЦАРИННОМУ Роману Андрійовичу - завідувачеві відділення державної

- установи «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О.О. Шалімова» Національної академії медичних наук України
КВАШІ Олександр Миколайовичу - лікареві відділення комунального некомерційного підприємства «Міська клінічна лікарня № 10» Одеської міської ради
- КЕРПАНЮ Анатолію Миколайовичу - медичному директорові комунального некомерційного підприємства «Бериславська центральна районна лікарня» Бериславської міської ради, Херсонська область
- КОМІСАРОВІЙ Інні Валентинівні - медичному директорові комунального некомерційного підприємства «Ірпінська центральна міська лікарня» Ірпінської міської ради, Київська область
- КУШНІРУ Олександр Володимировичу - директорові комунального некомерційного підприємства «Городоцька міська багатопрофільна лікарня» Городоцької міської ради, Хмельницька область
- ОШИВАЛОВІЙ Олені Олександрівні - заступникові головного лікаря Державної наукової установи «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного управління справами
- ПЛЕГУЦІ Олександр Іларійовичу - головному лікареві державної наукової установи «Центр інноваційних медичних технологій НАН України»
- ЯРОШЕНКУ Ігорю Володимировичу - завідувачеві відділення комунального некомерційного підприємства «Кіровоградська обласна лікарня Кіровоградської обласної ради»
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ЛІСІВНИК УКРАЇНИ»
- ОСАДЧУКУ Мирону Івановичу - начальникові відділу філії «Ніжинське лісове господарство» державного підприємства «Ліси України», Чернігівська область
«ЗАСЛУЖЕНИЙ МАЙСТЕР НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ УКРАЇНИ»
- ВИРОДОВУ Юрію Івановичу - майстрові ковальського мистецтва, Київська область
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ»
- ВАСИЛЕНКО Наталії Анатоліївні - заступникові генерального директора державного підприємства «Національний цирк України», м.Київ
- НИЧИПОРУК Світлані Олексіївні - викладачеві комунального закладу початкової спеціалізованої освіти «Мистецька школа № 14 м.Одеси» Одеської міської ради
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ОСВІТИ УКРАЇНИ»
- ЗАЛОЖУ Віктору Вікторовичу - доцентові кафедри Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького
- МОРОЗОВУ Андрію Васильовичу - проректорові Державного університету «Житомирська політехніка»
- МЯСІЩЕВУ Олександр Анатолійовичу - викладачеві відокремленого

структурного підрозділу «Хмельницький політехнічний фаховий коледж» Національного університету «Львівська політехніка»
НЕРЯНОВІЙ Світлані Іванівні - начальникови відділу Міністерства освіти і науки України
САКАЄВІЙ Світлані Вікторівні - директорові Київського регіонального центру оцінювання якості освіти
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»
ГРИГОРЕНКУ Анатолію Петровичу - лікареві комунального підприємства «Хмельницький міський перинатальний центр» Хмельницької міської ради
ХМЕЛЬОВСЬКІЙ Аллі Петрівні - заступникові директора комунального некомерційного підприємства «Подільський регіональний центр онкології Вінницької обласної ради»
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ»
КОМЕНДІ Михайлу Андрійовичу - керівникові експертної групи Директорату Міністерства соціальної політики України
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК СФЕРИ ПОСЛУГ УКРАЇНИ»
ЗАХАРЧЕНКУ Олексію Петровичу - слюсареві управління департаменту акціонерного товариства «Акціонерна компанія «Київводоканал»
ПИРЧУ Сергію Віталійовичу - директорові комунально-побутового підприємства «Теплокомунсервіс», м.Буча, Київська область
ТУКАНУ Петру Омеляновичу - слюсареві служби міського комунального підприємства «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Херсона»
«ЗАСЛУЖЕНИЙ ЮРИСТ УКРАЇНИ»
ВАКУЛЕНКО Олені Михайлівні - директорові Департаменту Міністерства юстиції України
ГРИНЯКУ Андрію Богдановичу - заступникові директора Київського регіонального центру Національної академії правових наук України
ІВАНОВУ Денису Валерійовичу - заступникові начальника Департаменту Офісу Генерального прокурора
КУЧИНСЬКІЙ Оксані Петрівні - професорові кафедри Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка
СЕМКІВУ Тарасу Григоровичу - заступникові начальника Департаменту – начальнику управління Офісу Генерального прокурора
СОЛОВЙОВУ Едуарду Петровичу - заступникові начальника Головного управління – начальнику управління Головного управління Національної поліції в Миколаївській області, полковнику поліції
ШЕВЧИШЕНУ Артему Вікторовичу - начальникові управління Головного управління Національної поліції України, полковнику поліції

«ЗАСЛУЖЕНИЙ ХУДОЖНИК УКРАЇНИ»

БЄЛОВУ Борису Геннадійовичу - художникові, викладачу Одеського художнього коледжу імені М.Б. Грекова

ЛЄЖНЄВУ Олександрю Олександровичу - доцентіві кафедри Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

23 серпня 2023 року

Додаток 5**УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №513/2023**

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку **постановляю:**

Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня

БАЖАНА Олега Миколайовича — майора

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

МАРКОВА Андрія Генріховича — старшого лейтенанта

НЕВІНЧАНОВОГО Андрія Миколайовича — капітана

НІКОЛАЄВА Валерія Івановича (посмертно) — капітана

СУЩЕНКА Володимира Івановича (посмертно) — головного сержанта

ШЕВЧУКА Дмитра Вікторовича (посмертно) — молодшого лейтенанта

ЯРОВОГО Юрія Миколайовича — майора

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

БЛІНСЬКОГО Владислава Сергійовича — молодшого сержанта

ГАВРИЛЮКА Павла Володимировича (посмертно) — старшого солдата

КЛОЧАНІКА Едуарда Юрійовича (посмертно) — старшого солдата

ЛІСОВИЧА Миколу Олександровича (посмертно) — солдата

МАГАЛЯСА Андрія Ігоровича (посмертно) — старшого солдата

ПАРІЙЧУКА Сергія Віталійовича — сержанта

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

АБАКАНОВИЧА Михайла Вікторовича (посмертно) — молодшого сержанта

БАСКОВА Сергія Михайловича — старшого сержанта

БАСУРМАНОВА Олександра Миколайовича — молодшого сержанта

БАУМАНА Дмитра Миколайовича — сержанта

БАХАРЄВА Миколу Петровича — старшого солдата

БЕСПАЛОВА Анатолія Євгеновича (посмертно) — старшого солдата

БІЛИКА Вадима Миколайовича — сержанта

БОГАЧУКА Анатолія Анатолійовича (посмертно) — солдата

БОЙКА Владислава Петровича (посмертно) — старшого сержанта

БОЙКА Ростислава Петровича (помертньо) — старшого сержанта
БРАДИКА Олега Володимировича (помертньо) — солдата
БУРХАТІНА Сергія Сергійовича (помертньо) — старшого солдата
ВАРЛАКОВА Володимира Івановича (помертньо) — сержанта
ВАЩЕНКА Володимира Миколайовича — молодшого сержанта
ВЕРТЕПНОГО Анатолія Леонідовича (помертньо) — старшого сержанта
ВИСОЦЬКОГО Валерія Олександровича (помертньо) — солдата
ВІТЮКА Валерія Васильовича (помертньо) — солдата
ВОЛОШИНА Германа Володимировича — молодшого сержанта
ГАДЖИЗАДЕ Ількіна Гаджи (помертньо) — солдата
ГЕРАСИМЕНКА Сергія Васильовича — сержанта
ГОНЧАРА Миколу Сергійовича (помертньо) — солдата
ГОРОБЦЯ Юрія Володимировича (помертньо) — солдата
ГРИГОРЧУКА Олександра Борисовича (помертньо) — сержанта
ГРИЩЕНКА Юрія Миколайовича — сержанта
ГРОМА Артема Олександровича (помертньо) — головного сержанта
ГУСАКОВА Віталія Вікторовича (помертньо) — старшого солдата
ГУСТІНОВИЧА Євгена Олександровича — молодшого сержанта
ДАНКОВА Дениса Леонідовича — молодшого сержанта
ДЕМЕНСЬКОГО Владислава Олександровича — солдата
ДЕМЧЕНКА Олега Володимировича — солдата
ДЕНЕКУ Костянтина Анатолійовича (помертньо) — молодшого сержанта
ДЕРЕША Ярослава Анатолійовича (помертньо) — головного сержанта
ДЕРКАЧ Оксану Євгенівну (помертньо) — молодшого сержанта
ДІДОРЧУКА Максима Сергійовича (помертньо) — головного сержанта
ДМИТРІЄВА Сергія Володимировича (помертньо) — старшого сержанта
ДМІТРИШИНА Дмитра Олександровича — старшого солдата
ДОМБРОВСЬКОГО Олександра Сергійовича (помертньо) — солдата
ДРАНИША Іллю Валерійовича — солдата
ЕЖРЕФОВА Тимура Аркадійовича — солдата
ЄРОФЄЄВА Романа Віталійовича — солдата
ЖОЛОВАНА Василя Васильовича — солдата
ЗАЙЧЕНКА Максима Леонідовича — молодшого лейтенанта
ЗАКОВОРОТНОГО Валерія Станіславовича — солдата
ЗІНОВ'ЄВА Руслана Сергійовича (помертньо) — сержанта
ІГНАТЕНКА Сергія Сергійовича — старшого сержанта
КАЛАШНІКОВА Максима Ігоровича — молодшого сержанта
КАМ'ЯНЕЦЬКОГО Назара Олександровича (помертньо) — сержанта
КАРПЕНКА Ігоря Івановича (помертньо) — старшого сержанта
КАТРЕВИЧА Сергія Васильовича — старшого солдата
КВАШУ Валентина Романовича — сержанта
КІЄНКА Віктора Івановича (помертньо) — солдата
КОВАЛИШИНА Сергія Івановича (помертньо) — солдата

КОВАЛЯ Віталія Геннадійовича — солдата
КОВБАСЮКА Володимира Євгенійовича (помертньо) — солдата
КОЛЕСНИКА Олександра Ігоровича — молодшого сержанта
КОНДРЮКОВА Юрія Олександровича — сержанта
КОНОНЕНКА Юрія Івановича (помертньо) — штаб-сержанта
КРАВЦОВУ Оксану Олександрівну — солдата
КРАВЧУКА Олексія Володимировича (помертньо) — старшого солдата
КРАСИЛЬНІКОВА Максима Миколайовича — старшого солдата
КРОТЮКА Олександра Васильовича — солдата
КРУЦЮКА Івана Віталійовича (помертньо) — старшого солдата
КУЗНЕЦОВА Миколу Миколайовича (помертньо) — солдата
КУПРІЯНОВА Андрія Сергійовича — молодшого сержанта
КУХАРЯ Романа Петровича (помертньо) — солдата
КУЧМУ Владислава Олеговича (помертньо) — солдата
ЛАВРЕНЧУКА Сергія Миколайовича — старшого солдата
ЛОПАТЮКА Анатолія Васильовича — капітана
ЛОСКОВА Ігоря Михайловича (помертньо) — солдата
ЛЮТІКОВУ Людмилу Василівну — сержанта
МАЖУГУ Анатолія Володимировича — солдата
МАРЧАКА Івана Миколайовича — старшого солдата
МАСЮЧЕНКА Олексія Олександровича — солдата
МЕЛЬНИКА Миколу Олексійовича — молодшого сержанта
МЕЛЬНИКА Павла Миколайовича (помертньо) — молодшого сержанта
МЕЛЬНИКА Юрія Олександровича — молодшого лейтенанта
МЕХРЯКОВА Андрія Павловича (помертньо) — солдата
МІЦІРЯКОВА Сергія Анатолійовича — солдата
МОЗОЛЄВА Олексія Олексійовича (помертньо) — солдата
МОСКАЛЬЧУКА Володимира Миколайовича (помертньо) — солдата
НЕІЗВЕСТНИХ Владислава Михайловича (помертньо) — старшого сержанта
НЕПІЙКА Віталія Васильовича (помертньо) — солдата
НЕЧКІНА Олександра Ігоровича — старшого сержанта
НИЖНИКА Максима Ігоровича (помертньо) — солдата
НЮКАЛА Анатолія Івановича — молодшого сержанта
ОЛЕКСЕНКА Олексія Олексійовича — солдата
ОЛІЙНИКА Віктора Вікторовича (помертньо) — солдата
ОЛІЙНИКА В'ячеслава Олексійовича — старшого сержанта
ОНИСКОВЦЯ Юрія Аврамовича — сержанта
ПАВЛЮКОВИЧА Олексія Івановича (помертньо) — солдата
ПАЦЬОРУ Богдана Олександровича (помертньо) — солдата
ПЕТРУСЕНКА Андрія Васильовича (помертньо) — солдата
ПИРОЖКА Анатолія Вікторовича — солдата
ПЛЕТІНКУ Руслана Андрійовича — солдата
ПОВАРА Олександра Сергійовича — старшого солдата

ПОГОРІЛОГО Віктора Петровича (помертно) — солдата
ПОПКА Дмитра Володимировича — солдата
ПРОЩУКА Любомира Михайловича — капітана
П'ЯТКУ Івана Васильовича (помертно) — молодшого сержанта
РАДЧЕНКА Романа Олександровича (помертно) — молодшого сержанта
РАТУШНОГО Дмитра Михайловича — старшого солдата
РИБИТВУ Івана Олександровича (помертно) — солдата
РИЖОВУ Марину Олександрівну — сержанта
РОМОДАНА Дениса Олександровича — солдата
РУДОГО Павла Максимовича — солдата
РЯБОКОНЯ Олександра Миколайовича (помертно) — солдата
САКАРУ Вадима Сергійовича (помертно) — солдата
САМАРЦЕВА Ігоря Сергійовича — солдата
САМОФАЛОВА Сергія Миколайовича (помертно) — старшого сержанта
СВІНЦОВА Дмитра Валерійовича (помертно) — старшого солдата
СИВОГЛАЗА Олексія Сергійовича — солдата
СИДОРЕНКА Богдана Олеговича (помертно) — солдата
СІЛЕЦЬКОГО Максима Ігоровича — сержанта
СКОБЕЛЯ Юрія Мироновича — старшого сержанта
СЛИВЧУКА Івана Івановича — солдата
СЛОЖИНСЬКОГО Михайла Михайловича — головного сержанта
СНІЖИЦЬКОГО Павла Павловича (помертно) — солдата
СОРОКУ Леоніда Анатолійовича (помертно) — молодшого сержанта
СТАСЮКА Віктора Миколайовича (помертно) — сержанта
СТЕПАНЕНКА Олександра Сергійовича — молодшого лейтенанта
ТАРАДАЯ Анатолія Юрійовича — солдата
ТИХОНЕНКА Максима Юрійовича — старшого сержанта
ТИЩЕНКА Михайла Євгенійовича — старшого солдата
ТКАЧЕНКА Василя В'ячеславовича (помертно) — старшого солдата
ТУПИЦЮ Дмитра Степановича (помертно) — солдата
ФЕДОРОВА Євгенія Віталійовича — старшого сержанта
ФІЛЬКІНА Олександра Миколайовича — сержанта
ФОКІНА Сергія Вікторовича — старшого солдата
ХАРЧУКА Віктора Юрійовича — старшого лейтенанта
ХМЕЛЕВСЬКОГО Сергія Вікторовича (помертно) — солдата
ХМИЗА Євгенія Петровича — молодшого сержанта
ХОМЕНКА Владислава Олександровича — солдата
ЦИГАНЕНКА Руслана Миколайовича — солдата
ЧЕРВОНЯКА Сергія Сергійовича (помертно) — солдата
ШАНДРЕНКА Юрія Васильовича — старшого сержанта
ШАПОЧАНСЬКОГО Рауля Рамільовича — солдата
ШКАПІНА Олександра Сергійовича (помертно) — солдата
ШТУРМУ Павла Миколайовича — солдата

ЮДИНА Ігоря Леонідовича — капітана
ЮРКОВА Михайла Сергійовича (помертньо) — солдата
ЯНОВСЬКОГО Павла Костянтиновича (помертньо) — солдата
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
БІЛЯЄВА Олега Васильовича — молодшого лейтенанта
ГРАБОВСЬКОГО Назара Анатолійовича — солдата
ГРІНЯ Олександра Юрійовича — солдата
КАРПЕНКА Володимира Федоровича — сержанта
КЛІМІНА Костянтина Валерійовича — сержанта
КУРИЛЕНКА Дмитра Васильовича — солдата
ЛАЗОРЕНКА Руслана Юрійовича — молодшого сержанта
ЛИТВІНЕНКА Олега Васильовича — молодшого сержанта
ОЛІЙНИКА Олександра Леонідовича — сержанта
ПРОКОПЦЯ Євгена Вікторовича — старшого лейтенанта
СТЕЦЬКА Юрія Володимировича — солдата
ТЕРЕХОВА Івана Ігоровича — молодшого лейтенанта
ТКАЧЕНКА Олексія Анатолійовича — солдата
ФЕДЧЕНКА Віктора Михайловича — солдата
ШИПІНА Дениса Сергійовича — солдата
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
ВОЙТЕНКА Павла Миколайовича — молодшого сержанта
Нагородити медаллю “За врятоване життя”
БАХТІГАРЕЄВА Антона Романовича — молодшого сержанта
БІЛАНА Олександра Валентиновича — солдата
КОРОСТАШОВЦЯ Богдана Сергійовича — солдата
ТРУХАН Юлію Володимирівну — старшого сержанта.
Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ
24 серпня 2023 року

Додаток 6

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №514/2023](#)

Про відзначення державними нагородами України
За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та
територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового
обов’язку **постановляю:**

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

БОЛІЖУКА Данила Юрійовича — капітана
ЛАЗОРЕНКА Сергія Миколайовича — майора
МОЗОЛЮКА Валерія Ігоровича — капітана
СИДОРЕНКА Ігоря Івановича — старшого лейтенанта

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

ВЛАДИКУ Назарія Івановича — сержанта

КАРДАША Василя Васильовича (помертно) — старшого солдата
КОЛОДІЯ Тараса Мироновича — солдата
РИЦЬКОГО Олександра Юрійовича (помертно) — старшого солдата
Нагородити орденом “За мужність” III ступеня
БЛИЧА Василя Васильовича — солдата
БОБКА Стефана Ярославовича (помертно) — солдата
БОГДАНЦЯ Олександра Юрійовича (помертно) — солдата
БОГУНА Назарія Юрійовича — солдата
БОЯРА Романа Павловича — солдата
ВАСАЛАТІЯ Олександра Володимировича (помертно) — солдата
ВАСИЛЕВИЧА Сергія Миколайовича — старшого солдата
ВАХНОВАНА Віталія Миколайовича — лейтенанта
ВИСОЧАНСЬКОГО Павла Віталійовича — солдата
ВОЛОВИКА Миколу Сергійовича — солдата
ГАСАНОВА Володимира Францовича — солдата
ГУДЗОВАТОГО Михайла Степановича — старшого солдата
ГУДИМУ Андрія Олександровича (помертно) — солдата
ДОВГАНА Ігоря Михайловича (помертно) — солдата
ДРАЧЕКА Віктора Вікторовича — старшого сержанта
ДУМАНСЬКОГО Богдана Олександровича (помертно) — солдата
ДУЮНОВА Юрія Васильовича — солдата
ЄДИНАКА Андрія Григоровича (помертно) — солдата
ЖИГАЙЛА Андрія Володимировича (помертно) — молодшого сержанта
ЖУРИКА Івана Сергійовича — солдата
ЗАМЕЛЮКА Богдана Васильовича (помертно) — солдата
ЗГУТЕВИЧА Ігоря Михайловича — солдата
КАПІТАНАЕНКА Василя Васильовича — солдата
КЕЛЮ Андрія Аркадійовича — старшого солдата
КОБЗАРЕНКА Олександра Валерійовича — солдата
КОВАЛЬСЬКОГО Романа Юрійовича — солдата
КОЛЄСНІКА Миколу Миколайовича (помертно) — старшого солдата
КОЛЬЦОВА Максима Григоровича — солдата
КОНЯЩЕНКОВА Олександра Михайловича — солдата
КОСТЮКА Дмитра Петровича (помертно) — старшого солдата
КОЦОВСЬКОГО Богдана Ігоровича — старшого сержанта
КРАКОВСЬКОГО Андрія Юрійовича — солдата
КУЗЬМІНА Романа Сергійовича (помертно) — солдата
КУХАРЦЯ Максима Миколайовича — солдата
ЛІЗУНОВА Олександра Вікторовича (помертно) — солдата
МАКАРИШИНА Сергія Романовича — старшого солдата
МАЦЬКА Дмитра Миколайовича (помертно) — солдата
МИКИТИНА Романа Любомировича (помертно) — солдата
МИСЬКІВА Василя Ігоровича — старшого солдата

МІХОВА Григорія Михайловича (помертньо) — солдата
МУЛЯРСЬКОГО Андрія Ярославовича — солдата
НЕДІЛЬСЬКОГО Микиту Віталійовича — молодшого сержанта
НІКОЛАЄВА Данила Вікторовича (помертньо) — старшого солдата
НОЖКУ Павла Петровича — солдата
ОВЧАРЕНКА Дмитра Миколайовича (помертньо) — солдата
ОНАЦЯ Василя Федоровича — старшого сержанта
ОНЩЕНКА Олександра Валерійовича (помертньо) — солдата
ОРЕХОВА Сергія Володимировича (помертньо) — солдата
ПАВЕЛЧАКА Василя Богдановича (помертньо) — солдата
ПАРФЕНОВА Олександра Сергійовича (помертньо) — солдата
ПИРІЖКА Юрія Євгеновича (помертньо) — старшого солдата
ПОЛЩУКА Леоніда Валерійовича (помертньо) — старшого солдата
ПОСІВНИЧА Михайла Андрійовича — солдата
ПРОЦЕНКА Олега Васильовича (помертньо) — солдата
РАТНІКОВА Юрія Євгенійовича (помертньо) — солдата
РИБАЧКА Тараса Володимировича (помертньо) — солдата
РОШКОВА Дениса Григорійовича (помертньо) — солдата
РЯБУХУ Тараса Михайловича (помертньо) — головного сержанта
САЙМЕНА Олександра Володимировича — солдата
СОЛОНЕНКА Дмитра Олексійовича (помертньо) — солдата
СОСНОВСЬКОГО Андрія Михайловича — солдата
СТЕПАНЮКА Богдана Олександровича — солдата
ТАРКОВИЧА Станіслава Івановича — старшого солдата
ТЕСЛЮКА Михайла Івановича (помертньо) — солдата
ТКАЧЕНКА Андрія Івановича (помертньо) — солдата
ТОЛОБОРІ Віталія Анатолійовича — солдата
ТРОЦИШИНА Ростислава Романовича (помертньо) — молодшого сержанта
ФІЛПОВА Артема Олеговича — солдата
ЦИМБАЛІЯ Анатолія Миколайовича (помертньо) — солдата
ЧИПИГІНА Артема Володимировича — солдата
ЧУЧАКА Романа Володимировича — солдата
ШУРАНОВСЬКОГО Ігоря Сергійовича (помертньо) — солдата
ЯРЬОМЕНКА Ростислава Вікторовича — солдата

Нагородити орденом Данила Галицького
БАРВАНОВА Ярослава Васильовича — майора
КОЛЕНДОВСЬКОГО Олега Юрійовича — майора
ФУТУЙМАСА Юрія Анатолійовича — майора медичної служби

Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
АДІЯНОВА Максима Івановича — старшого солдата
БУЧКА Андрія Олеговича — сержанта
ВЕНГЕРА Юрія Зеноновича — солдата
ВЕРГЕЛЕСА Сергія Михайловича — старшого солдата

ГИНДИЧА Дмитра Анатолійовича — солдата
ДАЦЮКА Івана Петровича — сержанта
ДЕМ'ЯНЧУКА Арсена Ігоровича — старшого сержанта
ЖУКІВЦЯ Богдана Васильовича — молодшого сержанта
ЗАБАРИЛА Богдана Миколайовича — солдата
ІВАНКІВА Андрія Васильовича — солдата
ІЛИКА Юрія Васильовича — старшого солдата
КАРПЦЯ Сергія Олександровича — старшого сержанта
КОЗАКА Михайла Юрійовича — солдата
КРАТА Ігоря Івановича — головного сержанта
КУЗЬМИНА Романа Ярославовича — старшого солдата
ЛАГОДИКА Олександра Михайловича — молодшого сержанта
ЛОПУШАНСЬКОГО Андрія Романовича — сержанта
МУРОГО Тараса Богдановича — старшого солдата
ПАСЕЧКА Петра Михайловича — солдата
ПАСЕЧКА Степана Михайловича — солдата
ПИЛИПЕНКА Володимира Васильовича — солдата
РЕПІНА Андрія Сергійовича — солдата
РУСАКА Василя Михайловича — солдата
РУСЕНЮКА Віктора Сергійовича — молодшого сержанта
РЯБУХІНА Андрія Сергійовича — солдата
САМБОРСЬКОГО Романа Васильовича — солдата
СТАРЧЕНКА Миколу Миколайовича — старшого солдата
ФЕДИНЯКА Івана Федоровича — сержанта
ЧЕРНЕНКА Дениса Сергійовича — солдата
ШЕВЦОВА Максима Сергійовича — старшого солдата
ЯЩИШИНА Олега Івановича — солдата
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
МАТІЇВА Михайла Васильовича — солдата.
Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ
24 серпня 2023 року

Додаток 7

[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №515/2023](#)

Про відзначення державними нагородами України
За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та
територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового
обов'язку **постановляю:**

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

БАБИЧА Олександра Олексійовича — лейтенанта

БИКОВА Богдана Віталійовича — майора

ДІДКОВСЬКУ Елеонору Сергіївну (посмертно) — підполковника

СВТУШЕНКА Дмитра Олександровича — старшого лейтенанта
ІЛЬЧЕНКА Олександра Миколайовича (помертно) — старшого лейтенанта
КУЗЬМЕНКА Ігоря Сергійовича — старшого лейтенанта
САНІНА Романа Сергійовича — майора
ШЕВЧЕНКО Юлію Андріївну (помертно) — лейтенанта
ШИРШИНА Олександра Юрійовича — лейтенанта
Нагородити орденом “За мужність” II ступеня
БЕЗУГЛОГО Михайла Олександровича — старшого лейтенанта
Нагородити орденом “За мужність” III ступеня
АВХАДЕЄВА Сергія Леонідовича — солдата
АНДРЕЄВА Артема Володимировича — солдата
АТАМАНЕНКА Олега Віталійовича — молодшого сержанта
БАРАНЧЕНКА Андрія Петровича — солдата
БОРИСОВИЧА Геннадія Григоровича — молодшого сержанта
БУТИНА Іллю Ігоровича — солдата
ВАКАРУКА Дмитра Леонідовича — капітана
ВАСИКА Андрія Юрійовича — молодшого сержанта
ВЕРТЕГЕЛА Валерія Олексійовича — солдата
ВЕРТЕГЕЛА Олексія Леонідовича — солдата
ВОРОНЧУКА Дмитра Руслановича — сержанта
ВОСКОВЦЯ Андрія Васильовича — солдата
ГАНДЖІЯ Тараса Васильовича — старшого солдата
ГОРБАТОГО Андрія Володимировича — старшого солдата
ДАНЧЕНКА Олександра Миколайовича — старшого солдата
ДЕНИСЕНКА Олександра Васильовича — старшого солдата
ДРОЗДА Василя Петровича — молодшого сержанта
ЖЕРДИЦЬКОГО Ярослава Юрійовича — молодшого сержанта
ІВАНЕНКО Олену Анатоліївну — солдата
ІВАНОВА Юрія Олексійовича — головного сержанта
ЩЕНКА Сергія Миколайовича — молодшого сержанта
КАЛІНКУ Юрія Сергійовича — старшого солдата
КАСАТІКА Олександра Олександровича — старшого солдата
КАШАБУ Олександра Андрійовича — лейтенанта
КИБУКЕВИЧА Олексія Володимировича — солдата
КУЗЬМЕНКА Максима Олексійовича — старшого солдата
КУЛША Єгора Володимировича — молодшого сержанта
КУЦОГО Юрія Миколайовича (помертно) — старшого солдата
ЛАНОВОГО Олександра Миколайовича — солдата
ЛИСЕНКА Максима Юрійовича — солдата
ЛОБОДУ Олега Миколайовича — молодшого сержанта
МАКСИМЕНКА Максима Миколайовича — молодшого сержанта
МЕЛЬНИКА Дмитра Михайловича (помертно) — солдата
ОРЛОВА Євгена Володимировича — солдата

ПОПОВІЧЕНКА Павла Васильовича — старшого солдата
ПРИСТУПУ Дениса Олеговича — молодшого сержанта
ПРОДАНЧУКА Олександра Васильовича — старшого солдата
РИБАКОВА Дмитра Олександровича (по смертно) — солдата
РИМАР Дзвениславу Володимирівну — старшого солдата
РОДІНА Сергія Олексійовича — старшого солдата
САВЧУКА Андрія Ілліча — молодшого сержанта
СВЕРЕДУ Віталія Олександровича — солдата
СИПКА Олександра Анатолійовича — солдата
СКАКУНА Андрія Андрійовича — молодшого сержанта
СКОПИЧА Володимира Олександровича — молодшого сержанта
СМЕТАНЮКА Олега Олексійовича — молодшого сержанта
СТУПАКА Віктора Едуардовича (по смертно) — молодшого сержанта
ТАРАСЮКА Андрія Ігоровича — солдата
ТЕТЕРЮ Олександра Вікторовича (по смертно) — солдата
ФУРМАНА Володимира Андрійовича — старшого солдата
ХАМЦЯ Віктора Володимировича — солдата
ХИЖНЯКА Антона Сергійовича — старшого лейтенанта
ЧЕРНИШОВА Артема Олександровича — старшого солдата
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
АНДРУСЕНКА Романа Олександровича — солдата
БАБАЧЕНКА Артема Сергійовича — молодшого сержанта
БАГНЮКА Дмитра Сергійовича — старшого солдата
БРИЖАХУ Сергія Олександровича — лейтенанта
БУРЧА Сергія Валентиновича — сержанта
ВАЙСМАНА Миколу Володимировича — молодшого сержанта
ВЕЛИЧКА Данила Володимировича — старшого солдата
ВІЛЬКУШЕВСЬКОГО Віталія Вячеславовича — штаб-сержанта
ГЕРАСИМЕНКА Юрія Юрійовича — молодшого сержанта
ГЛАВНЯКА Сергія Олеговича — старшого солдата
ГНІДЕНКА Олександра Васильовича — солдата
ГРЕЧУКА Олександра Анатолійовича — старшого лейтенанта
ГРИГОР’ЄВА Андрія Ігоровича — солдата
ГРОСУЛА Миколу Олександровича — солдата
ГУДА Андрія Вадимовича — лейтенанта
ДЕРЕВ’ЯНКА Дениса Анатолійовича — старшого солдата
ДИМАРЧУКА Олександра Сергійовича — старшого солдата
ДІХТЯРЯ Олександра Анатолійовича — старшого солдата
ЗДАНЕВИЧА Євгенія Юрійовича — молодшого сержанта
ЗЕМСЬКОГО Вячеслава Борисовича — старшого лейтенанта
ЗОЛОТУНЦЯ Андрія Олександровича — старшого сержанта
КІЧЕРЯКА Сергія Миколайовича — солдата
КОВАЛЬОВА Максима Олександровича — старшого лейтенанта

КОМАРНИЦЬКОГО Євгена Володимировича — солдата
КОРНІЙЧУКА Максима Сергійовича — старшого лейтенанта
КУЗНЕЦОВА Петра Олександровича — капітана
КУЛИКІВА Назарія Олеговича — старшого солдата
ЛАЗНЮКА Дмитра Юрійовича — старшого солдата
ЛИСЕНКА Богдана Володимировича — солдата
МАМЕЛІНА Андрія Олеговича — молодшого сержанта
МЕЛЬНИЧЕНКА Сергія Станіславовича — молодшого сержанта
МИРОНЕНКА Олега Вікторовича — молодшого сержанта
МИХАЙЛОВА Андрія Максимовича — молодшого сержанта
МОХНАЧА Артема Олексійовича — старшого лейтенанта
ПАВЛЕНКА Ігоря Сергійовича — лейтенанта
ПАВЛЮКА Руслана Дмитровича — солдата
ПЕРЕВЕРТУНА Володимира Григоровича — старшого лейтенанта
ПЕТЛИЦЬКОГО Дмитра Миколайовича — старшого солдата
ПИВОВАРЧУКА Юрія Миколайовича — молодшого сержанта
ПІКУЛЬОВА Юрія Михайловича — молодшого сержанта
ПУЧУКА Віталія Миколайовича — солдата
РОДЕ Вадима Васильовича — головного сержанта
РОЗПУТНЬОГО Віктора Юрійовича — солдата
РОЧНЯКА Валерія Валерійовича — солдата
САГАЧЕНКА Олександра Володимировича — молодшого сержанта
СЕНЧУКА Олексія Юрійовича — старшого лейтенанта
СИДОРА Ярослава Васильовича — лейтенанта
СІМКОВИЧА Юрія Олексійовича — молодшого сержанта
СІРКА Богдана Васильовича — старшого солдата
СЛАСТУНОВА Кирила Борисовича — молодшого сержанта
ТИТАРЕНКА Дмитра Михайловича — молодшого сержанта
ТІМОШЕВСЬКОГО Андрія Володимировича — лейтенанта
ЧИСТОПОЛЬЦЕВА Олексія Віталійовича — солдата
ЧУХЛІБА Олексу Тарасовича — солдата
ШТУКАРА Олександра Олексійовича — лейтенанта
ШУЛІКУ Андрія Володимировича — лейтенанта
ЩЕРБЕЯ Анатолія Євгеновича — солдата
ЯЦИНУ Олексія Григоровича — старшого солдата
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
ГРОМА Олега Володимировича — майора
Нагородити медаллю “За врятоване життя”
БІБІКА Олега Йосиповича — старшого солдата
ГОЛОБОРОДЬКА Максима Вікторовича — старшого солдата.
Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ
24 серпня 2023 року

Додаток 8**УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №517/2023**

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку **постановляю:**

у Збройних Силах України:**Нагородити орденом Богдана Хмельницького I ступеня**

ВАСИЛЮКА Олександра Вікторовича — підполковника

ДОРОФЄЄНКА Вадима Сергійовича — полковника

МАРТИНЮКА Максима Сергійовича — капітана

РИКОВА Владислава Миколайовича — підполковника

Нагородити орденом Богдана Хмельницького II ступеня

АВРАМА Сергія Ярославовича — майора

ВАСИЛЬЦОВА Анатолія Григоровича — підполковника

ПЕТРЕНКА Сергія Олександровича — підполковника

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

БЛЯШИНА Михайла Михайловича — старшого лейтенанта

ГУБАРЯ Євгена Олексійовича — підполковника

ДОРОХОВА Валерія Валерійовича (посмертно) — лейтенанта

КОВАЛЬЧУКА Сергія Анатолійовича — капітана

КОНДРАТЕНКА Романа Миколайовича — підполковника

МАЗУРА Ігоря Васильовича — капітана

ОБОДЕНКА Володимира Володимировича (посмертно) — старшого лейтенанта

ПЕРЕПЕЛИЦЮ Юрія Леонідовича — полковника

ПІТЧУКА Івана Івановича (посмертно) — молодшого сержанта

РИМАРЯ Владислава Володимировича — капітана

ТКАЧА Дмитра Олеговича (посмертно) — старшого лейтенанта

ЧЕРНІГОВА Олександра Юрійовича (посмертно) — капітан-лейтенанта

ЧУБІНАШВІЛІ Михайла Давидовича — капітана

ШЕЙКА Кирила Юрійовича — капітана 1 рангу

ЩЕПЦОВА Олександра Володимировича — капітана 1 рангу

Нагородити орденом “За мужність” I ступеня

СОКОЛОВСЬКОГО Артема Олександровича (посмертно) — сержанта

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

ЗАМОЦЬКОГО Ігоря Вадимовича (посмертно) — молодшого сержанта

ЛЮБАРЦЯ Валентина Анатолійовича (посмертно) — сержанта

МИКИТЮКА Василя Дмитровича (посмертно) — молодшого сержанта

ПТАШНИКА Євгенія Вадимовича (посмертно) — сержанта

СЛАВІНСЬКОГО Владислава Сергійовича — сержанта

ШЕВЧУКА Юрія Віталійовича — сержанта

ШУБАЛОГО Ігоря Михайловича (помертньо) — старшого сержанта
Нагородити орденом “За мужність” III ступеня
АКСАЄВА Кирила Миколайовича (помертньо) — молодшого сержанта
АНДРІЙЦЯ Івана Васильовича (помертньо) — старшого сержанта
АРГУНОВА Сергія Сергійовича — старшого лейтенанта
БАЖАНА Романа Михайловича (помертньо) — молодшого сержанта
БАРНУ Олега Степановича (помертньо) — старшого сержанта
БЕГЕНА Степана Богдановича (помертньо) — молодшого сержанта
БОЖЕНКА Юрія Михайловича (помертньо) — старшого сержанта
БУДКІВСЬКОГО Станіслава Сергійовича (помертньо) — солдата
БУРЛІНА Олега Анатолійовича (помертньо) — солдата
ВАСИЛИШИНА Максима Романовича (помертньо) — солдата
ВАЩЕНКА Олександра Григоровича (помертньо) — головного сержанта
ВЕЛИКОЖОНА Ігоря Григоровича — молодшого сержанта
ВЕРБИЦЬКОГО Олександра Федоровича (помертньо) — солдата
ВИСІДАЛКА Тимофія Леонідовича (помертньо) — солдата
ВОЗНЕНКА Сергія Миколайовича (помертньо) — солдата
ВОЛЬЄВА Сергія Вадимовича (помертньо) — молодшого сержанта
ГЕРАСИМОВСЬКОГО Івана Сергійовича (помертньо) — молодшого сержанта
ГОНЧАРА Олександра Анатолійовича (помертньо) — сержанта
ГОНЧАРЕНКА Олександра Володимировича — солдата
ГОНЧАРУКА Дмитра Олеговича — капітана
ГОРОДЕЦЬКОГО Олександра Володимировича (помертньо) — солдата
ГРИГОРЧУКА Василя Васильовича (помертньо) — солдата
ГРЕЧАНІКА Олександра Олександровича (помертньо) — майстер-сержанта
ГУЛЬКА Олександра Володимировича (помертньо) — солдата
ГУМЕНЮКА Дмитра Миколайовича — капітана
ГУМЕНЮКА Олега Мирославовича (помертньо) — старшину
ГУРМУСА Богдана Івановича (помертньо) — старшого солдата
ДАНАЙТИСА Олександра Антано (помертньо) — солдата
ДЕМЕНСЬКОГО Дмитра Миколайовича (помертньо) — старшого сержанта
ДЗЯМАНА Миколу Івановича — полковника
ДИБЕНКА Вадима Миколайовича (помертньо) — старшого солдата
ДОБРОВОЛЬСЬКОГО Володимира Миколайовича (помертньо) — молодшого сержанта
ДОВГАНЯ Сергія Олексійовича (помертньо) — молодшого сержанта
ДОКІЙЧУКА Андрія Анатолійовича — солдата
ДЯЧЕНКА Сергія Володимировича — старшого солдата
ЄРЬОМІНА Юрія Вікторовича — молодшого сержанта
ЖИДКОВА Миколу Віталійовича (помертньо) — старшого солдата
ЖИЛОВСЬКОГО Володимира Вячеславовича (помертньо) — старшого сержанта

ЗЕЛІНСЬКОГО Сергія Петровича (помертньо) — молодшого сержанта
КАЛІНІНА Олексія Володимировича (помертньо) — старшого сержанта
КАМІННОГО Олександра Леонідовича (помертньо) — солдата
КАМІНСЬКОГО Євгена Віталійовича (помертньо) — солдата
КАРПІНСЬКОГО Вадима Борисовича (помертньо) — солдата
КЕРЛАНА Романа Григоровича — старшого лейтенанта
КИРЄЄНКА Сергія Сергійовича (помертньо) — старшого солдата
КЛИМЕНКА Віталія Юрійовича (помертньо) — майстер-сержанта
КОМАРА Олега Миколайовича (помертньо) — старшину 1 статті
КОРІНЕНКА Олега Васильовича — молодшого сержанта
КРИВОГО Дениса Олександровича (помертньо) — старшого солдата
КУДЕЛЮ Володимира Вячеславовича — сержанта
КУЗЬМЕНКА Олександра Васильовича (помертньо) — солдата
КУЛІНІЧА Романа Вікторовича (помертньо) — солдата
ЛАЙЛА Володимира Івановича (помертньо) — старшого солдата
ЛЕВЧЕНКА Романа Васильовича (помертньо) — солдата
ЛЕСЮКА Петра Юрійовича (помертньо) — солдата
ЛИТВИНЕНКА Юрія Олексійовича (помертньо) — солдата
ЛУЦИКА Василя Петровича (помертньо) — молодшого сержанта
МАКСИМЧУКА Євгенія Анатолійовича (помертньо) — солдата
МАРТИНЮКА Вадима Сергійовича — молодшого сержанта
МАРЧЕНКА Руслана Миколайовича (помертньо) — солдата
МИРОНЧУКА Володимира Володимировича — солдата
МІЗЕРУ Андрія Андрійовича (помертньо) — солдата
МУНОЗА БАРАЗЕТУ Хайме Хесуса (помертньо) — солдата
МУСТІПАНА Юрія Миколайовича (помертньо) — співробітника
НІКІТІНА Олександра Михайловича (помертньо) — штаб-старшину
НІКУЛІНА Антона Юрійовича (помертньо) — солдата
ОЛЬХОВИКА Романа Володимировича — сержанта
ОРЛА Івана Володимировича (помертньо) — старшого солдата
ОСТРЕНКА Євгенія Олександровича (помертньо) — старшого солдата
ОСТЯКА Максима Анатолійовича (помертньо) — солдата
ПАВЛЮКА Євгена Юрійовича (помертньо) — старшого солдата
ПАНФІЛОВА Павла Владиславовича (помертньо) — солдата
ПАНЧЕНКА Віктора Володимировича (помертньо) — сержанта
ПЕКЛІНА Олексія Миколайовича — старшого лейтенанта
ПЕТРУЧИКА Сергія Володимировича — солдата
ПОБІГУНА Ігоря Михайловича (помертньо) — молодшого сержанта
ПОПОВИЧА Олександра Івановича (помертньо) — солдата
ПОПОВИЧА Сергія Олександровича — старшого солдата
ПРИЙМАКА Михайла Володимировича (помертньо) — головного сержанта
ПРОДАЯ Андрія Андрійовича (помертньо) — старшого солдата
ПУЛЮ Валерія Вікторовича (помертньо) — головного сержанта

РОЖКОВА Івана Васильовича (помертньо) — солдата
РОМАНЕНКА Максима Анатолійовича (помертньо) — солдата
РЯБОКОНЯ Сергія Сергійовича (помертньо) — солдата
САВЧЕНКА Олександра Миколайовича — старшого солдата
СЕЛИВАНОВА Марка Сергійовича (помертньо) — солдата
СЕРЕДЮКА Володимира Яковича — солдата
СИДОРА Михайла Зіновійовича (помертньо) — молодшого сержанта
СІМЧУКА Руслана Володимировича (помертньо) — старшого солдата
СКРИПКУ Сергія Григоровича (помертньо) — солдата
СЛОБОДАНЮКА Артема Сергійовича (помертньо) — старшого солдата
СМІРНОВА Ростислава Володимировича (помертньо) — сержанта
СОБЕСТИЯНА Василя Івановича (помертньо) — солдата
СТАШКА Романа Віталійовича — солдата
СТЕЦЮРУ Анатолія Геннадійовича (помертньо) — старшого солдата
СТОРОЖЕНКА Руслана Валерійовича (помертньо) — старшого матроса
СТУЖУКА Дениса Анатолійовича (помертньо) — старшого матроса
СУНАКА Романа Михайловича (помертньо) — прапорщика
СУХОВА Владислава Ігоровича — солдата
ТВАРДОВСЬКОГО Юрія Михайловича (помертньо) — старшого солдата
ТВЕРДОХЛІБА Романа Сергійовича (помертньо) — солдата
ТЕРАВСЬКОГО Михайла Михайловича (помертньо) — старшого солдата
ТІМУКІНА Івана Анатолійовича (помертньо) — солдата
ТКАЧА Віталія Сергійовича — старшого лейтенанта
ТКАЧЕНКА Ігоря Володимировича — старшого лейтенанта
УСОВСЬКОГО Антона Олександровича (помертньо) — майстер-сержанта
УСТИМЕНКА Михайла Валентиновича (помертньо) — молодшого сержанта
ФІЩІНА Віктора Володимировича (помертньо) — солдата
ХЛІВЧУКА Вадима Павловича (помертньо) — солдата
ЧЕКМАЗОВА Андрія Юрійовича — молодшого лейтенанта
ЧЕШУЛЬКА Володимира Михайловича (помертньо) — солдата
ШАБРАТА Олександра Миколайовича (помертньо) — старшого солдата
ШАПОВАЛА Віталія Миколайовича (помертньо) — старшого солдата
ШАТНЮКА Миколу Яковича (помертньо) — солдата
ШАФРАНСЬКОГО Анатолія Михайловича (помертньо) — старшого солдата
ШЕВЧЕНКА Дмитра Олександровича (помертньо) — солдата
ШЕСТАКОВА Андрія Демидовича (помертньо) — солдата
ШМЄЛЬОВА Андрія Едуардовича (помертньо) — молодшого сержанта
ШМИГУ Андрія Володимировича (помертньо) — старшого солдата
ШОКУРА Віктора Анатолійовича — старшого солдата
ШПОРТЮКА Назара Степановича — майора
ЮЩИНСЬКОГО Олександра Михайловича — солдата
ЯВОРСЬКОГО Івана Миколайовича (помертньо) — солдата
ЯНІКА Міхала (помертньо) — солдата

ЯРЕСЬКА Віктора Анатолійовича (помертньо) — сержанта
ЯЦЕМОНА Володимира Миколайовича — майстер-сержанта
Нагородити орденом княгині Ольги III ступеня
ЛЯШЕНКО Ірину Василівну — майора медичної служби
Нагородити орденом Данила Галицького
КОГОЛЯ Олександра Валерійовича — підполковника
МАНОРИКА Сергія Антоновича — капітана
МИТЬКЕВИЧА Миколу Олександровича — полковника
ПИРОГОВА Вадима Вячеславовича — старшого лейтенанта медичної служби
ПЛІСА Ігоря Богдановича — підполковника медичної служби
РУДНЄВА Дімітрія Сергійовича — капітана 2 рангу
ТКАЧОВА Ігоря Анатолійовича — капітана
ТОКАРЯ Ігоря Анатолійовича — старшого лейтенанта медичної служби
Нагородити медаллю “За військову службу Україні”
БАЛУХА Максима Миколайовича — майора
БЕВЗА Олега Володимировича — капітана
БЕРЕЗЕЦЬКОГО Сергія Миколайовича — солдата
БЕЛЕНЬКОГО Михайла Яковича — старшого матроса
БІЛОЦЕРКОВЦЯ Сергія Івановича — полковника
БІЛУ Світлану Миколаївну — молодшого сержанта
ВАКУЛЕНКА Костянтина Анатолійовича — молодшого лейтенанта
ГЕМБУ Андрія Ярославовича — солдата
ДЕМЕНКА Павла Васильовича — підполковника медичної служби
ДЕМ’ЯНОВА Анатолія Олеговича — старшого лейтенанта
ДРОЗДОВА Дениса Миколайовича — лейтенанта
ЖЕРДЬОВА Руслана Миколайовича — майора
ЖОВНІРА Ярему Івановича — старшого солдата
КАРГОВУ Оксану Володимирівну — молодшого сержанта
КАСЄЄВУ Анастасію Вікторівну — молодшого сержанта
КОЛІСНИКА Геннадія Валерійовича (помертньо) — старшого солдата
КОЛОМІЙЦЯ Віталія Володимировича — капітана
КОМПАНІЙЦЯ В’ячеслава Вадимовича — матроса
КОРОБКА Віталія Олександровича — солдата
КУБИШКІНА Владислава Романовича — старшого солдата
КУЧМАРЕНКА Василя Миколайовича (помертньо) — солдата
КУЧМІЯ Олександра Олександровича — підполковника
ЛАНОВЧУКА Олександра Сергійовича — старшого солдата
ЛАРЧЕНКА Костянтина Георгійовича (помертньо) — солдата
ЛУКАНЮКА Михайла Євгеновича — солдата
МАЗЯРА Вячеслава Костянтиновича — старшого солдата
МОГІРОВСЬКОГО Андрія Сергійовича — молодшого сержанта
МОЦНОГО Сергія Миколайовича — майора

НОВИЦЬКОГО Романа Вадимовича — матроса
ОЛЬШАНСЬКОГО Костянтина Павловича — старшого лейтенанта
ОМЕЛЬЧЕНКА Олександра Сергійовича — лейтенанта
ОРЛОВА Сергія Олександровича — старшого лейтенанта
ОСТРОБОРОДЬКА Михайла Петровича — старшого солдата
ПИЧЕВА Анатолія Панасовича — старшого лейтенанта
ПОЛІСЬБУ Василя Володимировича — старшину 1 статті
РАДЧЕНКА Віктора Вікторовича — старшого сержанта
РОМАНЕНКА Євгена Миколайовича — старшого лейтенанта
РОМАНОВСЬКОГО Віталія Івановича (помертньо) — солдата
РОМАШЦЯ Євгена Ігоровича — старшого лейтенанта
САЦЮКА Валерія Анатолійовича — сержанта
СВІСТЯКА Юрія Петровича — капітана 2 рангу
СИМОНЕНКО Наталію Олексіївну — молодшого сержанта
СКОЦЕЛЯСА Сергія Вікторовича — матроса
СЛІВНОГО Віктора Вікторовича — матроса
СОЛТАНЮКА Віталія Івановича — солдата
СТЕПАНОВА Павла Олександровича — майора
ТІТОВА Олексія Петровича — полковника медичної служби
ЦИМБАЛІСТОГО Петра Михайловича — солдата
ЧУРКІНА Євгена Андрійовича — матроса
Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”
АНДРУХІВА Владислава Валерійовича — старшого солдата
ВОЛОЩЕНКА Ігоря Геннадійовича — старшого матроса
ГАЛКІНА Юрія Сергійовича — матроса
ГАМОРИЮ Владислава Петровича — лейтенанта
ГРИШАКОВА Сергія Олександровича — матроса
ДУРОВЦЯ Володимира Олександровича — майстер-сержанта
ЗАЙЦЕВА Олексія Сергійовича — старшого лейтенанта
КОДЕНЦОВА Олександра Васильовича — матроса
КУЦИНА Олександра Сергійовича — солдата
ЛОЇВСЬКОГО Олександра Савелійовича — полковника
МАРЦЕНЮКА Олександра Олександровича — матроса
МАТВІЄНКА Григорія Олександровича — полковника
МОДЛІНСЬКОГО Сергія Анатолійовича — полковника
СИРОТЮКА Максима Васильовича — підполковника
ТЕСЛЕНКА Сергія Леонідовича — полковника
ФІЛПОВИЧА Романа Володимировича — матроса
ФРОЛОВА Олександра Олександровича — матроса
ХАРЧЕНКА Віталія Сергійовича — майора
ЧУМАКА Назарія Віталійовича — матроса

в Управлінні державної охорони України:**Нагородити медаллю “За військову службу Україні”**

ВИШНЕВСЬКОГО Руслана Олександровича — полковника

ГУДЗЯ Олега Вікторовича — підполковника

КРАЙНИКА Вячеслава Володимировича — майора

ТИТЮКА Романа Миколайовича — підполковника

Нагородити медаллю “За бездоганну службу” III ступеня

ГИРИЧА Олександра Андрійовича — полковника

САВІЦЬКУ Валентину Віталіївну — підполковника

Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”

НОСОВА Анатолія Володимировича — майстер-сержанта

у Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України:**Нагородити орденом Данила Галицького**

КОЛЕСНИКА Юрія Анатолійовича — майора

МОКРЕНКА Володимира Миколайовича — полковника

Нагородити медаллю “За військову службу Україні”

НОВІЦЬКОГО Ігоря Юрійовича — старшого лейтенанта

СЕМЕНЕНКО Ірину Олександрівну — майора

ЯЩУКА Дениса Ігоровича — капітана

Нагородити медаллю “За бездоганну службу” III ступеня

СТРАТЕЛЮКА Дмитра Павловича — капітана

Нагородити медаллю “Захиснику Вітчизни”

БІЛЧЕНКА Юрія Володимировича — штаб-сержанта

КУЗОВЕНКОВА Дмитра Сергійовича — капітана

ПОПОВА Дениса Вікторовича — старшого лейтенанта

ПУЛИМА Сергія Вікторовича — капітана.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

24 серпня 2023 року

Додаток 9**УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №549/2023**

Про нагородження орденом “За мужність”

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку **постановляю:**

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

ВАЩЕНКА Петра Олексійовича (посмертно) — сержанта

ВЕЛИЧКА Сергія Анатолійовича (посмертно) — старшого солдата

ГИРЯКА Юрія Богдановича (посмертно) — солдата

ГОЛОВАЧА Сергія Леонідовича (посмертно) — солдата

ГОРІНА Євгена Олександровича (посмертно) — старшого солдата

ДЕМЧЕНКА Сергія Сергійовича (посмертно) — молодшого сержанта

ДОЛГОПОЛОВА Юрія Валентиновича (помертно) — молодшого сержанта
ДРИГУ Олександра Вікторовича (помертно) — сержанта
ЖУКА Івана Віталійовича (помертно) — старшого солдата
ЗАГАРНИЦЬКОГО Валерія Анатолійовича (помертно) — старшого солдата
ЗАЯЦЯ Сергія Володимировича (помертно) — солдата
КАЛАШНИКА Вадима Миколайовича (помертно) — старшого солдата
КВАСКОВА Євгена Ігоровича (помертно) — старшого солдата
КЛЕПАКА Володимира Олександровича (помертно) — сержанта
КОВАЛЕНКА Сергія Анатолійовича (помертно) — солдата
КОВАЛЯ Костянтина Валерійовича (помертно) — солдата
КОНСТАНТИНОВА Андрія Олександровича (помертно) — старшого солдата
КОРПАНА Івана Васильовича (помертно) — старшого солдата
КОСТЕНКА Сергія Володимировича (помертно) — солдата
КОСТЕНКА Юрія Валерійовича (помертно) — старшого солдата
КОШЕТАРА Іллю Петровича (помертно) — молодшого сержанта
КРИВАНИЧА Миколу Васильовича (помертно) — солдата
КУЧЕРУКА Олександра Леонідовича (помертно) — солдата
ЛЕНЯ Юрія Вікторовича (помертно) — солдата
МАРИНЧЕНКА Олександра Олександровича (помертно) — молодшого сержанта
МАЯЦЬКОГО Олександра Вікторовича (помертно) — молодшого сержанта
МОЛНАРА Станіслава Євгенійовича (помертно) — молодшого сержанта
ОЧЕРЕТЯНОГО Володимира Володимировича (помертно) — солдата
ПІВНЕНКА Віктора Сергійовича (помертно) — старшого солдата
ПОГРІБНОГО Сергія Олексійовича (помертно) — солдата
ПОЛЩУКА Романа Юрійовича (помертно) — молодшого сержанта
ПОЛЮЯНА Сергія Анатолійовича (помертно) — солдата
ПРИЙМАЧКА Юрія Петровича (помертно) — молодшого сержанта
ПРИХОДЬКА Юрія Сергійовича (помертно) — молодшого сержанта
РИБАКА Андрія Михайловича (помертно) — лейтенанта
РИБКА Юрія Костянтиновича (помертно) — сержанта
САВЧЕНКА Ярослава Віталійовича (помертно) — солдата
СИТНИКА Валерія Миколайовича (помертно) — сержанта
СОСНОВСЬКОГО Валерія Васильовича (помертно) — солдата
ФЕДОРЕНКА Віталія Миколайовича (помертно) — молодшого сержанта
ХМІЛЯ Олександра Васильовича (помертно) — старшого солдата
ЧОЛА Олександра Йосиповича (помертно) — солдата
ШИМКОВА Івана Ігоровича (помертно) — солдата
ШУЛЬГУ Івана Сергійовича (помертно) — солдата.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

1 вересня 2023 року

Додаток 10**УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №550/2023**

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку **постановляю**:

Нагородити орденом Богдана Хмельницького III ступеня

ЗОЛОТОВСЬКОГО Якова Олександровича (помертно) — лейтенанта

РИЛЯКОВА Олександра Сергійовича (помертно) — молодшого лейтенанта

Нагородити орденом “За мужність” II ступеня

КОСТЕНКА Віктора Вікторовича (помертно) — старшого сержанта

РУДІЧА Микиту Костянтинівича (помертно) — солдата

ТОДАВЧИЧА Богдана Васильовича (помертно) — старшого солдата

УДОДА Андрія Івановича (помертно) — солдата

ЯКОВЛЕВА Артема Сергійовича (помертно) — старшого солдата

Нагородити орденом “За мужність” III ступеня

АТЯКОВА Вячеслава Володимировича (помертно) — головного сержанта

АБРАМОВА Віталія Володимировича (помертно) — молодшого сержанта

БАРАНОВСЬКОГО Олександра Івановича (помертно) — старшого солдата

БЕЛЕЯ Івана Васильовича (помертно) — солдата

БІЛОГО Володимира Миколайовича (помертно) — солдата

БЛИЗНЮКА Олександра Олександровича (помертно) — солдата

БОНДАРЕНКА Артема Юрійовича (помертно) — солдата

БОРСУКА Петра Євгеновича (помертно) — солдата

БРАТКА Василя Васильовича (помертно) — солдата

БРИТКАРА Івана Петровича (помертно) — солдата

БУРБАНА Євгена Миколайовича (помертно) — старшого солдата

ВАКАЛА Владислава Володимировича (помертно) — солдата

ВАНІНА Артема Юрійовича (помертно) — молодшого сержанта

ВАСЮКЕВИЧА Ігоря Андрійовича (помертно) — солдата

ВЕРГУНА Дениса Анатолійовича (помертно) — солдата

ВЛАСЕНКА Андрія Борисовича (помертно) — молодшого сержанта

ВОЛКОВА Андрія Миколайовича (помертно) — солдата

ГАНІНА Романа Олеговича (помертно) — солдата

ГАТАЛУ Юрія Федоровича (помертно) — солдата

ГЕРЕГУ Віталія Володимировича (помертно) — молодшого сержанта

ГОЛУБОВСЬКОГО Андрія Володимировича (помертно) — солдата

ГОРДІЙЧУКА Богдана Сергійовича (помертно) — солдата

ДЕМЧУКА Володимира Анатолійовича (помертно) — солдата

ДЕНИСОВА Андрія Сергійовича (помертно) — солдата

ДОМАНТОВИЧА Олега Миколайовича (помертно) — молодшого сержанта

ДОНЦЯ Руслана Валентиновича (помертно) — солдата

ДРОБОТЕНКА Дмитра Олександровича (помертно) — солдата
ЄРЬОМІНА Сергія Євгенійовича (помертно) — солдата
ЗАЙЦЯ Ігоря Васильовича (помертно) — солдата
ЗАНОЗЮКА Олександра Петровича (помертно) — солдата
ЗГЕРСЬКОГО Дмитра Генріховича (помертно) — молодшого сержанта
ІВАНИЦЬКОГО Антона Івановича (помертно) — старшого солдата
ІВАНІСІКА Сергія Сергійовича (помертно) — солдата
ІГНАТЕНКА Ігоря Сергійовича (помертно) — старшого солдата
ІЗЮМСЬКОГО Дениса Олександровича (помертно) — солдата
ІЩИКА Романа Дмитровича (помертно) — молодшого сержанта
КАЛАНЧУ Павла Георгійовича (помертно) — солдата
КАПРАНЧУКА Юрія Михайловича (помертно) — молодшого сержанта
КАЧОРА Олега Йосифовича (помертно) — солдата
КАШУБУ Романа Олександровича (помертно) — молодшого сержанта
КЛЕЦЯ Олександра Федоровича (помертно) — молодшого сержанта
КНИШЕВИЧА Сергія Петровича (помертно) — солдата
КОВАЛЯ Сільвестра Миколайовича (помертно) — солдата
КОВАЛЬЧУКА Дмитра Петровича (помертно) — солдата
КОВАЧА Максима Федоровича (помертно) — солдата
КОЛЕСОВА Олексія Михайловича (помертно) — солдата
КОЛЄСНІКА Миколу Семеновича (помертно) — старшого сержанта
КОЛОМЕЙЧУКА Андрія Олеговича (помертно) — солдата
КОЛЮКУ Станіслава Олександровича (помертно) — солдата
КОРОЛЯКА Романа Романовича (помертно) — солдата
КОШМАНА Олександра Сергійовича (помертно) — старшого солдата
КРАВЦЯ Олександра Сергійовича (помертно) — старшого солдата
КРИВОШАПКА Максима Віталійовича (помертно) — солдата
КРІЛЯ Юрія Олександровича (помертно) — молодшого сержанта
КУЩА Сергія Вікторовича (помертно) — солдата
ЛИТВИНЕНКА Романа Сергійовича (помертно) — солдата
ЛІСНЕНКА Сергія Володимировича (помертно) — солдата
ЛОБОДУ Олександра Олександровича (помертно) — солдата
ЛУК'ЯНЧУКА Сергія Павловича (помертно) — солдата
ЛЮБАКА Дмитра Руслановича (помертно) — солдата
ЛЮЛЮКА Дмитра Валерійовича (помертно) — солдата
ЛЯПАЛА Олексія Маратовича (помертно) — солдата
МАЗЕПУ Тараса Михайловича (помертно) — солдата
МАЛАЯ Антона Олеговича (помертно) — старшого солдата
МАРКІТАНА Олексія Леонідовича (помертно) — солдата
МАРЧЕНКА Євгена Ігоровича (помертно) — солдата
МАРЧЕНКА Олександра Володимировича (помертно) — солдата
МЕЛЬНИКА Олександра Миколайовича (помертно) — старшого солдата
МИХАЛКА Олександра Миколайовича (помертно) — солдата

МІЗЯКА Микиту Сергійовича (помертньо) — солдата
МОСТПАНА Олександра Анатолійовича (помертньо) — солдата
МУРАШКА Олександра Миколайовича (помертньо) — молодшого сержанта
НЕДВИГУ Ігоря Олексійовича (помертньо) — старшого сержанта
НИКОЛЮКА Дениса Олександровича (помертньо) — солдата
НІМЕНФУ Костянтина Віталійовича (помертньо) — солдата
НОВАЧЕНКА Володимира Євгеновича (помертньо) — солдата
НОЗАДЗЕ Арсена Гурамовича (помертньо) — солдата
НЯНІНА Юрія Олександровича (помертньо) — солдата
ОГАНЕСЯНА Армена Саркісовича (помертньо) — солдата
ОГОРОДНІКОВА Артема Леонідовича (помертньо) — солдата
ОРШЕВСЬКОГО Володимира Васильовича (помертньо) — солдата
ПАНФЬОРОВА Федора Олексійовича (помертньо) — солдата
ПАРШУКОВА Олексія Григоровича (помертньо) — солдата
ПОРОХНАВЦЯ Івана Федоровича (помертньо) — солдата
ПРИХОДЧЕНКА Олександра Сергійовича (помертньо) — молодшого сержанта
ПРОКОПЧИКА Олександра Олександровича (помертньо) — солдата
ПУГАЧОВА Романа Валентиновича (помертньо) — солдата
РАЗКЕВИЧА Анатолія Дмитровича (помертньо) — солдата
РАПОТУ Артема Едуардовича (помертньо) — молодшого сержанта
РАСЕНЬЧУКА Олександра Сергійовича (помертньо) — молодшого сержанта
РИБКІНА Семена Анатолійовича (помертньо) — солдата
РОКІЦЬКОГО Романа Йосиповича (помертньо) — солдата
РЯБЦЕВА Дмитра Миколайовича (помертньо) — старшого солдата
СІРОВАТКУ Миколу Вікторовича (помертньо) — солдата
СИТНИКА Володимира Сергійовича (помертньо) — старшого солдата
СІНЧЕНКА Романа Анатолійовича (помертньо) — солдата
СІРОГО Олександра Анатолійовича (помертньо) — солдата
СКИДАНА Івана Миколайовича (помертньо) — старшого солдата
СМОЛЯКОВА Сергія Валерійовича (помертньо) — солдата
СОЛОНЧЕНКА Володимира Андрійовича (помертньо) — солдата
СОХУ Миколу Миколайовича (помертньо) — солдата
ТИМКІВА Назара Романовича (помертньо) — солдата
ТИРСЕНКА Сергія Олексійовича (помертньо) — молодшого сержанта
ТОКАРЯ Владислава Миколайовича (помертньо) — солдата
ТОКАРЯ Євгенія Едуардовича (помертньо) — солдата
ТОЛСТОПЯТЕНКА Станіслава Юрійовича (помертньо) — солдата
ТРЕТЯКА Дмитра Борисовича (помертньо) — солдата
ТРОЯНА Олександра Вікторовича (помертньо) — солдата
ФАЙНИЦЬКОГО Миколу Анатолійовича (помертньо) — солдата
ФАРКАША Аркадія Івановича (помертньо) — солдата
ФЕЛЬКА Івана Миколайовича (помертньо) — солдата

ХАЛІМОНА Артема Вадимовича (померло) — молодшого сержанта
ХАРЛАНА Віктора Миколайовича (померло) — солдата
ХОМІНА Сергія Васильовича (померло) — молодшого сержанта
ЧАЙКУ Дмитра Юрійовича (померло) — солдата
ЧЕВГУЗА Максима Івановича (померло) — молодшого сержанта
ЧЕРКАСА Ігоря Вікторовича (померло) — солдата
ЧИГРИНА Станіслава Ігоровича (померло) — солдата
ЧИШИЯ Анатолія Анатолійовича (померло) — солдата
ЧОБАНА Дмитра Георгійовича (померло) — солдата
ЧОРІ Павла Павловича (померло) — солдата
ЧУПРИНА Дениса Васильовича (померло) — солдата
ШВЕЦЯ Ігоря Валерійовича (померло) — солдата
ШЕВЧУКА Сергія Володимировича (померло) — солдата
ШЛИКОВА Сергія Олександровича (померло) — солдата
ШПАКА Андрія Юрійовича (померло) — солдата
ЯКОВЛЄВА Олександра Миколайовича (померло) — солдата.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

1 вересня 2023 року